



## Uvodnik

Danijel Devetak

### Bogati, revni in predor

**V** novo leto smo stopili revnejši. Bruselj govori o Italiji kot državi, ki se približuje "množični revščini", saj četrtna prebivalcev tvega okuhati resnično uboštvo in ima prav malo možnosti se ga rešiti. In vendar je Italija bogata država, v kateri živijo reveži. Trditev, ki izhaja iz podatkov italijanskega statističnega urada, se morda zdi protislovna, čeprav ni tako. Na prepričljiv način jo utemeljuje časnikarka Nunzia Penelope, ki je ob koncu prejšnjega leta izdala knjigo o neenakosti na Apeninskem polotoku z naslovom Ricchi e Poveri (Bogati in revni).

Italijanski javni dolg znaša okrog dve milijardi evrov, zasebno bogastvo pa skoraj devet milijard: polovica tega je v rokah desetih odstotkov prebivalcev, kar pomeni, da si ostalo polovico bogastva deli nič manj kot 90% prebivalcev. Drobtnice! Analitiki podčrtujejo, da je nesorazmerje posebno veliko. V "idealnem" - utopičnem - svetu, v katerem bi bilo bogastvo enakomerno in pravično porazdeljeno, bi vsak državljan imel približno štiristo tisoč evrov. Zasebno bogastvo je torej v veliki meri v rokah maloštevilnih, prav vse prebivalce pa bremeni javni dolg: vsak državljan, tudi najmanjši otrok, državi dolguje približno trideset tisoč evrov!

Ko je ob koncu leta 2011 prevzel vodstvo vlade Mario Monti, je obljubil, da bo skrbel za pravičnost. Res mu je uspelo zavezati t. i. spread, katerega postopno višanje v zadnjih mesecih Berlusconijeve vlade je potiskalo Italijo v brezno brez dna, res pa je tudi to, da je zaradi krize prebivalstvo iz dneva v dan revnejše. Znano je, da o bogastvu oz. revščini odloča predvsem gospodarska politika države. Davčni sistem in socialna država sta mehanizma, ki tako ali drugače dajeta ali jemljeta denar iz žepov ljudi. Davčni sistem v Italiji nalaga težka bremena odvisnim delavcem, ki imajo že itak najnižje prihodke, v manjši meri očitno obremenjuje velika premoženja. Kje je pravičnost?!

Revščina v zadnjih treh letih eksponentno narašča tudi v naši deželi. V njenih 218 občinah mora socialna služba skrbeti za več kot 50 tisoč oseb, za tri tisoč pa z najrazličnejšimi oblikami pomoči to delajo središča Caritas. Glavni razlogi, ki ljudi silijo, da prosijo pomoč, so brezposelnost, nizki dohodki, pa tudi slabe zdravstvene razmere. Javne uprave so zaskrbljene tudi zato, ker v kratkem roku ne vidijo pozitivnih znakov za izhod iz krize, ki pesti najšibkeje, tiste, ki so že na kolenih. Saj finančna stiska s svojo razdiralno močjo načne telesno in duševno zdravje posameznikov, to pa postopoma vodi v razkroj družbenega tkiva.

Tudi v Sloveniji se je delež revnih močno povečal in še narašča, kar tretjina gospodinjstev se komaj prebija iz meseca v mesec. Življenje se je v zadnjem letu podražilo, plače ne sledijo inflaciji in se nižajo. Položaj na trgu dela se bo po predvidevanjih še zaostрил, zaposlenost se bo v naslednjem letu še zmanjšala.

Mnogi se sprašujejo, kam lahko vodi vse to. Znana je ekonomska teorija o predoru, ki trdi, da so vozniki v tunelu, ustavljeni v dveh vrstah, mirni in disciplinirani, dokler sta obe vrsti ustavljeni. Zavedajo se, da je pač nekje pred njimi ovira, zato potrpežljivo čakajo, da jo odstranijo in bodo lahko mirno nadaljevali pot. Če pa ena vrsta avtomobilov začneja voziti naprej, in to vedno hitreje, druga pa ostaja vkleknjena v predoru, bo bes voznikom le-te izostril pogled in prej ali slej bodo čutili potrebo, da kaj naredijo, prekršijo pravila, prekoračijo belo črto, ki prepoveduje prehitevanje. Tisti, ki so naveličani teme v predoru, so marsikje že na tem, da se vrinejo v prehitevalni pas. Kam pa lahko to privede, bomo morda še videli.



Foto DPD

### Kaj je resničnost in kaj fatamorgana? Glas vpijočega v puščavi

**V** sakodnevne dogodke v naši domovini bi lahko poimenovali Glas vpijočega v puščavi.

Vsi nekaj vpijemo, vsi skrajja komentiramo in se obnašamo, kot da je naša ljuba Slovenija puščava brez konca in kraja, kjer življenje nima prihodnosti. Ne maramo prerokov in vendar jih hočemo, vsi smo lačni in vendar so naša smetišča polna hrane, nihče nima dela in vendar smo vsi preobremenjeni. Nič se ne splača in vendar se govori o velikih vsotah denarja. Ob vsem tem kaosu res ne vemo, kaj je resničnost in kaj puščavska fatamorgana, ki se nam podnevi in ponoči prikazuje na politični sceni in pronicava v vse pore našega življenja.

O aferi 'ugotovitev protikorupcijske komisije' je bilo že toliko povedanega, da moje skromno mnenje ne zasluži prispevka "Glas vpijočega v puščavi" bi pa rekla le tole: "Naj stane, kolikor hoče, staknite svoje modre glave skupaj (poudarjam skupaj) in po hitrem postopku ugotovite težo greha. Potem pa, spoštovani gospodje, nehajte se ukvarjati sami s sabo, dajte lastne apetite na stranski tir, pojdite delat to, kar ste pred volitvami obljubljali in za kar smo vas postavili!"



Zgodili so se protesti, prvi, drugi, tretji in Bog ve, koliko jih še bo. Meni je žal, da se nekateri hudujejo na protestnike, drugi na vlado, tretji na policaje in kaj vem na koga še. Tisti nesrečni kolektivni sindrom je še vedno v nas, če se ne strinjamo z enim iz določene skupine, mečemo vse v en koš, preprosto ne znamo dati mesta človeku, ki je vsak zase le človek z dobrimi in slabimi lastnostmi. Pa še nekaj nas muči, vedno in za vse so krivi drugi.

Zelo sem se trudila, da bi iz tega vpitja razbrala pot, ki bi vodila v spremembe. Nenehno sem se spraševala: "Kaj sploh hočemo?" samo zamenjava politikov gotovo ni poroštvo, da bo potem vse prav. Zamenjati človeka ni težko, na njegovo mesto pride drugi in v vseh teh norijah je manjkal tisti drugi. Tisti drugi s programom kako do sprememb. Razumem obubožane delavke in delavce, razumem brezposelne, da niso videli drugega izhoda kot postati glas vpijočega v puščavi. Ne razumem pa njihovih kolovodji, ki so na ves glas kričali o lakoti in revščini, sami pa vsak mesec dobijo

petkrat toliko kot tisti za njimi. Ni bilo čutiti, da so pripravljeni dati kaj od svojega. Žal.

Veliko časa je vzela debata o nadomestilu nekdanjemu predsedniku, vse stranke so staknile glave in največ, kar so si želele, da ne bi bili enotni, saj levi ne morejo pritiskati istega gumba kot desni. Bravo mladeniču, ki si je upal misliti z lastno glavo. Ob tem pa grenak priokus, ko se je govorilo o pokojnih navadnih ljudeh, ki so prav tako nekdanji delavci in si kot ljudje prav tako zaslužijo spoštovanje, sploh ni bil problem, kdo je na levi in kdo na desni, eni in drugi, presenetljivo soglasno so pritisnili isti gumb. Nikogar ni skrbelo, kaj bo to pomenilo za kovinarja, gradbenika, zdravnika, učitelja, delavko za tekočim trakom ali policaja, glavno, da je ta tema končana, nas se to itak ne tiče, kajti mi, ki sedimo v hramu demokracije, imamo poseben zakon. Seveda papir prenese vse, zakon po meri človeka, beri privilegirane človeka, ni težko napisati, še manj težko je zanj glasovati, predvsem, če nam prinaša določene bonitete. Kaj pa vest, kaj pa moralna drža, na katero se vsi sklicujemo in katere so nas polna usta? In prav tu sem bila razočarana. Ne nad mladeničem, ki je glasoval drugače, kot so ga poučili, ampak nad sivolasim gospodom. Jaz v vsakem človeku vedno iščem dobro in prav ob vsem tem govorjenju o statusnem dodatku nekdanjemu predsedniku sem bila prepričana, da bo pokazal socialni čut, ki je v tem trenutku še kako potreben, in prostovoljno rekel: "Ne hvala, odrekam se dodatku". Žal se to ni zgodilo in tudi moja misel je bila le fatamorgana. To bi lahko vedela že prej, kajti vsi tisti, ki so deponirali partijsko knjižico so, žal, deponirali tudi socialni čut.

/str. 2  
Jožica Ličen

### Naročite se na Novi glas, ostanite in postanite nam zvesti!

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste poravnali naročnino za naš tednik Novi glas, še posebej se zahvaljujemo vsem tistim, ki ste nakazali podporno naročnino in tako dokazali, da vam je naš in vaš tednik pri srcu. Prav tako vabimo vse naročnike in naročnike ter tudi druge bralke in bralce, naj se naročijo na Novi glas, saj bomo tudi v prihodnje skušali ostati zvesti naši stvarnosti, slovenski besedi in krščanskemu izročilu. Vsem vam bomo še naprej posredovali novice, komentarje, zapise, s katerimi želimo iz dneva v dan narediti naš tednik bolj zanimiv, berljiv, všečen, a tudi iskreno poveden. V današnjih nelahkih časih, ko je zaradi finančnih rezov resno ogrožen tudi obstoj našega tednika, se trudimo, da bi bili tudi z novimi oblikami informiranja sveži in zanimivi, zato nas lahko spremljate tudi na svetovnem spletu na naslovu: www.noviglas.eu, na socialnih omrežjih facebook ter twitter. Ostanite nam zvesti!

PODPRI  
NOVI  
GLAS

To lahko storiš tudi  
s podporno naročnino,  
ki znaša 100 evrov.



Vprašanje predstavnštva Slovencev ostaja odprto in pereče

## Pozitivna ponovna kandidatura Blažinove

Slovenska skupnost, zbirna stranka Slovencev v Italiji, je z olajšanjem sprejela novice, da bomo tudi v tem volilnem krogu Slovenci lahko računali na kandidaturu, ki omogoča prisotnost slovenskega predstavnika v italijanskem parlamentu. Vključitev Tamare Blažina na peto mesto liste Demokratske stranke za poslansko zbornico nudi namreč visoke, čeprav ne stoodstotne, možnosti za izvolitev.

Slovenska skupnost pri tem pa ne more mimo dejstva, da se je tudi tokrat izkazala globoka vrzel vsedržavne zakonodaje, ki Slovincem ne omogoča olajšane poti za izvolitev predstavnštva v parlamentu. Še toliko bolj je vprašanje pereče, saj je olajšano zastopstvo izrecno omenjeno v 26. členu zaščitnega zakona 38/01, ki vse do teh volitev, že četrtih od odobritve našega zakona, do danes ostaja mrtva črka.

Prav zaradi tega SSK pričakuje, da bo izpolnitev obveznosti Italije iz omenjenega člena zaščitnega zakona eden glavnih ciljev parlamentarnega dela Tamare Blažina v poslanski zbornici.



Drugo odprto vprašanje, ki ga je treba pri tem poudariti, je dejstvo, da slovenska narodna manjšina v Italiji, danes še bolj kot kdaj prej, potrebuje dogovor in sistem, ki ji bo omogočal, da v svoji sredini demokratično izvoli lastno slovensko predstavnštvo. To potrebo je SSK nakazala

pred več kot desetimi leti in očitno je, da je ta danes še kako aktualna.

Slovenska skupnost si torej nada, da bo do izvolitve Tamare Blažina v poslansko zbornico res prišlo in da se bo v prihodnje vzpostavilo tvorno medsebojno sodelovanje s slovensko stranko. To pričakujemo toliko bolj v vseh temah, v katerih se je skupno predstavnštvo že zedinilo in jih zagovarja na vladnem omizju pri notranjem ministru.

Slovenska skupnost tudi ocenjuje, da je s tem zglajena pot za dogovarjanje z Demokratsko stranko tudi glede volilne povezave za deželne volitve, glede katerih so v zadnjih dneh tekli intenzivni pogovori med vodstvom slovenske stranke in kandidatko za predsednico dežele FJK Deboro Seracchiani.

**Damijan Terpin**  
Deželni tajnik SSK

S 1. strani

## Glas vpijočega ...

Ob tem iskrena pohvala predsednikovi spremljevalki, joj, kako rada bi napisala soprogi, da se je odrekla finančnemu dodatku prve dame. To nam le da slutiti, da so tudi v naši puščavi oaze prijaznih in dobrih ljudi, ki spoštujejo preteklost, se zavedajo sedanjosti in dajejo zgled za prihodnost. Ko smo že pri preteklosti, ne morem mimo pesmi našega največjega pesnika in meni

tako drage Zdravljice. Kar nekaj člankov sem v zadnjem času prebrala, v katerih avtorje moti beseda Bog in na dolgo in široko razlagajo, kaj je naš slovenski pesnik s tem mislil. Kaj je mislil, ve samo on, sem pa gotova, da ga ni motilo dejstvo, da je njegovo in našo pesem uglasbil duhovnik Stanko Premrl, ki je točno vedel, kaj beseda Bog pomeni. Zato vam polagam na srce, ko bo govor o naši himni, recite: "Prešerno-

va in Premrlova Zdravljica". To je pošteno do obeh avtorjev, ne da delamo čistke v najbolj svetih rečeh naše zgodovine.

Ob enem od teh člankov, kjer je avtor rekel (citiram): "...to je primer umazanega izkoriščanja pesnika, pesmi in slovenske besede v bedne politične namene..." mi gre na smeh. Verjetno smo že večkrat slišali govore ameriških in drugih predsednikov, ki se navadno končujejo z besedami "Bog vas blagoslovi" in vsi zaploskajo, verni in neverni, črni in beli, levi in desni... Zato, dragi prijatelji, "Bog blagoslovi Slovenijo"!

## Obrestovala se je uvedba vlade Maria Montija Z obdavčitvijo nepremičnin je Italija "rešila" proračun

Novi obdavčitev nepremičnin, ki jih je lani uvedla vlada Maria Montija, je v državni proračun prinesla več denarja, kot so sprva načrtovali. Namesto 21 milijard evrov se je v proračun nateklo 24 milijard evrov davkov.

3,8 odstotka več kot v enakem obdobju predlani. Prilivi iz naslova davka na dodano vrednost (DDV) so se zaradi padca potrošnje skrčili za 1,8 odstotka oziroma za 1,8 milijarde evrov. Krčenje potrošnje je opaziti tu-



S tem je vlada več kot nadomestila izpad davkov zaradi krize. Z nepremičninskimi davki in nekaterimi drugimi novimi ali višjimi davčnimi dajatvami, na primer z zvišanjem trošarin na pogonska goriva, z dodatnimi dajatvami na obresti na depozite in kapital ter z zvišanjem dajatev na različne bančne in finančne storitve, je vlada več kot nadomestila izpad davčnih prilivov zaradi krize, je objavilo italijansko ministrstvo za ekonomijo. V prvih 11 mesecih lanskega leta se je v proračun steklo 378 milijard evrov davkov, kar je za

ležila državna loterija, kar za dobrih 550 milijonov evrov (-8,9 odstotka). Davčni primež, ki se je v minulem letu v Italiji precej povečal, je sicer ena osrednjih tem potekajoče predvolilne kampanje. Vsi trije najbolj izpostavljeni konkurenti letošnjih parlamentarnih volitev, vodja leve sredine Pier Luigi Bersani, vodja desne sredine Silvio Berlusconi in vodja sredinskih strank Monti, obljublja znižanja nekaterih davkov.

pri igrah na srečo. Skrčili so se za preteklost odstotkov oziroma za slabih 800 milijonov evrov, pri čemer je največji upad zabe-

leži pri zimske razprodajah. Po ocenah trgovinskih združenj je povpraševanje na razprodajah trenutno od lanskega nižje za med 5 in 10 odstotkov, vendar padec ni tako izrazit, kot so se bali pred začetkom razprodaj. Precejšen padec davčnih prilivov so na ministrstvu zaznali

prav znižanje obdavčitve prve stanovaljske nepremičnine, pri čemer pa je najbolj previden Monti, ki opozarja, da je v zameno potrebno najti prihranke v državnem trošenju ali zvišati druge davke.

## Huda nesreča za goriško krajevno skupnost Požar na sedežu društva v Štmavru!

V petek zvečer, 11. januarja, je okrog 22. ure požar dobera uničil prostore krajevnih društev v nekdanji šoli v Štmavru in hudo prizadel vaško skupnost, ki se zbira v prostorih nekdanje šole in prireja domala vse dejavnosti v njej in na njenem dvorišču.

Očividci, ki so takoj poklicali gasilce, ko so zagledali, da se iz gornjih prostorov nekdanje šole močno kadi, so povedali, da se morajo prav gasilec zahvaliti, da so požar takoj pogasili in ni zgorela streha nekdanje šole, ki je sedaj zaprta. Požar je uničil precej opreme društev Sabotin in Čarnik, v nekdanji šoli ima sedež tudi pevski zbor Štmaver, ki ga vodi Nadja Kovic. Predsednik društva Sabotin Valentin Devinar je tudi povedal, da je med gašenjem prišlo do pronicanja vode v spodnje prostore in so tudi zato gasilci šolo do nadaljnjega zaprli, v ponedeljek naj bi si stavbo ogledali občinski tehniki, predsednik SSO za Goriško in občinski svetnik stranke Slovenska sku-



pnost Walter Bandelj pa je takoj opozoril županstvo, da je treba nujno kar najhitreje pomagati Štmavrcem in je prosil za sestanek, na katerem naj bi bil prisoten tudi predsednik nekdanjega rajonskega sveta Lovrenc Peršolja. V soboto, 12. januarja, bi moralo na sedežu društva potekati nagrajevanje jaslic, a je bilo seveda odpovedano.

Srčno upamo, da se bo obnova nekdanje šole v Štmavru čim prej začela, saj vemo, kako pomembna je za vso krajevno skupnost Pevme, Štmavra in Oslavja ter seveda za širšo okolico, saj so člani krajevnih društev izjemno dejavni in je zaradi požara ogrožen tudi letošnji praznik sv. Valentina, ki velja za prvi praznik na prostem v širši okolici.

Čedad

## Ivan Trinko bo končno dobil svojo ulico!

Čedajski župan Stefano Balloch je ob letošnjem Dnevu emigranta napovedal, da bo v letošnjem letu, ob 150-letnici rojstva, nezabni duhovnik, pesnik in pisatelj Ivan Trinko končno dobil svojo ulico v Čedadu. Čedajski občinski odbor je namreč že izbral tudi ustrezno lokacijo: po Ivanu Trinku bo tako poimenovan del sedanje ulice IX Agosto 1509, kjer ima svoj sedež tudi KD Ivan Trinko, med ulico Carlo Alberto in križiščem z ul. Canussio.

Predlog za poimenovanje ulice po Ivanu Trinku je prvi javno izrekel poslanec Carlo Monai na lanskem Dnevu emigranta, jeseni pa je ta predlog na pobudo SKGZ in SSO videmske pokrajine občinski upravi posredovala tudi podpredsednica



slovenske vlade in ministrice za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak. Župan Balloch je takoj izrazil pripravljenost, da ugodni želji slovenskih organizacij.

Povejmo na glas

## Bo Borut Pahor povezal politiko?

Želeti bi si bilo, da bi novemu predsedniku Republike Slovenije Borutu Pahorju z svojimi znanimi prepričanji uspelo zblížiti slovensko politiko ter spodbuditi približevanje med dvema temeljnima stranema, ki se še vedno nagibata k ideološki miselnosti. Ta, kot je znano, vzdržuje izključujočo nasprotnost, ki v današnjem času nikakor ni priložljiva, narobe, za državo je škodljiva. Kot vemo, je sedanja velika kriza ostro posegla tudi v Slovenijo, zato bi se bilo nujno osvoboditi takšnih napetosti, v katerih gre večji del energij v spopad med dvema politikama, ne pa v razreševanje vse resnejših problematik, ki se tičejo celotne države, se pravi vseh njenih ljudi in hitrega zniževanja njihove življenjske ravni. To je čas, in to seveda velja tudi za druge države razvitega sveta, ko je treba odločno preseči strankarska obračunavanja in v reševanje krize strniti vse obstoječe sile. In Borut Pahor je gotovo tisti, ki je že kar nekaj časa presenečal s svojimi izjavami o prevelikih razdaljah med drugarčnimi politikami, ki ne bo razdruževala, ampak kar najbolj zblíževala. Verjetno ni slučajno, da je bil nemara prav zaradi takšnega prepričanja izvoljen za predsednika republike, in to zares prepričljivo. Po njegovem mnenju je v razmerah, ki so izredno zahtevne, nujno premostiti prepad med sedanjo vladajočo koalicijo in levsredinsko opozicijo. Na dan prisege je napovedal, da si bo prizadeval, da politika

čim bolj enotno predstavi načrte za izhod iz krize. Ukrepi za izhod iz krize potrebujejo široko politično podporo ter dialog in razumevanje socialnih partnerjev. V krizi je resnična rešitev - in to je še posebno pomenljiva misel - v povezovanju in solidarnosti. Treba je priznati, da so navedena prepričanja v visoki politiki razvitega sveta dandanes razmeroma redka, bi pa morala biti z ozirom na resnost položaja in vse težje življenjske pogoje večinska in prevladujoča. Ne nazadnje je Borut Pahor zelo dobro prepoznal val protestov, ki zadnje čase pretresajo Slovenijo, ter se odmaknil od spolitizirane, če že ne kar ideološke interpretacije, po kateri naj bi bile sedanje ulične manifestacije le delo ene ali druge politike, ki proteste spodbuja, ali celo navdihuje nasilje. Za Boruta Pahorja se je, poenostavljeno rečeno, treba "bati" obubožanih slojev, ki da lahko nimajo več kaj izgubiti in jih obupane ni težko spraviti na ulice. Torej odmik pozornosti od politike zaradi politike in na prvo mesto umestitev težkega položaja državljanov, s katerimi se je nujno v prvi vrsti ukvarjati in reševati predvsem njihove probleme. Ni dvoma, nelahki časi, ki se ne bodo kar tako hitro končali, dobesedno zahtevajo politiko, ki ne bo medsebojno izključujoča in ki bo imela za cilj le skrb za ljudi. Pahorjeva stališča zagotovo kažejo pravo smer, če pa ne bodo prevladala, se bo Slovenija potopila v še dosti usodnejše težave.

Janez Povše

POGOVOR Bogdan Žorž razkriva težave, ki se tičejo vseh nas

## “Ne izogibajmo se naporom in problemom!”

Bogdan Žorž je priznan slovenski psihoterapevt, predavatelj in avtor ducata knjižnih uspešnic o vzgoji, razvajanosti, stiski, naravi, zasvojenosti, mladih. Doma je iz Dobrave na Vipavskem, poznamo ga po rednih objavah v reviji in na radiu Ognjišče ter v drugih slovenskih medijih. Je strasten ljubitelj gora in dober poznavalec problemov mladih generacij. Po mnogih strokovnih obiskih med Slovenci v Italiji bo v naslednjih mesecih gost Finžgarjevega doma na Opčinah. Njegove tople besede prinašajo jasno analizo družbenih problemov današnjega časa. Sprejmimo njegove izzi-ve!

**Nekaj besed o vašem študiju in katera sta po vašem vloga in bistvo psihologije ter psihoterapije?**

Študiral sem psihologijo na ljubljanski univerzi in tam leta 1971 diplomiral. Takoj po diplomam sem se zaposlil na novogoriškem Centru za socialno delo, začel sem delati z otroki in mladostniki in hitro prišel do spoznanja, da mi je psihologija pre-malo. To je veda, ki proučuje človeka kot osebnost. S pomočjo znanja iz psihologije sem lahko sicer otroka razumel in napisal poročilo o njem, a nisem mu znal pomagati. Odgovore sem začel iskati v psihoterapiji, ki je usmerjena v zdravljenje, v pomoč. Pridobil sem si specializacijo iz gestaltne psihoterapije in splošno evropsko diplomu iz psihoterapije.

**V knjigi o razvajanosti trdite, da največji problem ni prevelik odmerik daril, temveč vzgoja, ki ne preprečuje od-povedovanja, odrekanja, pot-pežljivosti. Zakaj je zdravo (da ne rečem nujno) reči otroku tudi “ne” in kaj konkretnega predlagate staršem?**

Res je, ni ključni problem razvajanja količina materialnih dobrin. Tudi v relativnem blagostanju je mogoče dobro vzgojiti otroka in obratno: tudi v relativni revščini je mogoče otroka razvadi. Pred razvajanjem stvari že modri Sirah v Stari zavezi – in takrat zagotovo ni bilo današnjega blagostanja! Bistvo razvajanja je prvič v tem, da otroku izkazujemo prekomerne “doze” pozornosti, naklonjenosti, nežnosti, varovanja. Vse to otrok nujno potrebuje, vendar v normalnih količinah in razmerjih. S temi dobrinami je podobno kot s hrano. Otrok mora dobiti prave količine hrane in v pravih razmerjih – škoduje mu pre-malo hrane kakor tudi preveč. Drugič je za razvajanje bistveno to, da otroka preveč “varujemo” pred naporom, preizkušnjami, problemi. Otrok odraste brez teh izkušenj, ne zna se soočiti s problemi, strah ga je napora, ne zna se samostojno odločati, ne zna se dogovarjati, prilagajati. Vzgoja je priprava otroka na samostojno življenje odraslega. Moramo mu omogočiti, da si nabere potrebne izkušnje – na varen način, v zavetju doma in družine. Starši morajo jasno postavljati meje in zahteve, med katere sodi tudi reči “ne”, ko gre otrok s svojimi zahtevami predalec.

**Razvajanost je celo rak sodobne družbe, pravite. Katere so posledice tovrstne ne-vzgoje v družbenem smislu, v odraslosti in odraslih odnosih, na tgu dela npr.?**

Ko govorimo o razvajanju doma, vidimo le družinsko razsežnost

razvajanega otroka. Razvajenci so na tej ravni le nezadovoljni, nesrečni, neučinkoviti, neiznajdljivi posamezniki. Tako je bilo v preteklosti, v našem času pa je postalo razvajanje zelo domače, marsikje dobro početje. Starši otroke razvajajo v pre-pričanju, da jim tako izkazujejo ljubezen, jih varujejo pred travmami, jim zagotavljajo zadovoljevanje pravic. Razvajanje se je razraslo tiho, neopazno, kot se rakaste celice razpasejo v telesu. Majhni razvajenčki so lahko zelo prikupni otroci, delujejo na videz samozavestno, celo zrelo, zato se mi zdi primerjava z rakom upravičena. Posledice razvajanja opažamo na širšem družbenem področju: vse več je nezadovoljnih ljudi, prestrašenih, depresivnih, brez jasnih ciljev za prihodnost. Pomenljivo se mi zdi, da se strokovnjaki, ki se ukvarjajo s sociološkimi raziskavami, ne lotevajo raziskave, ki bi temeljito proučila, zakaj je osebnostni motenj bistveno več v t. i. “razvitem” svetu kot v deželah “tretjega sveta”. Tam se ljudje resnično bojujejo s pravo revščino, pomanjkanjem, lakoto.

**Kako razvajanost uokviriti v čas, ki ga ne določajo več problemi preživetja, pomanjkanja, lakote, temveč blagostanje? Kaj smo na področju vzgoje slabega prese-gli, kaj pa dobrega odvrgli?**

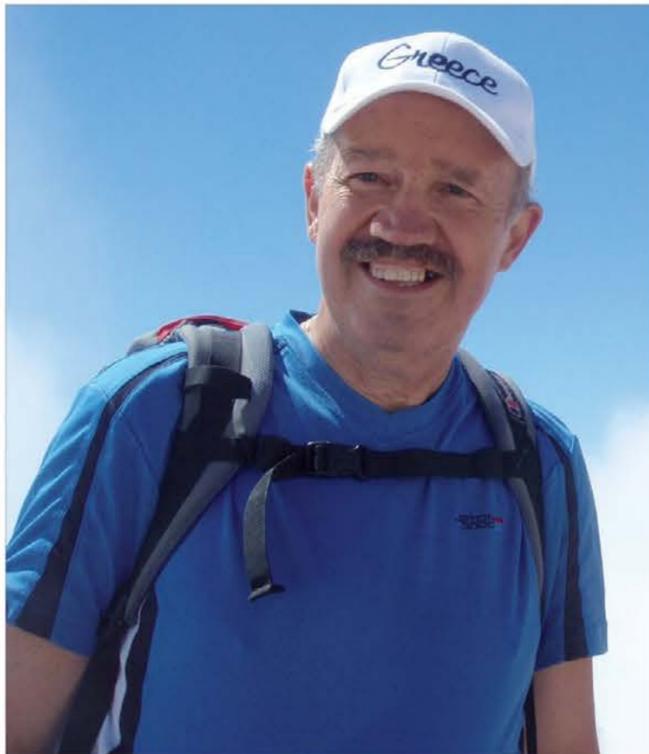
Blagostanje samo na sebi ni krivo za vse pojave, ki sem jih prej omenil. Mislim, da gre zares za vprašanja vzgoje. Z razvajanjem privzgojimo življenjsko držo, po kateri se je potrebno naporu izogibati za vsako ceno, ker je nekaj slabega. Prav tako se je potrebno izogibati problemom – rešujejo naj jih drugi. Odrekanje smo v pomenu izenačili s prikrajšanostjo in pomanjkanjem. Spoznavanje je postalo “enosmerno” – pravico imam povedati svoje mnenje in drugi me morajo poslušati, nisem pa jaz dolžan druge poslušati in jih upoštevati. Ob sedanjih finančnih in gospodarskih krizi vse-prek govorimo o revščini, o propadu zagotovo ni bilo današnjega blagostanja! Bistvo razvajanja je prvič v tem, da otroku izkazujemo prekomerne “doze” pozornosti, naklonjenosti, nežnosti, varovanja. Vse to otrok nujno potrebuje, vendar v normalnih količinah in razmerjih. S temi dobrinami je podobno kot s hrano. Otrok mora dobiti prave količine hrane in v pravih razmerjih – škoduje mu pre-malo hrane kakor tudi preveč. Drugič je za razvajanje bistveno to, da otroka preveč “varujemo” pred naporom, preizkušnjami, problemi. Otrok odraste brez teh izkušenj, ne zna se soočiti s problemi, strah ga je napora, ne zna se samostojno odločati, ne zna se dogovarjati, prilagajati. Vzgoja je priprava otroka na samostojno življenje odraslega. Moramo mu omogočiti, da si nabere potrebne izkušnje – na varen način, v zavetju doma in družine. Starši morajo jasno postavljati meje in zahteve, med katere sodi tudi reči “ne”, ko gre otrok s svojimi zahtevami predalec.

**Mnogi starši nas mladih so prerezali z avtokratsko, nasilno, patriarhalno vzgojo in zaupali v permisivnost. “Naj otrok sam odloči, naj bo samostojen, svoboden!” pravijo. Pravilno. Se vam ne zdi, da je lahko ta vzgojna metoda le krinka za odtegnitev od starševske odgovornosti? Ali je res, da otrok v odraslanju potrebuje svobodo in hlepi po njej, toda tudi po osebi, ki mu v težavah in novostih zna pomagati, svetovati, ga učiti?**

Res je! Svoboda je ena najvišjih človekovih vrednot, lahko bi govorili kar o potrebi po svobodi. Že otrok jo čuti, v vzgojnem procesu jo oblikuje kot vrednoto. Potreba po svobodi pa trči ob drugo človekovo potrebo, ki je za otroka morda še pomembnejša – to je potreba po varnosti. Varnost zagotavljajo samo trdne in jasne meje, pravila, posebej blyajo jo trdni starši, ki otroku predstavljajo zdravo avtoriteto. Starši, ki otroku niso avtoriteta, ne morejo zadovoljevati njegove potrebe po varnosti. Ne zagovarjam vrnitve k avtokratski vzgoji – pravzaprav sem vesel, da je presežena. Toda ob odmiku od

nje je mnogo staršev šlo preda-leč v permisivnost. Namesto da bi bili svojim otrokom trdna avtoriteta, se mu udinjajo kot prijatelji – in v tem vidim veliko škodo! Otrok naj si prijatelje poišče zunaj in sam, starši pa so samo eni!

**Katere so značilnosti generacije današnjih najstnikov? V novejšem času strokovnjaki ra-**



di označujejo nove generacije z različnimi vzdevki. Brali smo o indigo otrocih, o generacijah X, Y in kaj jaz vem kaj še. Ne dajam veliko na to in mislim, da je tovrstno označevanje bolj ali manj neresno, saj sloni zgolj na opazovanju nekih značilnosti brez poglobitve v ozadje mladine. Genska struktura se ne spremanjkanjem. Spoznavanje je postalo “enosmerno” – pravico imam povedati svoje mnenje in drugi me morajo poslušati, nisem pa jaz dolžan druge poslušati in jih upoštevati. Ob sedanjih finančnih in gospodarskih krizi vse-prek govorimo o revščini, o propadu zagotovo ni bilo današnjega blagostanja! Bistvo razvajanja je prvič v tem, da otroku izkazujemo prekomerne “doze” pozornosti, naklonjenosti, nežnosti, varovanja. Vse to otrok nujno potrebuje, vendar v normalnih količinah in razmerjih. S temi dobrinami je podobno kot s hrano. Otrok mora dobiti prave količine hrane in v pravih razmerjih – škoduje mu pre-malo hrane kakor tudi preveč. Drugič je za razvajanje bistveno to, da otroka preveč “varujemo” pred naporom, preizkušnjami, problemi. Otrok odraste brez teh izkušenj, ne zna se soočiti s problemi, strah ga je napora, ne zna se samostojno odločati, ne zna se dogovarjati, prilagajati. Vzgoja je priprava otroka na samostojno življenje odraslega. Moramo mu omogočiti, da si nabere potrebne izkušnje – na varen način, v zavetju doma in družine. Starši morajo jasno postavljati meje in zahteve, med katere sodi tudi reči “ne”, ko gre otrok s svojimi zahtevami predalec.

**Gledam 10-letne otroke na avtobusu in se čudim njihovi samozavesti, aroganci, “vsemogočnosti”. Ali se vam ne zdi, da današnjemu otroku manjka otroškosti, naivnosti, sanjivosti? Zakaj najmlajši postanejo tako zgodaj negativno-odrasli, t. j. cinični, izkoriščevalski, “makiavelistični”, ostri, bojeviti? A je ciničen svet res ta naš, realni svet?**

O tem sem prepričan. Po eni strani otroku onemogočamo, da bi se spopadal z resničnimi problemi tako, da mu jih rešujemo odrasli, ga ščitimo pred napori, travmami, po drugi pa od njega pričakujemo, da bo zrelejši in bolj odrasel, kot to zmore biti. Vem, da se čudno sliši, toda mnogi naši otroci so danes prav z razvajanjem oropani pravega otroštva. Tudi zato se doba otroštva tako zelo podaljšuje v odraslost!

**Se vam ne zdi, da so vse navedene lastnosti odraz kipenja neke nezavedne praznine, da so nekakšna obramba izolirnega individuuma, ki se ne zmore odpreti drugi osebi, ampak se zapira vase, v svoja pravila, svoja prepričanja, svoj osamljeni svet? Ali ni k temu prineslo tudi načelo negativne svobode, ki je samo svoboda “od”, torej brisanje vseh prepovedi in omejitev, ne pa svoboda “za”, svoboda avto-**

determinacije, konstruktivna instanca, da nekaj svobodno zgradimo?

V ozadju vsega tega je individualizem moderne dobe, ki je preplaval zahodno miselnost v drugi polovici dvajsetega stoletja. Prav obračun z njim bo eden najtrši orehov v prihodnjih desetletjih, in to tako zelo, da velikokrat rečem: če v zahodni civilizaciji ne bomo zmogli preseči tega individualizma, ki nas zastruplja, se zahodni civilizaciji slabo piše. Na tak način smo na poti propada, na kar že opozarjajo mnogi misleci.

**Nekaj besed o problemu komunikacije med otroki in starši. Privacy in vsemoč posa-**

darjajo pomen pogovora. To je sicer upravičeno, vendar ni problem v tem, da je pogovora pre-malo. Prepričan sem, da se danes povprečni starši celo veliko več pogovarjajo s svojim otrokom, kot so se v preteklosti. Problem je v tem, da so pogovori pogosto preveč izumetničeni, nepristni. Starši se skušajo “lepo” pogovarjati s svojim otrokom. Vedno pa jim to ne uspe, in ko jim ne uspe, se “jim strga”: brez pravega prehoda zdrsejo v kričanje, zmerjanje, poniževanje, grožnje. Umetno ustvarjamo iluzijo, da je mogoče zgraditi družinsko skupnost brez konfliktov – in zato so razočaranja, ko nam to ne uspeva, tako velika. V vsaki skupnosti, tudi v družinski, nujno prihaja do konfliktov, nespোরazumov, razlik v željah in pričakovanjih. Umetnost družinske sloge in vzgoje je v tem, kako se spopadamo s temi konflikti, kako jih rešujemo! Bistvo kakovostnega družinskega pogovora je v tem, da se znamo poslušati in prilagajati. In zato, pa naj se sliši še tako staromodno, je prva naloga staršev naučiti svojega otroka poslušati starše, ubogati!

**Katere so sodobne oblike zasvojenosti in koliko jih je?**

Odgovor na to vprašanje bi terjal še najmanj tako dolg članek, kot je tale. Dobilben zahodni človek ob vsem, kar smo že dejali, teži k zasvojenosti in zato jih je zelo veliko. Od kemičnih zasvojenosti (zasvojenosti s prepovedanimi in dovoljenimi drugimi, zasvojenost s hrano, ki sama na sebi ni droga) do nekemičnih zasvojenosti, pri katerih ne pride do vnosa takih ali drugačnih fizioloških odzivov organizma. V našem času so zelo razširjene zasvojenosti z računalnikom, internetom, mobilom, glasbo... Kemične zasvojenosti neposredno učinkujejo na telo in načenjajo telesno zdravje. Toda nekemične zasvojenosti, kjer takih neposrednih učinkov ni, imajo v smislu vedenjskih vzorcev, načina komuniciranja z okoljem, duševne stabilnosti in še česa pravzaprav skoraj enake posledice. Zaradi njihove velike razširjenosti mislim, da so danes nekemične

zasvojenosti resnejši družbeni problem od kemičnih!

V knjigi Biti z naravo (Mohorjeva, 2001) izražate ljubezen do nje, redno prebramo vaše gorniške rubrike v reviji Ognjišče, ste član PD Nova Gorica, predavali ste na tečajih za vodnike PZS. Koliko obiskujete gore, kateri kotički in vrhovi so vam najljubši in kaj iščete v njih?

V knjigi Biti z naravo sem naredil neko pomembno povezavo med svojim osebnim odnosom do narave, ki sem si ga privzgojil že kot otrok, in strokovnimi znanji, ki sem si jih pridobil s študijem. Sedanja rubrika Iz mojega planinskega nahrbtnika je pravzaprav nekako nadaljevanje te knjige, čeprav bralec neposredne povezave ne opazi. Rad obiskujem gore, pa ne le gore, naravo nasploh! Že od nekdaj je zame veljalo: če sem utrujen, zbit, “vsega naveličan”, potem mi še najbolj koristi, če grem v vinograd. Tam v naravi, med trtami, svobodno zadiham, se umirim, spočijem. Gore pa mi pomenijo še veliko več. Že v knjigi Biti z naravo sem poskušal predstaviti naravo kot prijateljico, zdravilno in duhovno voditeljico. Da, tudi duhovno! Veliko mi pomeni, denimo, modrost avstrijskega škofa, velikega ljubitelja gora in alpinista Reinholda Steckerja, ki je zapisal: “Veliko poti k Bogu hiti, ena od njih pelje preko gora”. V sedanjih rubrikah v reviji Ognjišče želim bralcem približati življenjske modrosti, resnice in vrednote, ki jih je mogoče zelo jasno in učinkovito spoznati v gorah. Prav zato nisem nekakšen “zbi-ratelj trofejev”, ki bi želel osvajati nove in nove gore. Celozelo prehoditev Transverzale (Slovenska planinska pot, op. ur.) sva se z ženo odločila pozno kot za nekakšno dodatno spodbudo, da prehodiva tudi planinske poti, ki jih morda še nisva. Imava pa kar nekaj točk, kamor še posebej rada zahajava. To so Krn in Krnska jezera, Mangart, Mojstrovka, Jalovec, pa da ne pozabim na “svoje domače” Trstelj, Kucelj, Nanos. Tudi Triglav bi dodal sem, še posebej zaradi kapelice na Kredarici, kjer sva redna vsakoletna romarja, od postavitve temeljnega kamna dalje.

Jernej Šček

## V gledališču Miela in v dvorani Tripcovih Trst Film Festival 2013

Od četrta, 17. januarja, do prihodnje srede bo na vrsti 24. Trst Film Festival (TFF) s številnimi projekcijami v tradicionalni lokaciji gledališča Miela in prvič tudi v dvorani Trip-covich. Direktorica Annamaria

Med celovečerci se omenjajo kot obetavna dela srbske debitantke Maje Miloš (Klik), romunskega nagajenca iz Cannesa in Locarna Mariana Crisana (Rocker) in ruskega avtorja Sergeja Losnice (V Tumane – V megli), kateremu je



TFF leta 2011 posvetil retrospektivo. Oba izbora kratkih filmov in dokumentarcev ponujata osebne avtorske prispevke in poglede, v katerih se prepletajo izzivi in odprte rane sodobnosti in tradicije, polpretekle zgodovine in multikulturnih prizorišč, od rimskih predmestij (Cargo) do turških skupnosti v ZRN (Memo), od jugoslovenskega komunizma 70. let (Velikonočni pirhi Hrvata Slobodana

Karajlovića) do današnje in včerašnje Albanije (Made in Albania), pot od Beograda do Berlina (Dragan Wende – Zahodni Berlin) in življenjska parabola iz Bolgarske Tzvetanka, ki gre skozi monarhijo, komunizem in demokracijo...

Dve letošnji novosti sta pregleda Žanrska presenečenja in Italijanski skriningi. Prvi predstavlja primere žanrskih uspešnic, ki se uok-

virjajo v klasične filmske zvrsti, kot npr. litovski znanstvenofantastični film Aurora Kristine Buožyte, najboljši nagrajen evropski ZF film, ali sentimentalna komedija Vaje v objemu Slovenca Metoda Pevca, ki je bil lani nagrajen v Trstu za dokumentarac o Aleksan-

drinkah. V sklopu režisersko – producerske borze “When East Meets West” (WEMW), t. j. srečevanj med profesionalci vzhodnoevropskega filma od 21. do 23. januarja, bo na voljo tujim distributerjem izbor italijanskih “samostojnih” filmov, ki so se odlikovali na raznih festivalskih pregledih.

/str. 8  
Davoren Devetak

GORICA Dr. Rafko Valenčič o sporočilu 2. Vatikanskega koncila

## "Vero je pomembno živeti z drugimi"!

Dr. Rafko Valenčič, "oče slovenske pastoralne teologije" in strokovnjak za cerkvene dokumente, je v četrtek, 10. januarja, na t. i. predavanju za utrjevanje duha govoril o sporočilu drugega Vatikanskega koncila 50 let po njegovem začetku. Na srečanju v komorni dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici, ki sta ga v sodelovanju s Centrom organizirala dekanija Štandrež in Skupnost družin Sončnica, ga je predstavil Jurij Paljk, ki je nato tudi vodil daljšo in res zanimivo debato.

Dr. Valenčič je začel z živim spominom na dogodke pred 50 leti. Tisto leto je bil novomašnik. Z 11. na 12. oktober 1962, ko se je koncil začel, so imeli v semenišču polnočnico, pri kateri je maševal. Tako je z mladimi kolegi obeležil začetek koncila. Spomnil se je tudi, kako so se nekateri profesorji, ki so bili malo "po strani gledani", s koncilom čutili "skoraj odrešene"; misli, ki so jih "boječe izrazili in so morda bile dvomljive, so prišle na dan". Ti so namreč študirali v Parizu pri profesorjih, kot so bili Yves Congar, Henri de Lubac, Jean Daniélou, Marie-Dominique Chenu; "vsi so bili prej malo sumljivi, kar naenkrat so jih škofje ali redovni predstojniki poklicali v Rim kot koncilске eksperte in svetovalce za teološka vprašanja".

Gledati na koncil kot zgodovinarji ali sociologi bi bilo popolnoma narobe, je dejal dr. Valenčič, kot kristjani moramo jemati koncil kot posebno milost za Cerkev, za vsakega kristjana in za svet. Papež Janez XXIII. je bil res "božji človek", v njem je bilo veliko "cerkvene in asketskega duha". Koncil je gradil na Svetem pismu kot središču teologije, na liturgiji, na Cerkvu kot Kristusovem skrivnostnem telesu in na odnosu Cerkev do sodobnega sveta. Izmed slovenskih škofov sta bila tedaj prisotna ljubljanski in mariborski, Anton Vouk in Maksimilijan Držečnik, tako ali drugače pa so koncil spremljali - s pripombami ali kot teologi-spremljevalci - tudi

Alojzij Šuštar, Vladimir Truhlar, Janez Vodopivec in Jakob Ukmar, ki je bil tudi osebni prijatelj Janeza XXIII. Papež je jasno povedal, da koncil želi izrecno razložiti božji nauk, kajti današnji človek potrebuje bolj usmiljenje kot kakršnokoli sodbo. "Isto ponavlja tudi zadnja dva papeža, saj današnji človek je iskalec; Cerkev mora - kot dobri pastir - iskati te ljudi". Torej "ne obsodba in zavračanje, ampak sprejemanje". Koncil je tudi poudaril, da Cerkev - kot vesoljni zakra-



Dr. Rafko Valenčič in Jurij Paljk (foto DPD)

ment odrešenja - je v svetu, srednica ljudi z Bogom, tista, ki posreduje božje življenje. Ta Cerkev niso škofje in duhovniki, temveč vse božje ljudstvo, "mi vsi", ki smo sprejeli naloge oznanjati evangelij. Vsi v Cerkvu so deležni trojnega poslanstva: oznanjati, slaviti in služiti. To vsakomur od nas zaupa Kristus, "ne pa papež ali škof". Cerkev živi v tem svetu, v različnih krajih celin, tam mora oznanjati in biti pričevalka božjega odrešenja. To je "inkulturacija, Cerkev, ki se prilagaja svetu". Cerkev v glavnem sledi potrebam: "tu je ta človek, ki nas potrebuje". Kristus gre za izgubljeno ovco, človeka kliče takšnega, kakršen je. Konstitucija Cerkev v sedanjem svetu ni razlaga božjega nauka, ampak odnosa Cerkev do sveta; obravnava: sociološki opis današnjega sveta, razodevanje in spoštovanje človeka, človeka v družbi, družino kot temeljno družbeno celico, človekovo delo in napredek, vprašanje miru, gospodarstva, politike, mednarodnih odnosov itd.

Koncil je postavil tudi nekaj novosti glede liturgije, "tega smo bili najprej deležni". Obredi so nekoliko drugačni,

uporabljajo se narodni jeziki. Pa še to: pri vsakem bogoslužju molim skupaj s Cerkvijo. "Ko sem pri maši, nisva jaz in moj Bog, ampak smo mi kot skupnost, občestvo pred Bogom. On nas združuje, mi smo kot ena družina pred njim. To je nekaj najlepšega in najgloblje- ga, kar lahko razumemo". Pri bogoslužju so lahko "90-letni starček, akademik, otrok v maminiem naročju itd., vsi smo eno pred Bogom". Vsi zakramenti so prenovljeni, na vsak zakrament se je treba pripraviti,

ki ker vera je iz oznanila, zakramenti delujejo, če razumemo, kaj se dogaja". Zelo pomembno poglavje je tudi Cerkev v odnosu do drugače verujočih oz. nevernih. Če so kristjani, gre za ekumenizem: "s pravoslavnimi in protestanti imamo ogromno skupnega, zlasti z evangeličani". Ekumensko prizadevanje je na koncilu ogromno pomenilo, storjen je bil velik korak naprej. "Mislim, da je eden največjih uspehov koncila prav bogastvo ekumenizma". Koncil pravi, da so v vseh verah semena božje besede; Bog nagovarja človeka po njegovi veri, po njegovi vesti. "Sledimo svoji veri, svojemu prepričanju, in to nas bo pripeljalo do Kristusa". Kaj pa vloga laikov v Cerkvu? "Deležni so trojne službe, ne sprejemajo je od duhovnika ali škofa, ampak od Kristusa, ki nas vse skupaj kliče. Naloga škofa ali duhovnika je, da odkriva karizme, darove, ki jih imajo posamezni ljudje": to so lahko dar za služenje, petje, katehezo, prostovoljstvo, pa tudi sodelovanje pri cerkvenostnih gibanjih, kot so ognjiščarji, neokatehumeni, Skupnost krščanskega življenja, Comunione e liberazione ipd. "Laiki

so tudi nosilci darov, ki jih mora Cerkev znati ovrednotiti v korist drugim".

Na koncu je dr. Valenčič navedel tudi nekaj kritičnih misli. Kot je pred smrtjo dejal kard. Martini, Cerkev v določenih stvareh ne dohaja sveta. Najbolj nevalgični sta dve zadevi, o katerih je razpravljal že koncil, pa ju ni rešil; to sta urejevanje spočetij in duhovniški celibat. Pavel VI. je v letih 1966-67 izdal posebni okrožnici, namenjeni temu vprašanju. Kard. Martini je omenil tudi problem ločenih zakoncev, ki bi želeli sodelovati v Cerkvu, pa jih ta ne more pustiti k zakramentom. Gre za delikatno vprašanje, ki ga posamezne države ne morejo reševati na drugačen način. "Disciplina je lahko različna, verski nauk pa ne more biti različen".

Pri koncilu so škofje in duhovniki vsak dan molili. "Tudi danes lahko še molimo za koncil, za nazaj, saj pri Bogu ni časa". Če v tem duhu sprejemamo sporočilo koncila, "bomo razumeli njegov nauk in ga bomo tudi lažje sprejeli. Tudi koncil ima navdihnjenje Svetega Duha". Zato lahko vzamemo v roke koncilске dokumente "skoraj s takšnim spoštovanjem kot Sveto pismo".

Glede laikov je predavatelj v razpravi dodal, da ti po njegovem mnenju še vedno niso dovolj razumeli ali sprejeli svoje poslanstvo, "mnogi duhovniki pa so 'bremza', da se to ni zgodilo". Kdor ima dar ali veselje ali sposobnosti, naj jih uporablja npr. za solo, za vokal, za vodenje. Obstajajo "verske strukture, šole, ustanove, ki jih vodijo laiki; poti nazaj ni. Storjen je bil velik korak naprej. Duhovniki in župnijski pastoralni sveti naj se manj bojijo". Maša naj združuje vse ljudi, župnija je skupnost občestev; "tudi to, da smo različni, nekaj pove, je neko znamenje. Če zna duhovnik ovrednotiti liturgijo, je to enkratna stvar! Liturgija naj bo najmočnejši razlog, da smo skupaj". Preko skupnosti lahko posameznik spozna Kristusa. "V odgovornosti za drugega se lahko oblikuje neka skupnost". Vero je pomembno živeti z drugimi. Kristus je učence pošiljal dva po dva, da bi njihovi odnosi pričevali pred drugimi. Vzgoja za takšno občestvo je dolga, nikdar se ne konča. / DD

Škofijska karitas Koper

## Zahvala ob koncu leta 2012

V imenu sodelavcev Škofijske karitas Koper se je ravnatelj ŠK Matej Kobal ob iztekajočem se letu 2012 zahvalil vsem, ki so kakorkoli pomagali blažiti stiske, ki so doletele številne družine in posameznike na področju Kopske škofije kakor tudi v domovini in tujini.

Zaradi brezposelnosti in prenizkih dohodkov je več kot 3000 družin in skoraj 1000 posameznikov v centrih Karitas prejelo materialno pomoč. Prostovoljci Karitas so v letu 2012 razdelili več kot 400 ton hrane in higienskega materiala, veliko število oblačil, obutve, pohištva in drugih osebnih predmetov. Socialno najbolj šibke družine in posamezniki so prejeli tudi pomoč pri plačilu nujnih položnic, kot so elektrika, voda, stanovanje, dodatno zavarovanje, vrtec, stroški v zvezi s šolanjem otrok. Pred začetkom šolskega leta je pomoč prejelo 2000 šolarjev.

Karitas je na področju Primorske izvajala tudi druge programe pomoči, kot so delo z ostarelimi in bolnimi, brezdomci, zasvojenimi, materami in otroki, učna pomoč, medgeneracijske in počitniške dejavnosti, še posebej pa spremljanje in svetovanje ljudem v najrazličnejših stiskah.

Večina dela je opravljenega prostovoljno, zato je tudi glavnina zbranih sredstev namenjena za

konkretno pomoč ljudem v stiski. Zahvala je šla tudi vsem, ki so se kakorkoli vključili v akcije in programe Škofijske karitas Koper; ti so: *Namenska pomoč, Posvojitev na razdaljo, Da bo korak v Solo vesel, Pomagam pomagati,*



*Dar za stisko, Streha nad glavo, Ne pozabimo, Poplave, Umetniki za karitas, Nabirke po župnijah.* Zahvalil se je tudi vsem tistim, ki so svoj del dohodnine namenili za ljudi v stiski. Po oceni je pomoč Karitas (brez prostovoljnega dela) ljudem v različnih stiskah v letošnjem letu preseгла znesek 500.000 evrov. Točne številke bodo zbrane v poročilih župnijskih, Dekanijskih in Škofijske karitas in objavljene v zborniku ob Občnem zboru, ki bo 2. marca 2013. Ob koncu je ravnatelj ŠK Kobal zaželel: "Naj sočutje in solidarnost še naprej odmevata v naših družinah, župnijah in družbi".

Novoletna poslanica papeža Benedikta XVI.

## Poziv k večji solidarnosti v EU

Papež Benedikt XVI. je v ponedeljek, 7. januarja 2013, dejal, da bi morale članice Evropske unije druga drugi pomagati pri premoščanju gospodarskih in finančnih težav ter spoprijemanju s socialnimi krizami. V noveletni poslanici veleposlanikom, akreditiranim v Vatikanu, se je papež dotaknil tudi krize v Siriji in razmer drugod po svetu.

Papež je glede krize v EU v nagovoru poudaril, da čeprav bi nekatere članice same morda napredovale hitreje, bo napredek večji ob sodelovanju v povezavi. Sveti oče Benedikt XVI. je prav tako izrazil prepričanje, da potrebuje Unija "daljnovidne predstavnike, ki bodo sposobni sprejemati težke odločitve, da se gospodarstvo spravi v red in položijo trdni temelji za rast". Besede svetega očeta bodo verjetno odmevale v njegovi rodni Nemčiji, najmočnejšem gospodarstvu v EU, na katere se pogosto naslavlja prošnja za več pomoči šibkejšim članicam. Sicer pa je papež v poslanici

spomnil tudi na krizo v Siriji in se zavzel zato, da se tamkajšnje prelivanje krvi konča čim prej. "Ponavljam svoj poziv za prekinitve ognja in čimprejšnji konstruktiven dialog, katerega cilj bo končati konflikt, v katerem,



če se bo nadaljeval, ne bo zmagovalcev, temveč le poraženci, ki bodo za seboj pustili polje ruševin", je navedel Benedikt XVI.

Pozval je tudi k mirnemu sožitju med Palestinci in Izraelci ter se zavzel za svobodo veroizpovedi v Severni Afriki, pri čemer je še posebej omenil Egipčane, ki da jim je blizu. Poudaril je še, da Srednjeafriška republika ne sme pasti v državljansko vojno, in obsodil na verski osnovi osnovan fanatizem v Nigeriji. Spregovoril je tudi o krizah, napetostih in konfliktih v Iraku, Maliju, DR Kongo in državah na Afriskem rogu.

DOBERDOB Ob prazniku Sv. treh kraljev

## Med mašo in po njej so pele pevke Stu Ledi

Na Sv. tri kralje smo letos imeli v naši župniji v gosteh pevsko skupino Stu ledi iz Trsta, ki je prepevala med mašo, na koncu pa so nam pevke poklonile še nekaj pesmi. Petje je bilo ubrano in prijetno za poslušanje. Lani so pevke izdale zgoščenko z naslovom *Ena svetla luč gori*, v kateri so zbrale božične, koledniške in noveletne nabožne ljudske pesmi, ki so odraz slovenske ljudske prisotnosti in tudi naše kulture, ki se je ohranjala po naših slovenskih deželah in danes žalostno iz-

ginja. Nekoč je bilo normalno, da so se ljudje vse do svečnice obiskovali in voščili vse dobro ob božičnih praznikih in novem letu. Če je bilo možno, so s seboj vzeli tudi kakšne godce, ki so jih spremljali pri petju, ali pa so koledniki sami kaj zapeli. Če so bili obiskovalci koledniki, so jih navadno gostitelji nagradili s suhim sadjem, pecivom, kruhom, pri bolj premožnih je priletel tudi kakšen krajcar. Pri nas je malo krajev, kjer imamo še koledovanje.



Šolarji smo k jasnicam prinesli naše hranilnike: to, kar smo v adventu zbirali za naše misijonarje. Kot vsako leto smo bili tudi deležni blagoslova otrok.

Thomas Perić

Molitvena osmina za krščansko edinost

## Kaj Bog hoče od nas?

Vsako leto se od 18. do 25. januarja zbiramo kristjani k sv. maši in molitvam za krščansko edinost. Ta dva datuma je predlagal Paul Wattson, anglikanski spreobrnjenec, ko je leta 1908 predlagal molitveno osmino. Tedaj so namreč obhajali 18. januarja praznik Sedeža apostola Petra v Rimu (sedaj ga obhajamo 22. februarja) in 25. januarja tako kot sedaj spomin na spreobrnjenje apostola Pavla. Letošnje geslo za molitveno osmino je *Kaj Bog hoče od nas?*, ki je vzeto iz spisov preroka Miheja (prim. Mih 6, 8). Razmišljanja in molitve so pripravili kristjani iz Indije. Za slovenske razmere pa je pripravil slovenski Ekumenski svet posebno brošuro. V Indiji, kjer je ena milijarda in dvesto milijonov ljudi, živi okrog 30 milijonov kristjanov. Po izročilu je apostol Tomaž ponesel evangelij v ta daljni svet.

razmišljanje, kaj Bog pričakuje od nas. Prerok Mihej odgovarja, da je sam Gospod označil človeku, kaj pričakuje od njega, in sicer nič drugega, kakor da



Sv. brata Ciril in Metod

varjamo pogoje za pravičnost, mir in edinost vse božjih otrok. Prijateljstvo in krščanska ljubezen postajata vse bolj tudi prvini ekumenskega gibanja. Ponižnost pred Bogom pa nam narekuje, da se zavedamo in priznamo, da brez Boga in njegove pomoči ne moremo ničesar dobrega storiti. Jezus, Božji Sin, ki je prišel med nas, da je postal naš brat, ustvarja edinost med vsemi kristjani, ki jih združuje v eno samo Cerkev. Pomenljivo je, kar je zapisal blaženi Janez Pavel II. v svoji okrožnici *Da bi bili eno* (leta 1995): "Verovati v Kristusa pomeni hoteti edinost". Prvenstveno vlogo ima duhovni ekumenizem, to je molitev za edinost vseh kristjanov. Edinost namreč raste, je zapisal papež "od znotraj" iz čim tesnejše povezanosti s Kristusom (sedaj nova evangelizacija). Zato si ne moremo predstavljati uresničitve edinosti kot podpis neke pogodbe med voditelji raznih Cerkev ali kot vrnitev vseh kristjanov v naročje katoliške Cerkev.

ravnaš pravično, da ljubiš dobrohotnost in ponižnost pred Bogom (prim. Mih 6, 6-8).

To pomeni, da najprej ljubimo svojega bližnjega, ga spoštujemo, mu izkazujemo dobroto in ust-

vedovati uresničitve edinosti kot podpis neke pogodbe med voditelji raznih Cerkev ali kot vrnitev vseh kristjanov v naročje katoliške Cerkev. "Vsak se mora globlje spreobrniti

ti k evangeliju" tako posamezniki kot krščanske Cerkev in skupnosti, je zapisal papež.

Brez spreobrnjenja in duhovne prenovne ne more biti ekumenskega dialoga med verniki različnih Cerkev. Cerkev potrebuje nenehno očiščevanje in prenovno na poti pokore, kot narekuje sam Sveti Duh. Še nadalje so zapisali indijski kristjani, kolikor bolj smo eno v Kristusu, toliko bolj bomo tudi eno med seboj.

Prihodnja edinost ne pomeni poenotenja, ampak edinost v različnosti in različnost v edinstvi. Znotraj ene Cerkev je prostor za zakonito različnost miselnosti, navad, obredov, ureditev, teologij in duhovnosti.

Ekumensko gibanje je navsezadnje delo Svetega Duha, če smo odprti za njegovo delovanje in ga sprejemamo. Tako pomaga uresničevati naklonjenost, spoštovanje in prijateljstvo med vsemi kristjani ter prispeva k miru in spravi med posamezniki, skupnostmi in narodi.

Letos se spominjamo 150-letnice prihoda sv. bratov Cirila in Metoda na Veliko Moravsko (leta 863), lani pa smo obhajali 160-letnico ustanovitve Bratovščine sv. Cirila in Metoda, ki jo je ustanovil blaženi A. M. Slomšek, zato obhajamo letošnjo molitveno osmino za krščansko edinost z večjo vnemo in ljubeznijo.

JM

## Kratke

## Katoliška cerkev v Avstriji izgublja vernike

Katoliška cerkev v Avstriji je v lanskem letu še naprej izgubljala svoje vernike. Upad vernikov je bil, kot kažejo uradni podatki, sicer v letu 2012 manjši kot v dveh predhodnih letih. Cerkev v Avstriji je lani zapustilo 52.425, od leta 2009 pa skupaj več kot 250.000 vernikov. V Avstriji sicer 5,36 milijona ljudi ostaja katoličanov.

Največ ljudi po letu 1945 je v Avstriji Cerkvi hrbet obrnilo leta 2010, in sicer 85.960, navaja katoliška tiskovna agencija Kathpress.

Avstrijo kot tudi vrsto drugih držav je takrat pretresel niz škandalov zaradi spolnih zlorab v cerkvenih institucijah.

V letu 2011 je katoliške vrste v sosednji državi, ki šteje skupaj 8,43 milijona prebivalcev, zapustilo 59.023 ljudi. Cerkev pa je zadnji dan tega leta štela 5,40 milijona vernikov. V te skupne številke so vštete tudi nove spreobrnitve, krsti in smrti.

V Avstriji Cerkev deloma financirajo verniki. Avstrijska škofovska konferenca namreč od vseh vernikov zahteva, da ji namenijo od 0,1 do 1,1 odstotka svojih prihodkov - glede na zakonski stan in število otrok. Skupno ji verniki letno namenijo okoli 350 milijonov evrov letno.

## Turisti pred vstopom v Sikstinsko kapelo na čiščenje

Znamenito Sikstinsko kapelo, ki jo krasijo svetovno znane Michelangelove freske, dnevno obišče približno 20.000 turistov. Ti z dihanjem, potenjem in oddajanjem telesne toplote ogrožajo stenske poslikave, zato so se v Vatikanu odločili, da bodo obiskovalce pred vstopom v kapelo očistili in ohladili.

Direktor Vatikanskih muzejev Antonio Paolucci že nekaj let



opozarja, da je naraščanje števila turistov za kapelo škodljivo. Obiskovalci po njegovem mnenju v ta biser italijanske kulturne dediščine prinašajo smog in prašne delce ter zvišujejo temperaturo zraka, kar prispeva k hitrejšemu propadanju fresk.

"Odlučili smo se, da bomo 100-metrsko območje pred kapelo prekrili s preprogo, kjer si bodo turisti očistili čevlje. Ob vhodu bodo nameščene posebne reže, ki bodo iz oblek izsesale prah, znižali pa bodo tudi temperaturo zraka v kapeli", je za italijanski časopis *Corriere della Sera* povedal Paolucci, po njem vest prinaša STA.

Spremenjen način vstopa v kapelo bo Vatikan uvedel leta 2013, obetata pa se tudi nova slikovna galerija in paviljon, ki bo obiskovalcem omogočal virtualni sprehod po Sikstinski kapeli, je še dejal Paolucci.

Strop Sikstinske kapele krasijo podobe stvarjenja sveta, ki jih je med letoma 1508 in 1512 naslikal Michelangelo. Med letoma 1535 in 1541 je na oltarni steni upodobil še Poslednjo sodbo, kapelo pa krasi še 12 fresk, ki so jih naslikali Sandro Botticelli, Domenico Ghirlandaio, Cosimo Rosselli in Pietro Perugino. Zadnja večja prenova kapele je potekala 20 let, končala se je leta 1999.

## Papež Benedikt XVI. je voščil pravoslavnim vernikom veseli Božič

Papež Benedikt XVI. je 6. januarja vsem pravoslavnim vernikom, ki praznujejo Božič po julijanskem koledarju, voščil vesele praznike. Poleg tega je ob prazniku Svetih treh kraljev posvetil tudi štiri nove škofove, med katerimi je njegov dolgoletni osebni tajnik Georg Gänswein.

Papež se je z dobrimi željami na pravoslavne vernike obrnil med opoldansko molitvijo, ki je sledila bogoslužju ob prazniku Svetih treh kraljev. Tega obhajajo katoličani in evangeličani. V molitvi je papež še posebej pozdravil vse nemško govoreče romarje in obiskovalce, ki so v Vatikan dopotovali prav zaradi posvetitve papeževega osebnega tajnika Gänsweina v škofa. Papežev osebni tajnik bo odslej na čelu nadškofije Urbisaglia, 160 kilometrov od Rima.

Papež je sicer že pred mesecem dni 56-letnega Gänsweina, ki velja za njegovega zaupnika, imenoval za prefekta papeške hiše. Na tem položaju sedaj skrbi za organizacijo splošnih in zasebnih avdienc papeža, pa tudi za njegova potovanja v Italiji in pomembne slovesnosti.

## Papež je sprejel varnostnike "Človeštvo je poklicano k miru!"

Papež Benedikt XVI. je pred nedavnim sprejel na posebni avdienci zaposlene pri Inšpektoratu za javno varnost v Vatikanu. Zahvalil sem jim je za delo, ki ga "predano in z vidno profesionalnostjo" opravljajo na Trgu sv. Petra in območjih, ki pripadajo Vatikanu, ter tako varujejo javni red. Papež je še posebej podčrtal njihovo delo med do-

godki, ki se jih udeležujejo verniki in romarji z vsega sveta, da bi se srečali s Petrovim naslednikom in obiskali grobova prvakov apostolov ter tudi molili na grobovih prejšnjih papežev, še posebej na grobu blaženega Janeza Pavla II. Delo zaposlenih pri inšpektoratu pa vključuje tudi papeževe pastoralne obiske v Rimu in apostolska potovanja po Italiji. Sveti oče Be-

nedikt XVI. jim je izrazil svoje spoštovanje ter dejal, da ceni način, v duhu katerega opravljajo svojo službo. Ta jim je v čast kot funkcionarjem Italije in članom Cerkev, obenem pa tudi kaže na dobre odnose, ki obstajajo med Italijo in apostolskim sedežem.

"Iz srca želim, da bi vaš napor, neredko opravljen z žrtvijo in tveganimi, vedno poživljala trdna krščanska vera, ki je nedvomno najdragocenejši zaklad in duhovna vrednost, ki so vam ga vaše družine zaupale in ki ste ga poklicani posredovati vašim otrokom", je dejal sveti oče in dodal: "Leto vere, ki ga sedaj živi vsa Cerkev, je priljubeno tudi za vas, da obudite

evangeljsko sporočilo in mu omogočite, da na še globlji način vstopi v vašo zavest in vsakdanje življenje, s tem da boste pogumno pričevali o Božji ljubezni v vsakem okolju, tudi na vašem delovnem mestu". Sveti oče je še spomnil na poslanico ob letošnjem svetovnem dnevu miru, v kateri je poudaril, da "mnogovrstna prizadevanja za mir, ki jih premore svet, pričajo o prirojeni poklicanosti človeštva k miru. Želja po miru je bistveno hrepenenje v vsaki osebi in se na določen način ujema z željo po izpolnjenem, srečnem in kar najbolj uresničenem človeškem življenju".

prelepim razgledom.

Pastirček se je za trenutek vrnil v jesenske dni in se zazrl v granatno jabolko in njegove plodove s sočnimi semeni. Hema ob ilustracijah Polone Kosec predstavlja dve skupinski igrici, primerni za zimske dni. Pastirčekov kuhar je za sladkosnede spekel hlebčke z rozinami in ponuja recept zanje. Tatjana Ban je med živalmi v gozdu izbrala nočno ujedlo, bistriško sovo, za izdelavo katere daje vsa potrebna navodila v jasni besedi in sliki. V januarjski številki je Pastirček namenil dve strani najmlajšim bralcem: Danila Komjanc predstavlja v rubriki *Besede v podobah* zimska oblačila, ki jih bodo malčki pobarvali in izpolnili križanko. Med Pastirčkovo pošto so tokrat, poleg zapisov učencev OŠ A. Gradnik iz Števerjana o sv. Miklavžu in učencev OŠ A. Černigoj s Proseka o pomembnosti reciklaže ter poleg 29 čudovitih risbic učencev iz raznih šol in vrtcev, velike barvne fotografije nastopajočih zborčkov na letošnji Mali Cecilijanki in tudi velika fotografija gojencev Zavoda Sv. Družine z vzgojiteljicami, ki Pastirčkovim bralcem voščijo vesele božične praznike in naj v novem letu vsi napredujejo.

Vzemite v roke Pastirčka, prikazal se vam bo otroški svet, poln krških dragocenosti.

IK

Peta številka otroške revije Pastirček

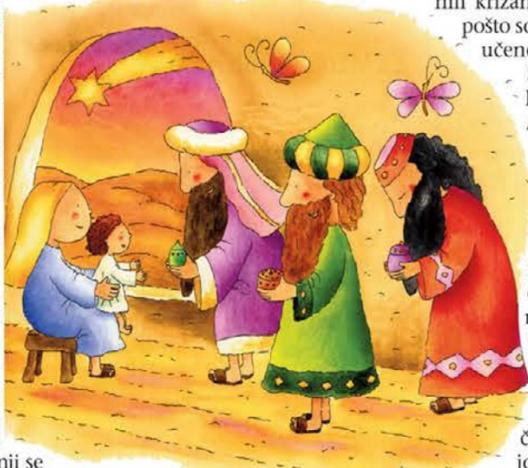
## Med pisanostjo vsebin odzven minulih praznikov

Novo leto je prineslo s seboj peto številko priljubljene otroške revije Pastirček, ki izhaja že 67 let, izdaja pa jo Zadruga Goriška Mohorjeva. Pastirčekov urednik Marijan Markežič v svoji beležnici želi vsem bralcem, da bi bilo "novo leto zdravo in veselo, polno lepih, bogatih doživetij, poglobljenega prijateljstva, radovednosti in novih spoznanj". Voščila Pastirčkovim prijateljem namenja tudi Pacek v svoji značilni spakodranščini. V. Tihomir Arhar ob ilustraciji Danile Komjanc s pesmico *Novoletna zdravlja* nazdravlja novemu letu: "Leto kot ptiček, /glej, prileti / malo začivka, / pa ga več ni". Pa še res je! Dvakrat se obrnemo, pa je leto naokrog! Prvi dan leta je tudi praznik miru in prav o tem je plemenite misli podpisal (a) md. O modrih z Vzhoda, ki so se prišli v Betlehem poklonit Jezuščku, je govor v *Zgodbah iz Svetega pisma*, ki jih predstavlja Walter Grudina, v tople, pomenljive ilustracije pa odeva Paola Bertolini Grudina, ki je tudi avtorica rubrike *Spoznavajmo Sv. pismo*. Koledniška pesem *Prišli smo, prišli smo* se navezuje na praznik Svetih treh kraljev, ko so nekoč koledniki hodili po vasi in pri vsaki hiši kaj zapeli. Ta slovenska navada se zadnje čase spet obuja

tudi po naših krajih v zamejstvu. Na božične strune je ubran film *Božičkov vajenec*, kateremu je Pastirček namenil kar dve strani. V božičkovi deželi so se znašli tudi protagonisti stripa Antonelle Del Bianco. Berta Golob pa se je tokrat pomudila pri sv. Frančišku, ki je bil tako vesel in zadovoljen človek, da je vse stvari in vse ljudi imel za brate in sestre. Med ljubljenimi ptičkami in rožicami ga je ilustriral Marjan Manček. Berta Golob podpisuje tudi pesmico, ki v šegavem slogu predstavlja nekaj večpomenskih enakopisnic in tako na prijeten način odpira skrinjico zakladov našega jezika. Mariza Perat je ljubiteljem zgodb namenila pripoved o zajčku Belinčku, ki je zapustil varne domače gore, kjer so za živlice skrbele dobre gorske vile, in šel v dolino, kjer si je moral tudi pozimi sam iskati hrano. Po hudi izkušnji se

je vrnil v domači kraj in naslednje zimo pomagal prijateljem v gozdu. Tudi tokrat je Peratova v pravljici spletna vnesla droben poučni utrinek. Poučni poudarek ima seveda tudi basen Janeza Tr-

dine *Prazna domišljavost*, kjer se konjska figa pridruži v vodi plavajočima pomarančema in se ima za njima enako. Med komaj minulimi prazniki se je stric Maks s svojimi pohajači odpravil do Strunjana; tam so si ogledali Marijino romarsko cerkev; pred 500 leti se je tu prikazala Marija. Po uživanju ob slikoviti slovenski obali so se odpeljali v Fiesio in tu občudovali



dve jezerci, eno izmed teh je sladkovodno, čeprav je tik ob morju. Sprehodili so se po položni poti do Pirana in si tam med drugim ogledali mogočno piransko obzidje s



## Kratke

**Prednovoletno srečanje goriških upokojencev**

Tradicionalno prednovoletno silvestrovanje članov Društva slovenskih upokojencev za Goriško je letos potekalo v restavraciji Primula v Solkanu v petek, 28. decembra 2012. Že v popoldanskih urah so se tja pripeljali z dvema avtobusoma in nekateri tudi z osebnimi vozili. Ob vstopu v restavracijo so jih natakari sprejeli z raznimi aperitivi, nato jim je muzikant Silvo zaigral dobrodošlico, tako da so vstopili v praznovanje res veselo. Po prvem jedilnem obroku je društveni podpredsednik Emil Tomsič pozdravil vse prisotne in jim naznanil neljubo odsotnost predsednika Emila Devetaka zaradi bolezni; zaželel mu je



čimprejšnjo ozdravitev. Nato je prebral program večera in člani seznanili z obračunom opravljenega dela v letu 2012 ter jim prav tako jasno predstavil program za leto 2013. Spomnil se je tudi vseh tistih, ki so za vedno zapustili ta svet, in jih počastil z enominutnim molkom. Kmalu nato je zaželel vsem srečno in uspešno novo leto v zdravju, ljubezni in medsebojnem razumevanju. Večer se je nadaljeval ob glasbi, plesu, petju in pripovedovanju raznih "vicev" ter tudi ob bogatem srečelovu. Sledila je podelitev vrtnic devetim prisotnim jubilarom, ki so v letu 2012 praznovali okroglo obletnico, med temi je bila tudi živahna devetdesetletnica Anica Princič. Opolnoči so nazdravili prihajajočemu letu 2013 z veliko torto in penecim vinom. Vesela družabnost se je nadaljevala do poznih ur v prijetnem razpoloženju. (ET)

**Tradicionalni slovenski Božični koncert v Laškem**

Letos sta SKRD Jadro in ŽePZ iz Ronk, v sklopu revije Nativitas in s sodelovanjem ZSKP, priredila že trinajdeseti Božični koncert v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah. V nedeljo, 13. januarja, so se v še božičnem ozračju v njej zvrstili OPZ Kulturnega društva So-

vodnje - mali in OPZ istega društva pod vodstvom Jane Drasič, OPZ Mini Venturini od Domja s pevovodkinjo Nedo Sancin in OPZ Fran Venturini od Domja pod vodstvom Susanne Zeriali. Otroškimi glasovom so se v zborčku večjih otrok od Domja pridružila solista Pierpaolo Cappuccilli in Aleksander Švab. Otroški glasovi so ogreli srca slovenskih rojakov v Laškem, ki tako radi prisluhnejo lepim, domačim pesmim. Otroci so s svojo neposrednostjo udeležencem koncerta posredovali veselje in navdušenje, s katerima gojijo pevsko dejavnost. Poslušalci so male pevce in izkušena solista nagradili s prisrčnim in hvaležnim ploskanjem. Program sta povezovala član društva Jadro Robert Devetta in pevka ŽePZ Giuliana Fontana. Kot vedno se je tudi tokrat ronški župnik Renzo Boscarol prisrčno zahvalil prirediteljem in vsej slovenski skupnosti iz Laškega za lepo prireditev, ki je v teh letih pogнала že trdne korenine. / KM

**Kulturni dom / Odprtje likovne razstave "Tolminski punt 1713"**

V torek, 22. januarja 2013, ob 18. uri, bo v galeriji Kulturnega doma v Gorici odprtje likovne razstave stripov Remigija Gabbellinija "Tolminski punt 1713 - La rivolta dei Tolminotti nel 1713". Razstavna dejavnost v goriškem Kulturnem domu se bo v tem letu pričela v znamenju Tolminskega punta. Letos namreč mineva 300 let od velikega tolminskega kmečkega upora, ko je "Bandel hotel marca 1713 prisiliti Tolmince k plačilu davčnih zaostankov s tem, da je dal nekaj Tolmincev zapreti v Gorico. Tako se je 27. marca zbralo 500 Tolmincev, da bi šli v Gorico in jih osvobodili...."

Kot uvod v praznično leto Kulturni dom v Gorici v sodelovanju s Tolminskim muzejem prireja razstavo stripov Remigija Gabbellinija "Tolminski punt 1713 - La rivolta dei Tolminotti 1713". Strip Tolminski punt 1713 je bil v dveh nadaljevanjih prvič objavljen v časopisu ob meji "Isonzo - Soča" v leti 1989 in 1990. Avtor stripa, napisanega v italijanskem jeziku in natisnjenga v črno-beli tehniki, je priznan goriški scenograf Remigio Gabellini, diplomant umetnostne šole Maks Fabiani v Gorici. Na razstavi v galeriji Kulturnega doma bo predstavljen deset originalnih risb, ki jih je avtor podaril Tolminskemu muzeju, poleg njih pa bo razstavljena še natisnjena barvna različica s prevodom besedila v slovenski jezik. Ob tej priložnosti bodo tudi predstavili barvno predelavo stripa Tolminski punt 1713, ki je izšla v knjižni obliki, in to v velikem formatu, s trdo vezavo ter v slovenskem in italijanskem jeziku, ki ga je v spomin na 300-letnico Tolminskega punta izdal ravno Tolminski muzej.

Razstavo stripov R. Gabbellinija prireja Kulturni dom v Gorici, Tolminski muzej, časopis ob meji "Isonzo - Soča", pod pokroviteljstvom Pokrajine Gorica, občine Tolmin in Slovenske kulturno gospodarske zveze. Razstava bo na ogled do 10. februarja 2013.

**PODGORA 4. božični dobredelni koncert v spomin na pokojnega zdravnika, kulturnika in politika****Odslej bo Mešani pevski zbor Mirko Špacapan - Podgora**

V Podgori je bil 11. januarja zvečer pravi praznik. Četrty božični dobredelni koncert v spomin na zdravnika, vsestranskega kulturnega delavca in politika dr. Mirka Špacapana, ki ga prirejajo ZSKP, PD Podgora, ZCPZ, SZSO, AŠZ Olympia, Slovenska skupnost in krožek Anton Gregorčič, je bil namreč priložnost, da so preimenovali vaški mešani pevski zbor v *MePZ Mirko Špacapan - Podgora*.

Novico je številnemu občinstvu v vaški cerkvi sv. Justa uradno razglasila Sabina Antoni, ki je po nekaj uvodnih pesmih zbora pod taktirko Petra Piriha povedala, da je bil dolgoletni dirigent, ki je prerano umrl pred dobrimi petimi leti, na Podgoro zelo navezan. Z besedami Lidije Jarc je orisala njegovo življenjsko pot od leta 1963, ko se je družina Špacapan preselila iz Argentine v vas ob Soči, dalje. Poudarila je Mirkovo mladostno zagnanost, naderjenost in ustvarjalnost, glasbo kot največjo ljubezen, pa tudi navezanost na prijatelje in sploh slovenski živelj. Čeprav ga je življenje "vodilo po različnih poteh, na katerih je doživljal prijetne in manj prijetne dogodivščine", ni na Podgoro nikdar pozabil in se je med svoje ljudi vedno rad vračal. Pred 24 leti je sprejel vodenje zbora in ga "dvignil na dobro kakovostno raven, saj je bil kot zborovodja zahteven, vztrajen in

neizprosni". Veliko načrtov je uresničil, "več zahtevno zastavljenih idej pa je žal ostalo neizpeljanih". Te so ostale "neizbrisna popotnica pevkam in pevcem zbora ter vsem Podgorcem, ki Mirka in njegov delež pri razvoju slovenske kulture v Podgori in širše cenimo in se zavedamo razsežnosti idej in aktivnosti, postavljenih pod njegovim vod-

nik in prijatelj Damijan Terpin, ki je pozdravil ugledne goste; med njimi so bili podpredsednica pokrajinske uprave Mara Černic, občinska odbornica Silvana Romano, predsednik SSO Drago Štoka in drugi javni upravitelji. Poleg Mešanega zbora Mirko Špacapan so pestri koncert z božičnimi melodijami oblikovali še Mladinski pevski zbor Emil

biserov. Mala Angelica Špacapan je na klavir zaigrala Schubertovo Ave Mario, znani Adagio iz Beethovneve sonate *Ob luninem svitu* in *Odo radosti* iz 9. simfonije; ob koncu večera pa je za "zelo poseben dan" prebrala in zapela poezijo, ki jo je sama napisala. Vmes sta amaterska gledališka igralca Solange Degenhardt in Robert Cotič zrecitala pretresljiv odlomek iz znane povesti Dostojevskega o dečku pri Kristusovi božični jelki.

Hadrijan Corsi se je v priložnostnem govoru poklonil življenjskemu delu Mirka Špacapana in obudil nekaj osebnih spominov nanj, ki je vedno znal najti čas in voljo, da se je razdal za skupnost. Omenil je njegova kulturna prizadevanja, predvsem pa politične uspehe; pravi "spomenik", je dejal Corsi, si je Špacapan postavil s tem, da je priskrbel finančna sredstva za izgradnjo Šolskega centra. Slovenska cerkvena in narodna pesem naj v Podgori nikdar ne zamre, je sklenil govornik.

Na dobredelnem koncertu je bilo nabranih skoraj 700 evrov za društvo "Paliativna oskrba - Mirko Špacapan ljubezen za vedno", ki nudi pomoč pri negi onkoloških bolnikov. Prisotnim se je zahvalila dr. Manuela Quaranta Špacapan, Mirkova vdova, ki jo je poimenovanje zbora ganilo do solz. Na koncu je dodala še nekaj besed o delovanju društva, ki kljub težavam nudi ljudem nad vse dragoceno pomoč. / DD



H. Corsi



M. Quaranta

stvom". Ker je vas in ljudi trajno zaznamoval, so poimenovali zbor po njem z željo, da bi slovenska cerkvena in narodna pesem v Podgori še naprej ljudi razveseljevala, navduševala in povezovala. Spomin na Mirka Špacapana je v številnih ljudeh v različnih okoljih še vedno živ, "njegova dediščina ni nekaj statičnega, stalno se obnavlja", je v uvodnem pozdravu podčrtal njegov sotrud-

## In memoriam

**Slovo od ge. Mile Srebrnič Breclj**

Preteklega 7. januarja je v 88. letu starosti v Bocnu preminila Milla Srebrnič Breclj. Izhajala je iz znane družine Kozanjčevih iz Medane, ki je med drugimi dala pokojnega duhovnika Franca in znanega organista Hermana. Nemirne razmere med vojno in po njej so Kozanjčeve razteple po svetu: dva brata pokojnice sta se izselila v Argentino, dve sestri in brat pa v Kanado. Pokojna Milla se je poročila s Tonetom Brecljem,

bratom g. Bogomila Breclja, pred nekaj leti preminulega župnika v Nabrežini. Po poroki sta se oba preselila v Bocen, kjer se je Tone izučil za mizarjskega mojstra in imel tam zagotovljeno službo. V zakonu so se jima rodili štiri otroci, in sicer Marjetica, Marko, Marinka in Bogomil, katere sta vzgajala v slovenskem duhu. Družina je bila seznanjena z razmerami v našem zamejstvu, saj si pri Brecljevih v Bocnu lahko našel knjige Goriške Mo-



horjeve družbe kakor tudi Katališki glas in nato Novi glas. Čeprav je Mili Srebrnič zadnje čase zdravje precej nagajalo, je vedno našla čas za vnuke in je tudi ohranila vedrino. Pogreb je

bil v petek, 11. januarja, na boccenskem pokopališču. Pogrebna sv. maša je bila v mestni cerkvi Don Bosco ob prisotnosti številnih znancev in tudi sorodnikov. Mašno daritev je obogatil nastop tria čela, violine in orgel-klavirja. Na ta inštrumenta sta igrali pokojnična vnukinja Alenka in hči Marinka, ki je uveljavljena glasbenica. Nekaj priložnostnih pesmi je ob spremljavi tria kot solist v slovenski urabno zapel pokojničin nečak Martin Srebrnič. Od nje pa sta se po obredu ganljivo poslovili snaha Milena in vnukinja Majda. Na pokopališču se je ob odprtem grobu oglasila pesem Lipa zelenela je.

Naj bo pokojni Mili Srebrnič Breclj lahka tirolska zemlja!

**Višji vod goriških skavtov v Žabnicah Pestro in nepozabno zimovanje**

sposobni se pogovarjati s pomočjo različnih znakov in kod, ustvariti prototip hidroelektrarne ob bližnjem potoku in sestaviti nekaj prav dobrih skečev. Naša dolžnost je, da vse te in druge

veščine predajamo v skavtskem letu mlajšim članom z različnimi podvigi.

Med vsemi temi dejavnostmi pa smo našli tudi čas za počitek, duhovnost in užitek na snegu. V

sobotno zvečer smo se udeležili maše in se nato pripravili za nočni vzpon na Sv. Višarje, višek našega zimovanja. Uživali smo med hojo ob lepoti narave v luninem svitu, ki je belo snežno odejo pokril z biseri. Na vrhu smo se malo odpočili in si opomogli s toplo pijačo ter se spet odpravili na pot do koč, v kateri smo preživeli še zadnji večer.

Zadnji dan smo se nekateri sprostiti na snegu, drugi pa so se ukvarjali z gradbo male hidroelektrarne. Nato smo se poslovili in odšli obogateni s prelepimi spomini, ki nas bodo gotovo še dalj časa spremljali.

Posebna zahvala gre našim voditeljem, ki so nam zaupali in se z nami podali v to dogodivščino. Potrpežljivo so nas vodili in nas veliko naučili, dobili pa so tudi čas za zabavo, šalo in pogovor z nami.

Nora puma



PD ŠTANDREŽ Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin

## Med resnico in resničnostjo

Zaman bi v programu Abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2012, ki ga uspešno prireja Prosvetno društvo Štandrež, iskali delo srbskega avtorja Ivana M. Lalića *Heraj ljudskih množic (Heraj nacije)*, za katerega je dramaturg in dramatik Lalić l. 2008 prejel nagrado Zlati puran za najboljšo besedilo. V spored abonmaja je namreč vskočila zaradi odpovedi neke druge napovedane predstave. V goste so z Lalićevim delom, ki je bilo prvič izvedeno v slovenščini, prišli igralci iz Slovenj Gradca. Predstava je premierno zaživela lani marca kot koprodukcija Koroskega deželnega teatra in Kulturnega društva Pameče Troblje. Komedijo ali, kot je podnaslovljena, multimedijško predstavo za najširše občinstvo je v slovenski jezik pretil, jo priredil in zrežiral Sergej Dolenc, ki je odigral tudi naslovno vlogo Ferda Knapa. Vsebinsko se delo pikro obregne ob resničnosti šove, ki v zadnjih letih preplavljajo televizijske zaslone in za katere se navdušujejo množice naivnih gledalcev. Ti

se niti ne zavedajo, kako jih ti šovi vsrkavajo vase, kako se z njimi poigravajo in jim vsiljujejo resnico, ki še zdaleč ni resnična, kot se to dogaja ravno

ob dokaj črnem humorju "svari" pred resničnostnimi šovi, ki zavajajo in poneumljajo "ljudske množice" in iz čisto navadnih ljudi delajo heroje. Ob



Foto DP

v predstavi, v kateri v pasti resničnosti šova pade cela družina Ferda Knapa, strojevodje vlaka, ki naj bi ga nekdo ustrelil med delom. Čeprav je živ in zdrav, ga imajo vsi za mrtvega in se vneto pripravljajo na njegov pogreb z različnimi kome-moracijami... Predstava na realističnem scenskem prizorišču

omenjenem Dolencu so bolj ali manj učinkovito odigrali ostale vloge Renata Cigale (Darinka Knap), Miha Pačnik (Jure Knap), Katja Kotnik Prosenjak (Aleksandra Perko) Dušan Stojanovič (Pogrebnik, Producent), Marjan Areh (Grobar, Scenski delavec), Helena Dolenc (Maskskerka, Garderobierka).

Kot je v navadi, je Božidar Tabaj, prizadeveni tkalec odnosov z ljubiteljskimi gledališkimi skupinami, ki prihajajo iz naše matične domovine, povedal nekaj besed o tokratnih gostih, in ker je bila to prva abonmajska predstava v novem letu 2013, je vsem izrekel voščila. Žal je tudi povedal žalostno novico, da je za vedno zapustil svoj sedež v dvorani zvesti abonent Rudi Devetak. Obenem pa je veselo čestital drugemu stalnemu obiskovalcu Štandreških abonmajskih predstav, Save-riju Rožiču, ob lepem življenjskem jubileju; udeleženci predstave so mu zapeli Kol'kor kapljic, tol'ko let. Za prijeten začetek novega leta so poskrbele članice PD Štandrež, Vanja, Daniela, Roberta in Cristina, ki so izžrebale štiri abonente in jim podarile sladke dobrote. Po predstavi so se gledalci ustavili pred dvorano, kjer jim je slavljene-c Rožič ponudil kozarček žlahtne kapljice, da so nazdravili ob njegovi 80-letnici. Zadnja predstava v abonmaj-skem sporedu Štandrež 2012 bo v nedeljo, 27. januarja, ob 17. uri, ko se bodo domači igralci predstavili gledalcem z novo odsko postavitvijo, komedijo Vinka Möderndorferja *Štirje letni časi*, ki bo premierno zažive-la v režiji Jožeta Hrovata v soboto, 26. januarja, ob 20. uri.

IK

### Obvestila

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na rojstni dan prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 17402 003 570 036 225; SWIFT CIVITZC. S pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Prosvetno društvo Vrh Sv. Mihaela vabi svoje člane na občni zbor, ki bo v ponedeljek, 21. januarja, ob 20. uri v prvem sklicu in ob 20.30 v drugem sklicu, v dvorani Zadrudne banke Doberdob Sovodnje v Sovodnjah.

SCGV EMIL KOMEL sklicuje redni občni zbor, ki bo v torek, 29. januarja 2013, v komorni dvorani KC Lojze Bratuž ob 18.30 v prvem sklicu in ob 20.30 v drugem sklicu. Na dnevnem redu so volitve novega upravnega in nadzornega odbora.

Spomladno in poletno potovanje z Novim glasom v letu 2013: Sardinija, 7 dni, od 22. do 28. aprila 2013 (vpisovanje do konca meseca februarja), in Gruzija, 8 dni na Kavkazu od 20. do 28. junija 2013 (vpisovanje najkasneje do konca meseca marca). Spored in vpisovanje na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja 7-dnevni izlet v Pariz od 18. do 24. maja 2013 za ogled najpomembnejših kulturno-zgodovinskih posebnosti. Vpisovanje se bo začelo v januarju ob sredah od 10. do 11. ure na društvenem sedežu v Gorici na korzu Verdi 51/int. in se nadaljevalo do zasedbe mest na avtobusu. Na račun 300 evrov.

Iščem delo kot pomočnica v gospodinjstvu (likanje, čiščenje, kuhanje) ali negovalka starejših oseb. Tel. 003865-3001328.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386 40 700111.

Po poklicu sem ekonomist. Z veseljem bi nudila pomoč pri pisarniških delih za začetek tudi po 4 ure. Kličite na tel. 0038641529652. Po poklicu sem ekonomist. Iščem delo kot pomoč pri pisarniških opravilih. Lahko nekaj ur dnevno, po pogodbi. Kličite na tel. 00386 40 606915.

Potrebujete pomoč pri čiščenju ali likanju? Sem mlajša gospa z izkušnjami. Kličite zvečer na tel. 00386 7077505.

Prodajam polnovreden kostanjev in mešani med. Količina omejena.

Tel. 0481 884077.

Gospa išče delo za likanje in čiščenje na območju Gorice tel. 00386 31449311.

Prodajamo suha gozdna drva in ekstradeviško oljčno olje. Tel. 0481 390238 ob uri obedov.

### Darovi

Za Novi glas: Zavod sv. Družine 100 evrov.

Namesto cvetja na grob sestri Mili Srebrnič, daruje brat Herman za družino za Novi glas in Goriško Mohorjevo družbo 200 evrov.

V spomin na Gianfrancota Tuniza daruje Malči s sinovi 100 evrov za PD Vrh Sv. Mihaela.

### Cestitke

Družino Erike Dornik in Pavla Pazzapana je osrečil prihod male Petre; uredništvo Števerjanskega Vestnika in člani SKPD "F. B. Sedej" jim iskreno čestitajo in želijo obilo lepega.

### RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 18.1.2013 do 24.1.2013)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 18. januarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Nedelja, 20. januarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 21. januarja (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti iz naših krajev - Obvestila.

Torek, 22. januarja: (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 23. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Zgodovina goriške nadškofije II. del - Izbor melodij.

Četrtek, 24. januarja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - Zanimivosti doma in po svetu - Obvestila.

### PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Abonma ljubiteljskih gledaliških skupin ŠTANDREŽ 2012

PD Štandrež - dramski odsek

Vinko Möderndorfer

ŠTIRJE LETNI ČASI

komedija

režija: Jože Hrovat

premiera: sobota, 26. januarja 2013, ob 20. uri  
ponovitev abonmajska: nedelja, 27. januarja 2013, ob 17. uri  
župnijska dvorana Anton Gregorčič, Štandrež

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE



## ŠTANDREŽ Župnija sv. Andreja apostola Zven božičnih pesmi iz ženskih glasov

Zunaj je bilo mrzlo deževno nedeljsko popoldne, v notranjosti cerkve sv. Andreja apostola v Štandrežu pa je bilo toplo božično ozračje. Ust-

na povabilo župnije sv. Andreja apostola. Kljub neprijetnemu vremenu se je v cerkvi, v kateri so jaslice in lučke opozarjale, da smo še vedno v mir in toplino



Foto DP

varile so ga pevke Ženskega pevskega zbora Univerze za tretje življenjsko obdobje Nova Gorica, ki so prišle v goste v Štandrež

odražajočem božičnem času, zbralo prav lepo število poslušalcev, ki so z iskrenim ploskanjem spremljali izvajanje

pevskega zbora. Pevke so pod vodstvom Jožice Golob in ob klavirski spremljavi Anice Furlan poklonile skoraj poludruge uro dolg program, naslovljen Božični večer, ki se je začel z ljudsko kolednico *Mismo prišli k vaši hiši* in nadaljevale s tremi priljubljenimi božičnimi pesmi, ki se pogosto oglašajo z naših korov (*Božji nam je rojen sin, Kaj se vam zdi, Rajske strune*). Za njimi se je zvrstilo enajst božičnih melodij z raznih koncev sveta, od tradicionalne angleške iz 16. stoletja *O, kdo je ta otrok* do črnih duhovnih *Nobody knows in Amazing grace*. Vmes je zavzela tudi Božična L. M. Škerjanca.

Nekaj pesmi, tudi znano *Ave Mario*, je z lepim, polnim glasom zapela sopranistka Polona Kante Pavlin, ki se je zboru kot solistka pridružila lani, ko je ta

IK

## 21. januarja v Kulturnem centru Lojze Bratuž Odprtje razstave *Boj proti veri in Cerkvi*

Razstava *Boj proti veri in Cerkvi*, ki so jo uredili Arhiv Republike Slovenije, Muzej novejšje zgodovine Slovenije, Nadškofijski arhiv v Ljubljani in založba Družina, je prikaz nasilja nad Cerkvijo v Sloveniji od konca vojne maja 1945 pa vse do leta 1961. Avtorica postavitev je zgodovinarica Tamara Griesser Pečar, ki je obenem tudi avtorica temeljne monografije o tej tematiki z naslovom *Cerkev na zatožni klopi*, ki je izšla leta 2005. Razstavo bodo v galeriji Kulturnega centra Lojze Bratuž odprli v ponedeljek, 21. januarja 2013, ob 18. uri, na ogled pa bo do 28. februarja. Na odprtju bo spre-

govorila avtorica Tamara Griesser Pečar, ki bo poblizje spregovorila tudi o primorskih oziroma goriških dogodkih. Panoji s tekstom in fotografijami ponujajo prikaz nasilja ljudske oblasti nad Cerkvijo tudi s pisnimi viri, predmeti in pričevanji o nasilju, ki je zajelo vsa področja življenja in delovanja. Naj velja podatek, da se je na zatožni klopi v omenjenih letih znašlo 429 duhovnikov, vsak drugi, če pomislimo, da jih je bilo na Slovenskem manj kot 1000. Za "ljudsko oblast" je bila Cerkev notranji sovražnik številka ena, ker je ostala edina organizirana sila zunaj komunistične par-

tije. Vsakodnevni so bili upravni postopki proti verouku, tisku, vzgoji, procesijam, potem so bile tu zaplembe; številni sakralni objekti, od cerkva do kapel, znamenj in pokopališč, so bili porušeni ali poškodovani. Do leta 1961 je bilo izrečenih najmanj 1411 upravnih kazni. Pri postavitvi bo posebna pozornost namenjena Primorski ozirno-

ma Goriški. Med eksponati bo tudi majhen lesen križec, ki si ga je v preiskovalnem zaporu izdelal goriški duhovnik Joško Kragelj, osvetljena bo življenjska zgodba apostolskega administratorja jugoslovanskega dela goriške nadškofije Franca Močnika, več bo tudi drugih zgodb in eksponatov, ki so vezani na naš prostor.

Vljudno vabljeni  
na odprtje razstave

## BOJ PROTI VERI IN CERKVI 1945-1961

O razstavi bo spregovorila avtorica, zgodovinarica dr. Tamara Griesser Pečar

Kulturni center Lojze Bratuž  
Ponedeljek, 21. januarja 2013, ob 18. uri







**OBČINSKA KNJIŽNICA SOVODNJE OB SOČI**  
v sodelovanju z Goriško Mohorjevo družbo  
vabi na predstavitev knjige avtorjev  
**Floriane Stefani in Danila Sedmaka**

**JADRANSKA OAZA**  
PSIHO-EKOLOŠKI POGLED

V Občinski knjižnici Sovodnje ob Soči  
v torek, 22. januarja 2013, ob 18. uri

Zadnji del trilogije izpod peresa Benedikta XVI.

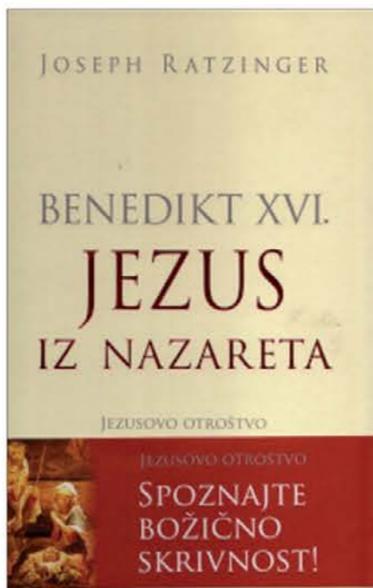
# Jesus iz Nazareta - Jesusovo Rojstvo

Med drugimi knjigami, ki jih je sedanjí papež napisal, je tudi tretji del Jezusovega življenja z naslovom *Jezusovo rojstvo*. Knjiga je izšla v nemščini 15. avgusta lanskega leta, Slovenci pa smo dobili njen prevod v decembru 2012.

Sedanji papež nas velikokrat preseneča. Za razliko od prejšnjih rad sega po svoji stroki, s katero se je ukvarjal pred izvolitvijo za papeža. Tako je tudi s to knjigo. Že moto dela je zanimiv. Takole pravi: "Jezus ni rojen in ni prišel v pravilničnem, mitičnem 'nekoč'. Jezus pripada času, ki ga je mogoče natančno določiti, in natančno označenemu zemljepisnemu prostoru: univerzalnost in konkretne se dotikata druga druga. V njem je prišel na svet Logos, stvarjenjski smisel vseh reči".

Ta moto je pomemben, ker se danes velikokrat skrivnost Jezusovega rojstva kot tudi skrivnost Božiča predstavlja kot nekakšen mitično-pravilni dogodek. Že same jaslice, če dodamo še božično drevesce, nas mimogrede zapeljuje v skrivnostni pravilni svet. Zato ni čudno, da marsikje, celo v našem zamejstvu, k božičnicam priljepijo palčke, vile, medvedke, ritmični ples, harmoniko in še kaj. Spominjam se božičnice nekega

našega vrta, kjer so nastopali samo palčki, za okrasek tudi med Miholinko in seveda čebelica Maja. Kulisa, ki je predstavljala noč, pa je poleg zvezd imela še repatico. To je bilo edino, kar nas je spominjalo na krščanski Božič. Po drugi strani pa je izšlo



veliko knjig, ki pišejo zelo čudne zgodbe o Jezusovem rojstvu kot tudi o njegovem življenju, podkrepljene s takšnimi ali drugačnimi kvaziznanstvenimi teorijami, ki nimajo prav nobene povezave s Svetim pismom, kaj šele z vero. Če se vsega tega zavedamo, potem razumemo, zakaj je papež na njemu lasten način kot teo-

log napisal še tretjo knjigo o Jezusu. Sam pravi: "Skušal sem razložiti to, kar Matej in Luka na začetku svojih evangelijev poročata o Jezusovem otroštvu... Pri besedilu, kakršno je svetopisemsko, katerega zadnji in glavni avtor je po naši veri Bog sam, je vprašanje o navzočnosti preteklega neizogibno del razlage same. Resnoba zgodovinskega iskanja s tem ni omejena, ampak okrepljena. V tem smislu sem si prizadeval vzpostaviti dialog z besedili. Pri tem sem se zavedal, da pogovor v prepletanju sedanjosti, preteklosti in prihodnosti ne more biti nikoli dokončen in da vsaka razlaga zaostaja za veličino svetopisemskega besedila".

Te papeževe besede so pomembne. Jasno je dal vedeti, da se, kot vse na svetu, tudi svetopisemska stroka izpopolnjuje in odkriva vedno nove sledi, medtem ko sporočilo ostaja isto, ne glede na to, kdaj in kako ga predstavimo Sina na svet, se ne da drugače spoznati kot s ponižnim priznanjem, da je Bog poslal svojega Sina za odrešenje nas vseh. Seveda se pa to lahko sprejme le z vero, kakršno ima lahko poniž-

na stara ženica ali pa ponižen znanstvenik svetovnega slovesa. Knjiga ima štiri dele. Začne se s citatom iz Janezovega evangelija: "Od kod si ti?" (Jan 19,9), nadaljuje z oznanilom o Jezusovem rojstvu in dokončuje z dogodki dvanajstletnega Jezusa v templju. Slovenska izdaja je dodala še seznam najpomembnejših pojmov in imen, kar je važno, saj so marsikomu prav ti tuji. Tudi svetopisemski citati se povsod ne ujemajo z izvirnikom, ker jih je avtor sam zelo smiselno prevedel in se ni oziral na že obstoječe prevode. Posamezna poglavja so zahtevnejša, še zlasti tam, kjer je govor o astronomiji, o spoznanju svetega in posvetnega. Mogoče bi vsaj pri prevodih lahko uporabljali vsaj včasih bolj preprost in bolj tekoč jezik. Če primerjamo nemški izvirnik, spoznamo, da ima izredno tekoč in zelo berljiv jezik, kar ponovno dokazuje, da papež izredno dobro obvlada nemščino, in kar je najpomembnejše, ponovno je dokazal, da v materinščini lahko tudi zahtevne teološke misli pove sila preprosto, kar je velika redkost pri teologih, in tako lahko po knjigi seže tudi bralec, ki nima večje teološke izobrazbe. Knjiga je za slovenskega bralca velika pridobitev. Upajmo, da jo bodo znali uporabiti tudi naši kateheti, ker je čudovit priročnik. Veliko zanimanja je delo vzbudilo tudi pri nemških protestantih in ga sprejemajo z odobravanjem. Glede pisanja je zanimivo razmišljati o zadnjih papežih. Znano je, da je bil Pij XII. zadnji papež, ki je vse okrožnice napisal lastnoručno. Prav tako vemo, da tudi sedanji papež piše na roko z naličnim peresom, šele potem besedilo pretipkajo in ga ponovno sam korigira in tudi dopolnjuje, če je potrebno.

Ambrož Kodolja

## Kratke

### V zbirki Vpogledi je izšel 5. zbornik

Pred kratkim je Inštitut za novejšo zgodovino v Ljubljani v zbirki Vpogledi izdal 5. zbornik z naslovom Slovenska pot iz enopartijskega v demokratični sistem. Publikacija prinaša prispevke z znanstvene konference, ki jo je 23. in 24. septembra 2010 organiziral omenjeni inštitut v prostorih Slovenske maticе v Ljubljani.

Prvi sklop prispevkov s simpozija obravnava dogajanje ob slovenskem prelomu 1989 - 1990 v širšem evropskem merilu. Naj iz tega sklopa omenimo prispevek urednika publikacije Aleša Gabriča z naslovom Lahkotnost rušenja starega in težavnost vzpostavljanja novega.

Drugi sklop prispevkov pa prinaša poglede slovenskih zgodovinarjev Boža Repeta, Zdenka Čepiča, Blaža Babiča, Damijana Guština, Jožeta Prinčiča, Aleksandra Lorenčiča in Željka Oseta o osamosvajanju in demokratizaciji, saj je takrat šlo za oba velika procesa. Tretji sklop je namenjen dogajanju v Sloveniji v očeh drugih v Jugoslaviji, zadnji sklop pa omenjenemu dogajanju v očeh bližnjih sosedov. V tem sklopu sodelujeta tudi Avguštin Malle s Slovenskega znanstvenega inštituta v Celovcu in Milan Pahor, ravnatelj Narodne in študijske knjižnice v Trstu ki je zbral odmeve med Slovenci v Italiji na dogajanja v Sloveniji pred osamosvojitvijo. / (mab)

### Na Hrvaškem je bralcev brezplačnih elektronskih knjig že več kot 155.000

Brezplačne elektronske knjige je na spletni strani Društva za pospeševanje književnosti na novih nosilcih v lanskem letu prebralo več kot 155.000 obiskovalcev omenjene spletne strani, kar je rekord, poroča STA. Društvo je od leta 2001 na svojo spletno stran umestilo skupaj 137 knjig. Na prvem mestu po branosti se je znašla knjiga Mediji, propaganda in sistem Noama Chomskega. Lani je bilo na omenjeni spletni strani objavljenih deset novih knjig, od katerih so samo še tri dostopne v tiskani obliki. Med drugim so bile objavljene pesniške zbirke Južni križ Tomice Bajsića, Praksa laži Branka Maleša in Srednji svet Damirja Šodana, roman Ura petja Nenada Rizvanića, zbirka esejev Enciklopedija ničnosti Stanka Andrića in kratkoprozna zbirka Kali Juga Borisa Gregorića.

Od začetkov v letu 2001 je spletno stran Brezplačne elektronske knjige obiskalo več kot 1,2 milijona bralcev, kar je na letni ravni več kot 100.000, knjige pa so prebrali po več kot 630.000-krat oziroma je vsak naslov prebralo več kot 4000 obiskovalcev. V letošnjem letu v društvu načrtujejo še objavo 14 novih naslovov na internetu, med drugim bodo na razpolago ponudili knjige Borisa Becka, Nikice Gilića, Ivana Hercega, Vanje Jambrović, Zorana Krušvara in Branka Maleša.

Ajdovščina / Ob 40-letnici Pilonove galerije

## Poklon mladih lokalnih ustvarjalcev

V letošnjem letu Pilonova galerija Ajdovščina obeležuje že štirideseto obletnico svojega delovanja, zato bo vse leto 2013 v znamenju praznovanja te okrogle obletnice. Poseben poklon bodo osrednji ajdovski

ustanovitve dalje spremljajo in z njo prijateljujejo nekdanji mladi in obetavni, danes pa že priznani likovni umetniki - Pilonovi prijatelji in prijateljci Pilonove galerije. Predstavitve diplomskih in magistrskih nalog se bodo



likovni instituciji pripravili mladi - te je imel Pilon še posebej rad -, ki bodo javnosti predstavili svojo umetniško produkcijo. V obliki predavanj in predstavitev bodo predstavniki mlajše generacije diplomantov in magistrskih likovnih umetnosti in likovne pedagogike predstavili svoja končna študijska dela, v katerih je vedno vloženi veliko energije, izvirnih idej in zagnanosti, žal pa te praviloma ostajajo predstavljene le ožjemu krogu strokovne komisije. Na ta način se bodo mladi ne le približali domačemu občinstvu, ampak tudi vzpostavili, upajmo, trajno vez in začetek trdnjega sodelovanja s svojo matično galerijo. V Pilonovi galeriji si namreč želijo, da bi te generacije rasle in zorele skupaj z galerijo še naslednjih 40 let, tako kot jo od njene

praviloma dogajale enkrat mesečno ob četrtkovih večerih, začeni s predstavitvijo diplomske naloge iz likovne pedagogike Maje Štefin z naslovom "Barva kot večplastni fenomen" (Katarsis preko besed in slik), ki bo v četrtek, 17. 1. 2013 ob 19. uri. Dogajanje okrog slovenskega kulturnega praznika bo 6. 2. 2013 ob 19. uri popestrila Sonja Makuc s predstavitvijo svoje magistrske naloge iz grafike "Litografska kalvinta". Od meseca marca do konca letošnjega leta se bodo predstavile še druge ustvarjalke, ki so se že odzvale povabilu: Tea Turk Sorta, Jana Božič, Ana Čigon, Urška Harej, Jasmina Rojč in Nika Božič. V Pilonovi galeriji pa bodo veseli, če se bodo oglasili tudi vsi tisti mladi umetniki in likovni pedagogi, ki jih še niso imeli sreče spoznati, in bi se radi na ta način predstavili javnosti

## Slovo vsestransko angažirane literarne ustvarjalke Umrla je pesnica in pisateljica Maruša Krese

V 66. letu starosti je v Ljubljani umrla pesnica, pisateljica, novinarka, psihoterapevtka in humanitarna delavka Maruša Krese. Lani je pri založbi Goga izšel njen romaneskni prvenec *Da me je strah?*, v katerem je na podlagi družinske zgodbe tematizirala viharji vojni in povojni čas v nekdanji Jugoslaviji.

Maruša Krese se je šele nedavno vrnila v Slovenijo, pred tem je vrsto let živela v Berlinu in Gradcu. Veljala je za žensko nemirnega duha, ves čas je bila na poti ter kot humanitarna delavka in novinarka obiskovala vojna območja. S sestro, fotografkinjo Meto Krese, je bila še posebej dejavna v obleganem Sarajevu. Svoje izkušnje je Maruša Krese opisala v knjigi kratkih zgodb *Vse moje vojne*, ki ji je sledila s fabulo nagrajena kratkoprozna zbirka *Vsi moji Božiči*. Knjigi sta izšli pri Mladinski knjigi. Prej so njena dela izhajala pri nemških založ-

bah, pesniške zbirke, izdane v slovenskem jeziku, pa so izšle pri avstrijski založbi Drava. Maruša Krese je svoje prispevke objavljala v revijah in časopisih Die Zeit, Berliner Zeitung, TAZ,



Lettre International, Manuskripte in drugod, napisala je tudi okoli deset radijskih iger in ustvarila

vrsto dokumentarno-umetniških oddaj za nemški in avstrijski radio.

Za humanitarno delovanje in posredništvo med vojno v Bosni in Hercegovini jo je nemški pred-

sednik nagradil z zlatim križcem, avtorice evropskega projekta Ženske z vizijo pa so jo uvrstile med 100 najvplivnejših žensk v Evropi. Dolgoletni kolega Maruše Krese, pesnik Boris A. Novak, se pesnice in pisateljice spominja kot izjemno lepe, vilinske osebe, ki je izžarevala svetlobo.

Novak je Kresetovo spoznal v študentskih letih. Za STA je dejal, da je bila "izjemno lepa, vilinska, izžarevala je svetlobo in je bila do nas mlajših pesnikov izjemno odprta in prijateljska". Sodelovala sta v reviji Mlada pota, ki so si jo zamislili v skladu s tedanjo avantgardistično poetiko. V publikaciji je Maruša Krese med drugim objavila "izjemno poetič-

### S 3. strani / Trst Film Festival 2013

Med posebnimi dogodki bi omenili ironični portret Sophie Finnies o "zloglasnem" slovenskem filozofu - filmskem ljubitelju Slavoju Žižku Vodič v idelogijo za perverznejše. Zanimivi so filmi o glasbi, v nizu Zvočni zidovi, z Balkana (Balkan Melodie), iz Litve (Kako smo igrali revolucijo), Češke in Slovaške (Zvonovi radosti)... Študentom filmskih akademij z omenjenega področja (letos iz Beograda, Ljubljane, Sarajeva, Sofije, Bratislave in Prage), ki se že peto leto srečujejo in skupaj seminarso delajo, se bo letos predstavil tudi oskarjevec Giuseppe Tornatore s svojim delom (v angleški verziji) Najboljša ponudba. V pregledu lokalnih produkcij Filmske cone pa bosta na ogled tudi slovenski film Arheo Jana Cvitkoviča in dokumentarec našega Ivana Gergoleta Making Arheo films o nastanku Cvitkovičevega dela. Vsi sporedi, informacije in fotografije na spletu: [www.triestefilmfestival.it](http://www.triestefilmfestival.it).

## Nagrada modra ptica

## Prejemnik je Vinko Möderndorfer

Dobitnik nagrade modra ptica, ki jo je Skupina Mladinska knjiga tokrat podelila za najboljši mladinski roman, je Vinko Möderndorfer. Nagrado je prejel za delo *Skoraj kot v filmu*, ki je zgodba o zorenju, obenem pa tudi oris sodobne družine, ki z lucidnostjo in pretanjenim humorjem razkriva žal vse prepegozno stisko otrok, ko družina razpade.

Kot še piše v utemeljitvi nagrade, je večše pisateljsko pero Vinka Möderndorferja izoblikovalo izviren lik glavnega junaka, ki se giblje med skorajda arhetipskimi protagonistami, a ustvari vsaj še enega atipičnega junaka, samosvojega



čudaka, ki Gašperjevo življenje spremeni za vedno.

Prvoosebni pripovedovalec, skoraj 12-letni Gašper, je britten mulec, ki ne sodi v skupino najbolj priljubljenih učencev na svojo šoli, zato pa večino časa preživi na internetu. Zdi se, da je njegovo življenje res v redu, dokler se nekega dne doma stvari ne začnejo spreminjati, sprva neopazno, a kmalu vse siloviteje, dokler se Gašperjev smiselno urejeni svet ne postavi na glavi in sesuje na koščke.

Dobitnika nagrade je izbrala žirija, ki so jo sestavljali predsednica Alenka Veler ter člani Andrej Ilc, Pavle Učakar, Zdravko Duša in Bojan Švigelj. Kot je povedala Velerjeva, je na natečaj prispelo 25 romanov 18 avtoric in sedmih avtorjev. V času knjižnega sejma so izbrali pet nominirancev. Med finalistami so se znašla sama uveljavljena pisateljska imena, in čeprav gre za žanrsko zelo raznorodna dela, je vsem skupno, da so glavni junaki otroci sodobnega časa. Izmed njih so izbrali delo, za katerega menijo, da bo pritegnilo najširši krog bralcev. Pri Mladinski knjigi bo nagrajeno delo izšlo konec marca.

Möderndorfer je, kot je dejal, nagrade vesel, vesel pa je tudi dobre družbe nominirancev, v kateri se je znašel. Sicer pa se pravkar pripravlja na snemanje filma, ki vsekakor ima določene vzporednice z nagrajeno knjigo. Vizualna kultura in internetna komunikacija sta del sveta najstnikov in jih zelo opredeljujeta. Tako njihovo mladost kot dozorevanje in jezik, je še dejal Möderndorfer.

Za podeljevanje nagrade modra ptica, lani jo je kot prva za roman za odrasle Igranje prejela Stanka Hrastelj, so se po besedah glavnega urednika Mladinske knjige Bojana Švigelja odločili, ker so želeli z njo med bralci spodbuditi zanimanje za knjige domačih avtorjev. Te se namreč le redko znajdejo na lestvici najbolj prodanih knjig. "Imamo dobre avtorje in prav je, da jim namenimo pozornost", je poudaril Švigelj in dodal, da so se letos odločili za mladinski roman, prihodnje leto pa bo ponovno na vrsti delo za odrasle bralce. Letos so bila za nagrado modra ptica nominirana še dela Kam je izginila Brina? Tadeja Goloba, Reševanje plavalask Mihe Mazzinija, Kar ne ubije Cvetke Sokolov ter Taša Irene Velikonja.

SSG / Premiera: Ne sprehajaj se no vendar čisto naga!  
Lažne čednosti v povzpethniških skominah

Slovensko stalno gledališče se je v brk vsem težavam, ki tarejo današnji čas, z vedrim nasmeškom pognalo v novo leto in tako pokazalo, da kljub vsemu verjame v svoje osvobajajoče poslanstvo v tem našem včasih vse preveč zatohlem "zamejstvu". V četrtek, 10., in v petek, 11. januarja 2013, je povabilo goste in abonente v malo dvorano tržaškega Kulturnega doma, v kateri sta bili premierni uprizoritvi komedijske enodejanke *Ne sprehajaj se no vendar čisto naga!* francoskega komediografa Georgesa Feydeauja (1862-1921), rezko kritičnega opazovalca človekovih napak in družbenih slabosti nasploh, pisca bulvarskih komedij, ki pod krinko smeha ostro ošvrknejo vse, kar je gnilega v družbi, in razgaljajo njeno zlagano moralnost. Feydeaujeva komedija se je v sporedu letošnjega abonmaja SSG znašla "slučajno", ko je, kot znano, ob kar precejšnji žolčni napetosti avtorjev odpadla napovedana predstava *Srce v breznu - The Movie*, ki je bila v danem trenutku, po mnenju vodstva SSG, prevelik finančni zalogaj za naše gledališče. V goste je kot režiser prvič prišel Alen Jelen, ki se je prav s tem Feydeaujevim delom srečal že l. 2006, ko je bil še študent režije na AGRFT pri prof. Mlakarju, kot sam pravi v intervjuju, objavljenem v gledališkem listu izpod peresa Rossane Paliaga. Ta malce manj znana Feydeaujeva enodejanke - v slovenski jezik jo je pretil Branko Madžarevič, dramaturško branje je opravila Diana Koloini, umetniška vodja SSG, režiser Jelen pa jo je prestavil v naš čas - vsebuje vse matematično določene značilnosti vodvila, z naglimi obrati in preobrati, s komičnimi besednimi in situacijski-

mi zapletmi, ki se jih je strogo držal mojster tega umetniškega žanra Feydeau ob pisanju svojih del, spada pa v ciklus petih "zakonskih fars". Te je Feydeau napisal med leti 1908-1916, ko se je ločeval od svoje žene. Čeprav je komedija stara nad sto let (napisal jo je l. 1911) in odseva dekadent-

ne komedijske spletke, ujeti človeške hibe, ki se v času, žal, niso prav nič spremenile. V komedijskem vrtilincu, ki je - morda po želji režiserja ali zaradi omejenega časa, v katerem je nastajala predstava - mestoma imel le premalo vratolomnega zagona, značilnega za Feydeaujeve odrske

lo. Ona je tudi edina, ki mu marsikaj pove iskreno v obraz (npr. kako naj bi bil sam minister za mornarico, saj ne zna niti plavati! On ji sicer zatrdno odvrne, da ni treba znati kaj početi, če hočeš upravljati državne posle!!!). Vse prej kot idilično naravnani zakonski parček, ki se izgublja v nepomembnih pogovorih, sta odigrala Primož Forte in Tjaša Hrovat, nova mlada članica SSG, ki si šele nabira igralskih izkušenj. Luka Cimprič je odigral "slinastega" župana Bocheperdaixa, ki se ne sramuje podkupovati nekdanjega političnega nasprotnika, Romeo Grebenšek je poosebil orokavičnega slugo, ki elegantno, v določeni razdalji, opazuje razgibano hišno dogajanje, ki ga poudarja avtorska glasba Darje Hlavka Godina. Vladimir Jurc pa se je, kot vselej brezhibno, življal v radovednega novinarja časnika *Le Figaro* Victorja, ki s poklicnim zanimanjem beleži in fotografira dogajanje, ki so ob ženinem obnašanju rušijo poslančevi politični "gradovi v oblakih".

Četrtekova publika, med katero je sedel tudi generalni konzul Republike Slovenije v Trstu, Dimitrij Rupel, se je le mestoma s smehom odzivala na komične situacije, morda je bil ta grenak zaradi asociacij z današnjimi razmerami, ki se kar same vsiljujejo v misli gledalca, ali pa morda zaradi tega, ker odrska postavitev z zelo všečno scensko podobo malo-meščanskega salona z geometričnim preigravanjem črno-belih prog (scenografa sta Peter Furlan in Davide Cocetta), ki so ob odprtih vratih - te so nepogrešljivo prisotne v Feydeaujevih delih - ustvarjale optično globino, vendarle ni popolnoma vžgala tiste igrive komične iskric, ki smo jo pričakovali.

Iva Koršič



Primož Forte in Tjaša Hrovat kot zakonca Ventroux (Foto Guido Penne)

ni čas belle époque, je ni razžrl zob časa, prav obratno, sveža je in zelo sodobna. V njej je mogoče najti cel kup vzporednic z našim časom: povzpethnežev, pokvarjenih županov, ki vseppek podkupujejo za doseg svojih ciljev, nesposobnih poslancev, po uspehu in višjih položajih hlepečih brezvestnih povzpethnežev je tudi v današnji družbi kot lista in trave, pa tudi novinarjev rumenega tiska, ki poveljujejo ničvredne politike in stikajo po pikantnih novicah, ki naj jim prinesejo dobiček ter morda "slavo". V nastopajočih likih, za katere si je kostume zamislil Andrej Vrhovnik, bi lahko prepoznali marsikatero današnjega politika katerekoli barve pri nas v Italiji, v Sloveniji in drugod. Ravno v tem je brezčasna moč velikih piscev, ki so znali v svoja dela, tudi v na videz lahkot-

postavitve, sta zakonca Ventroux. On je narodni poslanec, ki ima skomine po ministrskem stolčku, čeprav nima velikih sposobnosti in intelektualne priprave, ona pa je vsega naveličana zakonska družica, ne ravno širokih obzorij, naivno-voketna ženska, ki se zelo rada spreha v sami spalni srajci ali prosojni halji po stanovanju in se ji zdi čisto naravno, tudi zaradi poletne vročine, se taka kazati pred služničadjo in moževimi gosti, ki ne skrivajo, da jim ta razgaljenost, ki se sicer nikdar ne pojavi kot golota, zelo prija. Tudi novinarju, ki ga doleti "čas" iz politiki iz njene mične zadnjice osje željo. Najmanj zanimanja zanjo pravzaprav kaže njen mož, ki jo sicer nenehno opozarja, naj se vendarle obleče, da bi vsaj navzven kazal neko dostojanstveno fasado, saj je v resnici ima prav ma-

## Ob dvajsetletnici smrti

## Spomin na kaplana Mirka Renerja

Interniranci iz Komna, Divč, Malega Dola in Tommačevce se radi spominjamo našega dekana Viktorja Kosa in kaplana Mirka Renerja, ki sta se oba 15. februarja 1944 prostovoljno odločila, da gresta s svojimi ljudmi v internacijo. V "kroniki", ki jo je spisal dekan Viktor Kos in iz pričevanja internirancev smo spoznali, koliko dobrega sta storila naša duhovnika za ljudi, ki so ostali v lagerju Neumarkt na Bavarskem. S pomočju dohovnika Ludwiga Heigla in njegovih sester Resi in Anni ter drugih dobrih ljudi iz Neumarkta in okolice, ki so zbirali pomoč v hrani, zdravilih, potrebščinah za otroke in drugem, so ohranili marsikatero življenje. V nedeljo, 27. januarja 2013, bomo v cerkvi sv. Jurija v Komnu počastili spomin na kaplana Mirka Renerja, saj bo ta dan 20-letnica njegove smrti. Ob 10.30 bomo predvajali video posnetek odkritja spominske plošče, posvečene Mirku Renerju, in govora stolnega vikarja dr. Kazimirja Humarja iz Gorice, ki ga je l. 1995 posnel Pavel

Godnič. Spominska slovesnost se bo nadaljevala s sveto mašo, posvečeno spominu na kaplana Renerja. Še nekaj podatkov o kaplanu Renerju iz zbornika "Iz požganih domov v izgnanstvo". Rodil se je 5. novembra 1919 v Štjaku. V duhovnika je bil posvečen 3. junija 1943. Po vrnitvi iz Nemčije je bil stolni orglar in profesor petja na slovenskem učiteljski in na nižji gimnaziji v Gorici. Vodil je stolni, slovenski mešani in mladinski zbor. Bil je zelo dejaven na vseh področjih kulturnega življenja na Goriskem. Orkestriral, pripravil in v glavnem dirigiral je operete *V kraljestvu palčkov*, *Angel z avtom* in *Miklavž prihaja*. Pripravil je glasbeni del in dirigiral *Divjega lovca*. Ko je leta 1949 odhajal v Kanado, je v Pastirčku, otroškem verskem časniku,

med drugim pisalo: "Otroci iz Malega in Šolskega doma, pa tudi dijaki iz gimnazije in strokovne šole v Gorici ne bodo dobrega Renerja nikoli več pozabili, kakor ne bodo mogli pozabiti uspešnih nastopov ob raznih prilikah na goriskih odrih in na tržaškem radiu. V svoji ljubezni do otrok je g. Rener sprejel tudi odgovorno uredništvo Pastirčka od začetka do danes, za kar mu moramo biti prav tako hvaležni". Dne 9. februarja 1949 se je izselil v Kanado. Na glasbeni akademiji v Torontu je diplomiral iz orgel in kompozicije. Nato je na tamkajšnji univerzi doktoriral iz angleškega in nemškega jezika in književnosti. Poučeval je na raznih

darjen glasbenik. Že kot slušatelj bogoslovja je dobro igral orgle in ob večjih slovesnostih nadomeščal svojega profesorja, ko je ta vodil zbor. Njegove skladbe razodevajo poznavanje skladateljske tehnike zborovskega petja in orgelske igre. Pisal je za zbor, delno za soliste in orgle. "Njegove vokalne skladbe, kakor na primer *O, da ste moje vse rože škrlatne*, *Kako si lepa moja Mati*, *Harfo dal si v mojo roko*, *Zvezde gorijo*, *Božična noč*, so globoko občutene in polne notranjega žara tako v pevski komponenti kakor v bogati orgelski spremljavi. Za svoje skladbe je v glavnem uporabljal besedila m. Elizabete. Renerjeve skladbe je v letih 1943-1994 objavljala Cerkevni glasbenik". Napisal je tudi jezikoslovno študijo *Language and Translation from Cicero to Tytler*, v kateri Mirko Rener strogo znanstveno in pregledno prikazuje kulturno in jezikoslovno osnovo prevajalske prakse v zahodni Evropi od rimske dobe do razsvetljenstva.

Umril je 27. januarja 1993 v Marburgu v Nemčiji, kjer se je zdravil. V Marburgu je tudi pokopan.

Emil Švara



Štjake

olidžih ter na univerzah v Marietti in Greensboru. Profesor Zorko Harej je zapisal, da je bil Mirko Rener na-

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE  
& DRUGA MUZIKA

Enkratni dogodek izven abonmaja

PERPETUUMJAZZILE  
Vokalna Ekstazav nedeljo, 20. januarja ob 19.00  
v Kulturnem domu v Trstu

Predprodaja pri blagajni Slovenskega stalnega gledališča Trst od ponedeljka do petka od 10. do 15. ure  
Tel. št. 800214302 (brezplačna) ali 040 362542.  
Spletna prodaja: www.vivaticket.it  
www.teaterssg.com

## Kratke

**Igor Omerza v Trstu / Udbovska ugrabitev v Italiji iz leta 1975**

Podjetnik, publicist in nekdanji vidni politik mag. Igor Omerza (Ljubljana, 1950) je v zadnjih letih zaslovel kot odličen raziskovalec udbovskih arhivov in avtor knjig, ki se ne izmikajo tudi zelo kočljivim temam, na primer prepletanju politike, vohunjenja, represije in celo terorizma v slovenski polpreteklosti. Tako je leta 2010 objavil zajetno študijo "Edvard Kocbek. Osebni dosje št. 584", ki govori o odnosu slovenskih oblasti in politične policije do Kocbeka. Leta 2011 se je v knjigi "Od Belce do Velikovca ali Kako sem vzljubil bombo" lotil udbovskih atentatov na Koroškem v 70. letih prejšnjega stoletja in usode oporečnika Jožeta Topliška. Decembra lani pa je pri Mohorjevi založbi v Celovcu izdal knjigo "88 stopnic do pekla. Kako je Zemljaričev Janez ugrabil Bato Todoroviča". Tako kot prejšnji dve bo avtor knjigo predstavil tudi v Trstu, in sicer v ponedeljek, 21. januarja, ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3, kamor sta ga v sodelovanju z Mohorjevo založbo povabila Društvo slovenskih izobražencev in Knjižnica Dušana Černeta. Temeljito dokumentirana študija govori o tem, kako je slovenska Udba pod vodstvom poznejšega predsednika slovenske in podpredsednika jugoslovanske vlade Janeza Zemljariča 25. februarja 1975 v Italiji, na Brennerju, ugrabila srbskega podjetnika Bato Todoroviča. Knjiga pa ne govori le o zanimivi in tragični usodi omenjenega podjetnika, temveč razkriva politične metode in policijske prijeme jugoslovanskega komunističnega režima, sumničanja in afere v vrhovih jugoslovanske politike in varnostnih služb tistega časa, Titov strah pred Rankovićem, ustaši, slovenskim separatizmom.

**Dar NSŠ Levstik podružnice Ljubljanske banke na Opčinah**

Verjetno je ni ustanove, ki ne bi v zadnjih mesecih beležila krčenja finančnih sredstev. Med temi je žal tudi šola. Proti koncu šolskega leta 2011/2012 se je na NSŠ Fran Levstik na Proseku pokvaril fotokopirni stroj. Zaradi omenjenega krčenja ravnateljstvo ni imelo na razpolago potrebnih sredstev za nakup novega. Kljub napeti situaciji, v kateri se nahaja italijansko gospodarstvo, je šola priskočila na pomoč Nova Ljubljanska banka, točneje podružnica na Opčinah. Namestnik direktorja, gospod Igor Kobal, je še pred božičnimi počitnicami sporočil, da bo banka darovala fotokopirni stroj NSŠ Levstik. Ta novica je bila še toliko bolj razveseljujoča, ker gre za čisto nov stroj. Ob začetku pouka po Novem letu smo ga lahko že občudovali na šoli. Podružnici NLB na Opčinah gre iskrena hvala s strani učenk in učencev ter proforskega zbora.

To je bil prav lep božični dar!

**Kriška župnijska skupnost – Zimski tabor 2013**

Tudi letošnji zimski tabor se je iztekel. Odpotovali smo 2. januarja, zgodaj zjutraj. V Sezani smo stopili na vlak, odložili kovčke in se končno oddahnili od vseh obveznosti za kar štiri nepozabne dni. Ob uri kosila je kar devet kovčkov romalo od bohinjske postaje do župnišča, štiri dekleta in trije fanti so se prav kmalu lačni napotili na



prvo bohinjsko kosilo. Tako se je začel letošnji tabor v Bohinjski Bistrici, ki ga je skrbno organiziral krški župnik Maks Suard. Udeleženci pa nismo bili samo Križani, kar nekaj jih je prihajalo z drugih koncev Krasa in še čez. Dobra volja in trud, ki smo ju s skupnimi močmi vložili v skupinsko življenje, sta nas spremljala celih 96 ur. V naslednjih dneh smo obiskali prelepo Ljubljano, ki žal ni bila v snežni halji: vreme namreč ni bilo nič zimsko. En cel popoldan smo namenili vodi; odpravili smo se v Bohinjski Aqua Park in tam plavali, se potapljali, klepetali... Zadnji dan, ko smo se res vživali v počitniškega duha, smo obiskali še bohinjsko cerkev in jaslice. V popoldanskih urah pred odhodom smo pripravili kovčke in opravili "gospodinjstvo" obveznosti. Pred odhodom smo skupaj darovali evharistijo, ki je slovesno sklenila naš letošnji zimski tabor. Mislim, da je bil zares uspešen, saj smo v štirih dneh razkrili pravi pomen skupnosti, ki je kot družina, v kateri si vsi med seboj pomagamo in skupaj delimo vse: dobro in slabo. / CC

**ALPE ADRIA GREEN Še o plinskih terminalih****Naj Slovenija pojasni svoje stališče**

Alpe Adria Green bo nedvomno tudi v novem letu nadaljevala svojo bitko proti gradnji plinskega terminala v Žavljah. Svoja prizadevanja je v zadnjih mesecih preteklega leta usmerila do Republike Slovenije v pričakovanju, naj naša matična domovina "takoj vložiti tožbo na evropsko sodišče zoper Italijo, ki brez soglasja krajevene skupnosti z obeh strani meje želi zgraditi plinski terminal" – piše v komunikativni naravnostne organizacije. Slovenija bo na tak način zavarovala varnost in zdravje svojih državljanov ter

hrkati biotsko raznovrstnost ter naravno in kulturno krajino na tem območju. AAG je javni poziv poslala 29. novembra, doslej pa še ni prejela nobenega odgovora. Organizacija ostro ocenjuje vedenje slovenske vlade in Državnega zbora, po mnenju katerega je problem mogoče še vedno "rešiti politično". Pri AAG svarijo, da ne gre verjeti italijanski politiki, ki se nahaja v volilnem obdobju, se pravi v času, ko se množijo obljube: te zadevajo tudi vložitev ponovne presoje vplivov na okolje plinskega terminala. Prav zaradi kočljivega

**Jože Horvat gost v Društvu slovenskih izobražencev****Tržaški literarni navdih je v Sloveniji premalo poznan**

Esjist, pisatelj, dolgoletni novinar Dela in urednik njegove kulturne rubrike Jože Horvat, je o svoji knjigi, ki je izšla pri založbi Mladika, na rednem večeru Društva slovenskih izobražencev dejal, da je z njo želel približati slovenske tržaške avtorje slovenski matični stvarnosti. Knjižna novost izpod Horvatovega peresa nosi naslov *Navdih in besede. Pisatelji in pisateljice s Tržaškega*. V njej je preko intervjujev predstavljenih enajst avtorjev in avtoric, razvrščenih po letnicah rojstva, od najmlajšega do najstarejšega. Avtor je dejal, da so obravnavani pisatelji in pisateljice najbolj reprezentativni predstavniki slovenske sodobne ustvarjalnosti na Tržaškem in da v osrednji Sloveniji niso tako znani, kot bi si to zaslužili. Sam je mnenja, da bi bilo treba še pisati take knjige in nadaljevati s predstavitvijo imen, kot so na primer Alenka Rebula, Irena Žerjal, Ivanka Hergeš, Sergej Verč, Marko Kravos, Miran Košuta in drugimi. Zanimiva tehnika, ki jo je izbral Jože Horvat in mu je posebno pri

srcu, predstavi avtorje zelo verodostojno. Knjiga velja kot novost tudi zato, ker ni veliko preučevalcev iz matične domovine, ki bi se

ni duh slovenstva: iz tega črpajo živi, uporni tok življenja, katerega slapovi se razlivajo na vse strani – časovno in zemljepisno



Marija Pirjevec in Jože Horvat (foto Kroma)

ukvarjali z našimi ustvarjalci. Izbor intervjujev se začneja s kratkim uvodom, v katerem Horvat zariše odnos do zamejskega prostora. V njem se sprašuje, kaj označuje obravnavane pisatelje in pisateljice. Odgovor je preprost, to je "mesto Trst, njegovo zaledje Kras, morje in svobod-

ni, a se tudi tedaj, kadar posegajo na tuje, vračajo vanj, da bi se tu okrepili za novo pot...". Jožeta Horvata in njegovo delo je v Peterlinovi dvorani predstavila literarna zgodovinarica, prof. Marija Pirjevec, ki je tudi sama med intervjuvanci, ker je pomagala pri spoznavanju slovenske

literature v slovenskem in italijanskem kulturnem svetu. Osrednji del knjige zaobjema intervjuje s pisatelji in pisateljicami: Dušanom Jelinčičem, Marijem Čukom, Acetom Mermoljo, Evelino Umek, Bruno Marijo Pertot, Miroslavom Košuto, Zoro Tavčar, Alojzom Rebulo, Borisom Pahorjem, Milanom Lipovcem in Marijo Pirjevec.

Te ustvarjalce druži predvsem Trst, ki je "vir njihove ustvarjalnosti in daje človeku moč brati tedno ogroženo slovenstvo in v njem svobodo posameznika". Marija Pirjevec se je zaustavila pri vsakem pisatelju oz. pisateljici posebej in na kratko analizirala bistvo pisanja. Pri vseh gre za tri temeljna jedra: jezik, narod in bivalni etos. Med starejšo in mlajšo generacijo je občutiti razkorak, saj se mlajši skušajo odlepiti od zamejske problematike in opazovati ta svet od daleč.

Prof. Pirjevec je avtorja knjige označila kot dobrega poznavalca kulture intervjuja zaradi globine postavljenih vprašanj. Horvat je obziren, vendar zahteven, saj je intervju raziskava, zapis namenjen javnosti. Pri tem jezik ne sme biti kičast, ampak jase in vsebinsko močno odgovoren. Sam avtor je dejal, da ne piše za strokovnjake, ampak za bralce. Da bi se poslušalci o tem prepričali, jim je Lučka Susič prebrala dva odlomka iz knjige.

Štn

**Štivalski koncert****Tradicija božičnega časa, ki se praznično ponavlja**

Koncert božičnih pesmi v novi cerkvi v Štivanu je stalnica božičnih praznikov za mnoge vaščane iz krajev, ki stojijo na obronkih Grmade, saj se ti koncerti ponavljajo vsako leto vse od daljnega 1969, ko so Fantje izpod Grmade pod vodstvom Iva Kralja in ob spremljavi organista Hermana Antoniča izvedli prvi samostojni božični koncert na tem koncu. Obred se je ponovil tudi na Štefanovo 2012, ko so nastopili ženski zbor Devin, ki je s tem koncertom obeležil tudi 40 let svoje delovanja, moški zbor Fantje izpod Grmade in oba zbora združena v mešani zasedbi. Vse zборе je vodil Herman Antonič, pri elektronskem klavirju pa je bila Petra Grassi.

Sporod je povezovala Barbara Rustja Breclj, ki je prebrala tudi zelo povedno priložnostno razmišljanje prof. Aleša Breclja. Domači župnik g. Giannini pa je pisno izrazil voščila in poudaril misel, da je petje slovenskih cerkvenih pesmi sicer izraz verskega čutenja, obenem pa tu-

di potrditev narodne pripadnosti, kar je za ta prostor tudi pomembno, da se potrjuje identiteta ljudstva, ki tu živi.

Sporod je bil pester, saj so ženske zapele dve Harejevi božični in Filejevo Brezmadežni, ki je tudi uglasena na božično sporočilo, prav posebno miho pa je izzvenela priredba koroške ljudske Tiha zemlja noj nabiese ...

Tudi MoPZ Fantje izpod Grmade je izbral nekaj pesmi, ki so jih peli pred leti, npr. Bratuževo Noč najjasnejša v Maličevi priredbi, a tudi novo trikralsko kolednico Od treh kralov v priredbi Janeza Močnika, medtem ko je solo vlogo Kalingerjeve Pastirji, povejte nam, kaj se godi odpel bariton Kristijan Kovačič.

Največji delež sporeda je bil na koncertu namenjen mešanemu zboru, poleg znanih in priljubljenih pesmi, kot so Tomčeva Angelsko petje, Harejeva Le spavaj, sladko Detecce, ali Štolzerjeva Rajske strune, smo lahko ponovno slišali Vrabčevno vedno lepo Bila je noč in novost Premrlovo kantato za soliste, ženski,

moški in mešani zbor, Sveta noč, ki jo je napisal na besedilo Mirjam Tozon. Solo vlogi sta odplela Kristijan Kovačič in Igor Antonič.

Koncert, ki je tudi letos privabil številno občinstvo, je bil spet potrditev, da znajo devinski zbori vsako leto predstaviti kako

novost, obenem pa tudi segreti duše občinstva z znanimi in priljubljenimi melodijami. Večer so v lepem prazničnem vzdušju, ob izražanju voščil, nadaljevali na sedežu zborov v Devinu, kamor so povabili vse prisotne na nadaljevanje večera.

VJ



Foto Kroma

**ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV**  
vabi na tradicionalni koncert božičnih pesmi  
**O, MAGNUM MYSTERIUM**  
Koncert bodo oblikovali:  
OPZ in DPS Vesela pomlad z Opčin  
sopranistka Mojca Milič in bas-bariton Goran Ruzzier  
MePZ Lojze Bratuž iz Gorice  
**nedelja, 20. januarja 2013, ob 16. uri**  
stolnica svetega Justa v Trstu

vega trenutka, ko še ni jasno ali bodo obljubam sledila dejanja, mora Slovenija zavarovati svoje ozemlje in svoje državljanke na podlagi takojšnje vložite tožbe na pristojnih evropskih sodnih organih. "V primeru, da bo terminal prejel potrebna dovoljenja in bo dela lahko stekla, ga v končni fazi ne bo mogoče porušiti", trdijo pri AAG.

Dokajšnje presenečenje je vlada lo pri organizaciji zaradi pisma, ki ga je slovenski evropski komisar Janez Potočnik sestavil v odgovor na pismo, ki ga je AAG prav tako poslala 29. novembra: v njem je organizacija zahtevala odblokado svojih pritožb v zvezi z celotnim sklopom glede afere žavelskega uplinjevalnika. Na podlagi Potočnikovega odgovora AAG meni, "da komisar Potočnik in njegovi uradi upravljajo s tem problemom škandalozno, slabo

in neučinkovito".

Zaradi več razlogov. Potočnikova komisija je namreč sprejela uradne informacije od Italije, češ da v projektih ni nepravilnosti in pomanjkljivosti, o katerih poročajo italijanski in slovenski okoljevarstveniki, stroka in lokalna politika. Komisija ni preverila, ali so te uradne italijanske informacije resnične in popolne. Potočnikova komisija obenem izjavlja, da je glede sprememb projekta podjetja Gas Natural seznanjena, o teh spremembah pa niso bili uradno obveščeni niti Komisija, niti Slovenija: kljub temu pa Komisija ne zahteva dodatnih pojasnil. Komisar Potočnik je v svojem odgovoru še dodal, da dokončno mnenje o kršitvah lahko poda šele po končni odločitvi italijanskih organov, ki zadevajo gradbena dovoljenja, ki pa jih mora Komisija preprečiti.

AAG zato meni, da vedenje pristojne Komisije, ki jo vodi Janez Potočnik, škodi bodisi interesom prebivalcev Tržaškega zaliva bodisi celotni EU. Organizacija bo zahtevala pojasnila v zvezi s početjem italijanskih organov, ki so posredovali zavajajoče informacije Komisiji v korist španske družbe Gas Natural.

AAG opozarja, da je te podatke uradno zanimal italijanski okoljski minister Corrado Clini z odlokom dne 19. decembra. Na zahtevo predsednice tržaškega pristanišča, Marine Monassi je odredil ponovno proučitev okoljskih vplivov obeh terminalov in plinovoda. AAG ceni poglobljeno delo Ministra Clinija in predsednice Monassi: na te poteze, ki odlašajo končno odločitev se je odzvalo podjetje Gas Natural z grožnjo kazenskih ovad in civilnih tožb za povrnitev škode zoper

vsakogar, se pravi proti vladam, krajevnim oblastem in državljanom v Republiki Italiji in Sloveniji. Taki pritiski multinacionalke so etično nesprejemljivi, kar pa za Gas natural ni novost. Prav zaradi sorodnih afer je bilo podjetje leta 2010 utrpelo težko obsodbo zaradi kršitve človekovih pravic v Latinski Ameriki.

"V AAG smo 20. decembra 2012 dobili obvestilo iz EU parlamenta, da bo odbor za peticije obravnaval naše pritožbe v zvezi z plinskimi terminali 22. januarja 2013. S tem obvestilom smo prejeli tudi povabilo, naj se udeležimo razprave na seji pristojnega odbora. Če bomo zbal potrebna sredstva, ki jih trenutno nimamo, se bomo te razprave udeležili, saj smo verjetno edini v Sloveniji, poleg krajevnih skupnosti, ki si upa kljubovati tej gradnji", piše AAG v sporočilu.

SV. IVAN Društvo Marij Kogoj

## Kakovosten pevski nastop DVS Bodeča neža

Koncerti v domači cerkvi sv. Ivana so za društvo Marij Kogoj ustaljena tradicija, ki cilja na visoko kvaliteto. Številni obiski na sobotnem koncertu je bil za organizatorje in podpornike priznanje in potrdilo, da je bila tudi tokratna izbira posrečena, saj je prišla v goste trenutno najbolj zanimiva in uspešna dekliška vokalna skupina v naši deželi, vrhovska Bodeča neža. Že sam pogled v vsebine koncertnega programa, ki je bil sestavljen po vzoru mednarodnih zborovskih standardov in hkrati v največjo pozornostjo do tržaških, primorskih in italijanskih sodobnih avtorjev, je poudaril tri bistvene adute skupine: poznanje širšega programskega zaklada, iskanje primernih, zanimivih, med seboj zelo različnih skladb za ustvarjanje bogate palete izkušenj, razvojni potencial tovrstnih pevk, ki lahko gradijo na tako dragoceni in spodbudni osnovi. Temu lahko dodamo dober vokalni nastavek, kar daje zvoku homogenost, fraziranju pa ubra-



Foto IG

je naravnost vodila v ustvarjanje vsakič drugačnega vzdušja. Skrbno, sporočilno poglobljanje v stilne značilnosti in specifične interpretacijske zahteve je ovrednotilo vse izbrane skladbe že od

prvih not uvodnega, umirjenega soočenja z zvokom, ki ga posreduje intimna *Ponemente* dejavnega toskanskega zborovskega ustvarjalca Lorenza Donatija. Iz italijanskega zaklada je zborovo-

dija črpal tudi Bonatovo, značilno opazovanje akustičnih efektov skladbe s spremljavo tolkal *Drei Frauen*. Pozornost do primerne obravnavanja dinamike je bila izrazito prisotna tudi pri

Bieblovci znani *Ave Marii*, pri kateri se skupina ni zadovoljila z naravno dopadljivostjo in sponatano učinkovitostjo glasbene govorice. Moderni madrigali Enrica Miarome, nežna impresija Marca Sofianopula, izvrstna izvedba Koczarjeve *Salve Regina*, vedno priljubljena mehko bla Mortena Lauridsena so dopolnili prvi del programa, ki se je ob branju dveh pripovedi o nastanku tradicije nekaterih prazničnih okrasov nadaljeval z izborom priredb ljudskih motivov izpod peresa Ambroža Čopija in Walterja Lo Nigra. Zadnji del koncerta pa je bil priložnostno, božično obarvan. Pevke so oblikovale celovečerni, dvodelni koncert (pretežno a cappella, a tudi ob klavirski spremljavi Jana Grbca) pod vodstvom zborovodje, ki začasno nadomešča zaradi študijskih obveznosti odsotno Matejo Černic. Pevke so uspešno prestale delikatno spremembo, saj so že po nekaj mesecih dosegle pravo simbiozo s Ferlanovo gesto in globoko medsebojno razumevanje z zanesljivim in samozavestnim zborovodjem, s katerim so pevke našle priložnost za dodaten umetniški razvoj.

PAL

### Obvestila

**Slovenska Vincencijeva konferenca** vabi na obisk gostov v domu za starejše leralla na Padričah ob koncertu Vokalne otroške skupine kulturnega društva Venturini, ki ga vodi Susana Žerjal, v soboto, 19. januarja, ob 16.15. **Radijski oder** obvešča, da bo v nedeljo, 20. januarja, na sporedu 15. Gledališkega vrtiljaka predstava Troglavi zmaj in princeske v izvedbi skupine Mini teater iz Ljubljane. Prva predstava bo ob 16. uri (red Vila), druga ob 17.30 (red Škrat). V dvorani Marijinega doma pri Sv. Ivanu, ul. Brandesia 27. **Štipendije in podpore** Slovenskega visokošolskega sklada Sergij Tončič bodo javno izročili dobitnikom v ponedeljek, 21. januarja 2013, ob 17. uri v Slovenskem dijaškem domu Srečko Kosovel, ul. Ginnastica 72. **Društvo slovenskih izobražencev, Knjižnica Dušana Černeta in Mohorjeva založba Celovec** vabijo v ponedeljek, 21. januarja, ob 20.30 v Peterlinovo dvorano v ul. Donizetti 3 v Trstu na razgovor z raziskovalcem udbovskih arhivov mag. Igorjem Omerzo ob izidu njegove knjige "88 stopnic do pekla. Kako je Zemljaričev Janez ugrabil Bato Todoroviča". **Društvo Rojanski Marijin dom** vabi na projekcijo diapozitivov Potovanje po Sveti deželi. O

lepota krajev in o doživetjih na škofijskem romanju bo govorila gospa Ida Klarič. Sodeluje flavtistka Sara Bembi. V nedeljo, 27. januarja, ob 16.30 v Marijinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli, 29).

**Spomladno in poletno potovanje z Novim glasom** v letu 2013: Sardinija, 7 dni, od 22. do 28. aprila 2013 (vpisovanje do konca meseca februarja), in Gruzija, 8 dni na Kavkazu od 20. do 28. junija 2013 (vpisovanje najkasneje do konca meseca marca). Spored in vpisovanje na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu.

**Po poklicu sem ekonomist.** Z veseljem bi nudila pomoč pri pisarniških delih za začetek tudi po 4 ure. Kličite na tel. 0038641529652.

**Po poklicu sem ekonomist.** Iščem delo kot pomoč pri pisarniških opravilih. Lahko nekaj ur dnevno, po pogodbi. Kličite na tel. 0038640606915.

### Darovi

**V spomin na dragega Guštota** Gerdola daruje Grazia Gerdol 50 evrov za Slovensko dobrodelno društvo Trst.

**Za društvo Rojanski Marijin dom** daruje Jurij Rosa 30 evrov.

**Za rojansko glasilo Med nami** darujeta Marjuča Batagelj 20 in Marija Pirc 10 evrov.

CERKEV SV. JERNEJA NA OPČINAH Božični koncert

## On je prinesel mir in ljubezen ...

O penska verska skupnost se je na dan Gospodovega rojstva ponovno zbrala v domačem božjem hramu, da bi bila deležna tradicionalnega Božičnega koncerta, ki so ga v organizaciji župnije sv. Jerneja ap. in MeCPZ Sv. Jernej - Opčine sooblikovali openski pevski sestavi. Spored pa je povezoval Matej Susič. S prazničnim zanosom so se po pozdravu domačega župnika g. Franca Pohajaja pred občinstvom, ki je do zadnjega kotička napolnilo župno cerkev, predstavili pevci OPZ Vesela pomlad, ki so pod vodstvom Gorana Ruzzierja in ob glasbeni spremljavi Jane Zupančič zapeli Kalanovo *Pesem svete noči* (na besedilo Ljubke Šorli) in Jerjicjevo *Božji nasmeħ* (na besedilo Z. Saksida). Občinstvo je po prvem pevskem pridihi prislunhnilo razmišljanju slavnostnega govornika, ki je bil tokrat predsednik Sveta slovenskih organizacij Drago Štoka. Uvodni del svojega govora je predsednik SSO

posvetil veličini Jezusovega rojstva. "On je človeštvu prinesel mir in ljubezen, nujno iskanja dialoga, socialno pravičnost, nenehno iskanje dobrega, plemenitega, večnega. Brez njegovega rojstva v Betlehemu bi bil svet danes gotovo bolj siromašen, prazen v svoji vsebini, nemočen pred sovraštvom, hudobijo, ki je zasidrana v človeškem srcu, pred nevoščljivostjo, maščevanjem za vsako ceno, pred nasiljem vsake vrste, ki je na zemlji tako boleče. On je prinesel mir in ljubezen, in to je gotovo največja revolucija, ki se je v zgodovini dogodila človeštvu", je dejal predsednik SSO. Štoka se je na tem prepričanju zaustavil ob trpki ugotovitvi, da kljub temu ostaja "na svetu, pri nas v zamejstvu, v osrednji Sloveniji sami še toliko zla, toliko sovraštva v srcih, kot da bi bili še vedno v vojni vihr in bi se ta ne končala maja 1945". Je druga vojna pognala take zle korenine v nas, da se jih ne bomo še zlepa rešili? - se je

vprašal Štoka, ki pa odgovora na to nima, nihče ga sploh nima: "To večkrat nerazumljivo sovraštvo do drugače mislečih, predvsem do vseh tistih, ki si kot kristjani še upamo v cerkev, sem še kot otrok boleče občutil in še danes se ta žalostna zgodba kar nekam ponavlja in ji še ni videti konca", je dejal predsednik SSO in se nato poglobil v učinke hude finančne krize, ki kar traja in zaradi katere trpijo zlasti mlajše generacije. Predsednik SSO je bil mnenja, da kot kristjani lahko tem osebam v stiski danes pomagamo prek dobrodelnih in socialnih ustanov in društev, "ki jih je kar nekaj tudi v našem zamejstvu, z dejanji pa tudi z lepo besedo, besedo solidarnosti, utehe, vliivanja poguma in upanja v boljše dni", je dejal Štoka in sklepn del svojega razmišljanja namenil domačemu božjemu hramu, ki letos praznuje kot ustanova 390-letnico obstoja. "Bog daj, da bi na temeljih vrednot, ki so nam svete, kot sta slovenski jezik in naša krščanska zvestost, kot skupnost in narod tu ostali in polnokrvno živeli še stoletja in stoletja. Pri tem naj nam pomaga tudi On, čigar rojstva se danes spominjamo, veselimo, srčno praznujemo". Praznik Jezusovega rojstva je

MIVS Vesela pomlad pod vodstvom Andreje Štucin in glasbeni spremljavi Jane Zupančič oplemenitila s slovensko ljudsko *Kaj se vam zdi*, ki jo je harmoniziral Tomaž Habe in Rutterjevo *Angel's Carol*. Mladinskemu pevskemu sestavu je sledil MoPZ Tabor, ki je pod vodstvom Davida Žerjala zapel skladbo *Nenia di Gesu' bambino* v harmonizaciji L. Pigarella in *Božično* v priredbi P. Kernjaka. MoPZ Sv. Jernej, pod vodstvom Mirka Ferlana, je zapel Vodopivčevo skladbo *Svetovečerna* na besedilo Vinka Beličiča in *Sveta nebesa široko se odpro* Hugolina Sattnerja. Sklepn del koncertne sporeda je bil po tradiciji prepuščen domačemu MeCPZ Sv. Jernej, ki je pod vodstvom dolgoletnega dirigenta Janka Bana poklonil občinstvu Vrabčevi *Ura je polnoči* in *Možem za nov' let talamo*. Božično vzdušje je docela nastopilo ob poslušanju združenih zborov. Ob orgelski spremljavi Davida Senise je Janko Ban pospremil pevce med note Vrabčeve *Bila je noč* (besedilo je spesnil Vinko Beličič), Davidu Žerjalu pa so pridedali zaupali najbolj prepoznavno božično pesem, slovito Gruberjevo *Sveto noč*.

IG

Društvo Rojanski Marijin dom

Veselo praznično popoldne v Rojanu



Društvo Rojanski Marijin dom je priredilo na praznik Sv. treh kraljev vsakoletno družabno srečanje, ki je predvsem namenjeno starejšim, udeležujejo pa se ga tudi mlajši. V veži Marijinega doma, ki je bila za to priložnost lepo božično okrašena, so člani in prijatelji društva ob bogato obloženih mizah nazdravili novemu letu in si izrekli voščila. Pozabavali so se s tombolo in poslušanjem smešnic, peli in se naklepali, za veselo in prijetno vzdušje pa je tudi letos poskrbel ansambel Kraški šopek.

Poimenovanje ravnateljstva v Dolini

## Ob 145. obletnici rojstva Josipa Pangerca

V pričakovanju 145. obletnice rojstva slovenskega kulturnega delavca, politika, glasbenika, zborovodje, cesarskega in kraljevega državnega deželnega poslanca in odbornika za gospodarstvo in finance Istrske markgrofije ter večletnega župana občine Dolina Josipa Pangerca so si že junija 2012 zamislili kulturno ustanovo, ki nosi njegovo ime z namenom, da bi si na tem koncu tržaške pokrajine prizadevali za raziskovanje, urejanje in predvsem ohranjanje obširnega zgodovinskega arhiva Rodbine Pangerca - Pongratz - Marx ter nudili širši javnosti dostop do dokumentov arhiva. Ustanova želi, da se lik in delovanje Josipa Pangerca širita med širšo javnostjo. V ta namen je odbor kulturne ustanove "Pangerc" ustanovil *Pripravljalni odbor za poimenovanje novonastalega večstopenskega ravnateljstva v Dolini po Josipu Pangercu*. Sopobudniki akcije so tudi SKD V. Vodnik iz Doline in

vse vaške organizacije v Dolini ter SKD Slovenec iz Boršta, SKD F. Prešeren iz Boljunca, SPD Mačkolje in društvo Slovencev miljske občine K. Ferluga. Pobudniki obveščajo ob enem, da bo v



srednji šoli Simona Gregorčiča do konca meseca januarja 2013 odprta razstava o šolstvu v Dolini ter o jubilejni cesarski šoli v Dolini.

PROSEK-KONTOVEL Praznovanje SDD Jaka Štoka

## Poklon vaškim dramskim koreninam



V Kulturnem domu na Proseku se je kljub nenaklonjenemu vremenu v nedeljo, 9. decembra 2012, zbralo veliko nekdanjih in sedanjih članov krajevne dramske druž-

ine, prijateljev gledališča in zvestih gledalcev, da bi s Slovenskim dramskim društvom Jaka Štoka proslavili 145-letnico rojstva in 90-letnico smrti Jake Štoka. Poleg tega so na prireditvi izrekli

besedo zahvale vsem nekdanjim in sedanjim društvenim članom, še posebno tistim, ki so pred več kot petimi desetletji dali ponovnega zagona gledališkemu ustvarjanju na Proseku in Kontovelu.

V pozdravnem nagovoru je predsednik Matjaž Rustja opisal lik in delo vsestranskega kulturnega delavca, gospodarstvenika in narodnega buditelja Jake Štoka, rojaka s Kontovela, ki je svoje delo nadaljeval v tržaškem Narodnem domu in bil med ustanovitelji Dramatičnega društva v Trstu. Spomnil pa se je tudi 135-letnice začetka organiziranega kulturnega in dramskega delovanja na Proseku in Kontovelu. Na pobudo takrat ustanovljenega Bralnega društva je prva na oder stopila Županova Micka.

Začetke rednega povojnega dramskega proseško-kontovelkega delovanja leta 1959 je orisal slavnostni govornik, kulturni in družbenopolitični delavec Bruno

Rupel, ki je bil sam med pobudniki dramske družine. Občuteno je opisal takratno navdušenje, vaje v Soščevi hiši in se v zvezi s tem zavzel za ohranitev tega prvga vaškega kulturnega hrama, saj se vztrajno pojavljajo govornice o prodaji. Rupel je z iskreno besedo zahvale imenoval Marjana Pertota, ki je bil začetnik in gonilna sila takratnega prosvetnega delovanja (v nedeljo je pripravil tudi priložnostno razstavo o društvenem delovanju). Program je sooblikoval Ženski pevski zbor Prosek-Kontovel pod vodstvom Marka Štoke, osrednjo točko srečanja pa je predstavljala Štokova burka *Trije tički*. Na oder so stopili tudi trije člani dramske družine, ki so pri dramskem društvu od vsega začetka, torej več kot pet desetletij. Priznanje so prejeli igralci in odborniki Boženka Štoka in Zvonka Guštin ter Dario Rupel, ki je bil tudi tri desetletja predsednik društva Jaka Štoka.

Predsednik vlade Janez Janša je sprejel predstavnike koroških Slovencev

## Pogovor o ključnih težavah naših rojakov

Predsednik Vlade Republike Slovenije Janez Janša se je v ponedeljek, 7. januarja 2013, srečal s predstavniki organizacij slovenske narodne skupnosti v Republiki Avstriji, zastopanih v Svetu Vlade RS za Slovence v zamejstvu. Sogovorniki so v luči srečanja predsednika Vlade Janeza Janša

Predsednik vlade je poudaril, da Vlada Republike Slovenije glede položaja slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem, preko Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter skozi aktivnosti različnih ministrstev in vladnih služb, vodi dialog z avstrijsko zvezno in deželno vlado. Delo je usmerjeno v razvijanje

tudi upa v sistemsko ureditev financiranja Slovenske glasbene šole na avstrijskem Koroškem. Deželni glavar Dörfler se je strinjal, da je narodna skupnost pomemben most medsebojnega sodelovanja. Ob tem je še izrazil prepričanje, da si bo koroška deželna vlada tudi v prihodnje prizadevala za naklonjeno



z deželnim glavarjem avstrijske Koroške Gerhardom Dörflerjem razpravljali o ključnih vprašanjih, s katerimi se srečuje tamkajšnja slovenska narodna skupnost. Podčrtali so potrebo po celovitem in kontinuiranem izpolnjevanju obveznosti, ki jih ima Republika Avstrija do slovenske narodne skupnosti. Predstavili so izzive za nadaljnji razvoj tamkajšnje narodne skupnosti, še posebej na področju dvojezičnega šolstva ter političnega zastopstva, kjer so pričakovanja usmerjena predvsem v deželo avstrijsko Koroško. Govorili so tudi o možnostih, ki se odpirajo v čezmejnem sodelovanju, še posebej v povezavi s koriščenjem evropskih sredstev. Predstavniki slovenske narodne skupnosti so posebej naglasili, da je najboljša oblika podpore uspešen razvoj Republike Slovenije.

skupnega slovenskega prostora, ohranjanje slovenske identitete, jezika, kulture in kulturne dediščine, kakor tudi v spodbujanju sodelovanja na gospodarskem področju. Izrazil je prepričanje, da bo z nadaljnjim razvojem dobrih medsebojnih odnosov tudi v prihodnje možno reševati odprta vprašanja v obojestransko korist. Dörfler je Janši zagotovil, da je manjšina most sodelovanja Premier Janez Janša se je, kot poroča Slovenska tiskovna agencija, 8. januarja, srečal s koroškim deželnim glavarjem Gerhardom Dörflerjem, posvetila pa sta se ključnim vprašanjem, s katerimi se sooča slovenska manjšina na avstrijskem Koroškem. Janša je Dörflerju povedal, da si slovenska narodna skupnost želi čimprejšnji pričetek polnega delovanja Foruma za dialog ter

obravnavo vprašanj, pomembnih za tamkajšnje slovensko narodno skupnost. Strinjala sta se o obstoju izjemnih možnosti za sodelovanje med pedagoškimi ustanovami, v gospodarstvu in ne nazadnje tudi v športu. Govorila sta tudi o možnostih za nadgradnjo obstoječih infrastrukturnih povezav med Slovenijo in avstrijsko Koroško, zlasti na področju prometa. Janša je pri tem Dörflerju predstavil ukrepe slovenske vlade za izboljšanje poslovnega in investicijskega okolja v državi. Pozitivno sta ocenila nove možnosti, ki se ponujajo v skupnem evropskem prostoru, še posebej v povezavi z novim večletnim finančnim okvirom EU in koriščenjem evropskih sredstev. Čezmejno sodelovanje ponuja pomembne priložnosti za izvedbo skupnih projektov.

11. strokovni znanstveni posvet Ko ni več meja

## Slovenija, duhovna domovina vseh Slovencev

Ob 11. strokovno znanstvenem posvetu *Ko ni več meja*, so pri Svetovnem slovenskem kongresu želeli vzpodbuditi slovenske izobražence in domoljube, da bi s svojim znanjem in moralno avtoriteto nagovorili ljudi k razmišljanju, da je boljši in prijaznejši svet odvisen od nas samih in nas vseh; da se brez poznavanja in spoštovanja narodove zgodovine izgublja lastna verodostojnost. Na svoj rod in državo bi morali biti ponosni vsi Slovenci, tako tisti v domovini, kot oni, ki živijo izven državnih meja. O moralnih, etičnih in kulturnih vprašanjih je tekel pogovor, ki so ga pripravili v prostorih SSK v Ljubljani, v četrtek, 13. decembra 2012.

V prvem delu, *Pogledu rojakov na Slovenijo*, ki ga je vodil Janez Stergar, zgodovinar in znanstveni svetnik na Inštitutu za narodnostna vprašanja, so sodelovali: Jože Kopeinig, Katoliški dom prosvete Sodalitas, Tinje, Avstrija, dr. Miro-

otroko, ostaja odprto vprašanje, ali bo znanje slovenščine res pomenilo priložnost? Porabje je neodkrito, neokrnjeno, idilično, vendar života in razmisleke o dejanskem stanju v Porabju. Ideja o Porabcih in realnost sta si daleč narazen. Oni so drugačni v tem, da je njihova materinščina dvojezična, enako vzneseno pojejo slovenske kot madžarske pesmi, plešejo polko in čardaš, sanjajo v dveh jezikih, drugošolci se v prvi osebi množine učijo, da so Madžari, ker tako piše v učbeniku za madžarsko književnost in slovenska učiteljica se mora držati učnega načrta ... Slovenija je sicer prihajala v Porabje s kulturo, knjigami, izobraževanjem, vendar z malo ali nič priložnostmi. Po prepričanju mag. Valerije Stergar, moderatorja in znanstveni svetnik na Inštitutu za narodnostna vprašanja, so sodelovali: Jože Kopeinig, Katoliški dom prosvete Sodalitas, Tinje, Avstrija, dr. Miro-

stanju v Benečiji, o maternem jeziku, ki je zanj "domači, družinski, notranji", čeprav je z 11 leti zapustil rodno vas. Razmišljal je o "zanemarjenem kotu Italije, takoj za kobariško Sočo", o zgodovini Benečije, ki sloni na večstoletnem procesu oddaljevanja, ki se je po drugi svetovni vojni še pospešil, Benečija izgubila svojo staro konotacijo, svojo tradicionalno podobo, postaja neznan, s fenomenom izseljevanja ji primanjkuje tudi zavednosti. Zato se dr. Ruttar sprašuje, kako bi lahko človek ostal Slovenec, zvest svojem jeziku, svoji kulturi, zaveden branitelj svoje identitete, svojih pravic, bodisi kot slovenski ali italijanski državljan? O notranjih razmerah v Benečiji ni bilo nikoli racionalnih in mirnih razprav, po njegovem je prevladovala nevrotika, ki je toliko izmed njih pripeljala v odhod iz domačega kraja. Težko je drugim razumeti, da imajo v Benečiji toliko težav, da bi si zagotovili osnovne ustav-



Z leve: proti desni dr. Miroslav Polzer (Avstrija), mag. Valerija Perger (Slovenija in Madžarska), prof. Janez Stergar (moderator), Jože Kopeinig (Avstrija), Riccardo Rutar (Italija) in Ivo Jevnikar (Italija)

slav Polzer, IAAI, Celovec, Avstrija, mag. Valerija Perger, Zavod za šolstvo RS, mednarodno sodelovanje (Porabje), Ivo Jevnikar, Slovensko uredništvo RAI, Italija, dr. Rihard Ruttar, Videm Italija. Gosta iz Avstrije sta menila, da je zaznati večjo povezanost pri Slovincih na avstrijskem Koroškem, saj zasledujejo cilj, da narodna skupnost obstoji. Kako izkoristiti interes za učenje slovenščine po vstopu Slovenije v EU, pa kaže na potrebo po ustvarjanju dobrega vzdušja, jezikovni, strokovni in socialni kompetenci koroških Slovencev, kajti znanje uresničuje sanje. Ker so bilateralni odnosi med Avstrijo in Slovenijo dobri, obe državi stremita k temu, da bi bili do leta 2030 ti odnosi najboljši bilateralni odnosi v EU. Kot se je izrazil pisatelj Florjan Lipuš, nagradjenec Prešernovega sklada 1975 in Prešernove nagrade 2004, "Z jezikom smo ali nismo, z jezikom bomo ali ne bomo". V današnjih časih se Slovenci na avstrijskem Koroškem zavedajo, da je lepo biti koroški Slovenec. Mag. Valerija Perger, ki že dvajset let živi v Porabju in širi svoje strokovno poslanstvo med porabskimi Slovenci, je v svoji kritični presoji povedala, da so se ob osamosvojitvi Slovenije, prvič v svoji zgodovini, porabski Slovenci samoorganizirali z "zavestjo, da lahko preživijo kot narod le z ohranjanjem in učenjem lastnega, slovenskega jezika in kulture". Vendar se v Porabju Slovenci soočajo s toliko drugimi težavami, ki so v Sloveniji popolnoma nedojemljive. Ne samo ekonomske, kajti pozabljamo, da Porabcem režejo kruh madžarska, nemška in avstrijska podjetja, le tem je treba biti tudi jezikovno lojalni in redki so srečneži, ki lahko na svojih delovnih mestih uporabljajo slovenščino. Čeprav se slovenščina poučuje v porabskih osnovnih in srednjih šolah (Gornjem Seniku, Števanovcih, Monostru) in jo celo nekateri madžarski starši izberejo za svoje

no gospodarsko osnovo, slovenski kruh in sokove slovenske besede, da bodo začutili, da so pomembni ... Nekaj dodatnih, dobrih učiteljev slovenščine, zavzetih govorcev in zaljubljenecv v slovenstvo! Slovenščino bi morali Porabcem prinašati ljudje, ne papir, meni mag. Pergerjeva. Slovenija se bo morala za svojo verodostojnost še zelo potruditi. Ivo Jevnikar iz Trsta, urednik Radia in TV, namestnik glavnega urednika, predsednik Slovenske skupnosti, član paritetnega odbora za izvajanje zakonskih pravic Slovincem v Italiji, je v svojem izjavljanju povedal, da odkar ni mejnih kontrol med državama, so se stiki sprostil, manj je tudi samocenzure. Gledano objektivno, obstoja veliko stikov različnih društev, manj pa se ljudje v matici zanimajo za zamejstvo. Reševanje te situacije vidi v sistemskem reševanju, ki naj bi obsegalo obveznost, da dijaki in študenti vsaj enkrat na leto obiščejo zamejstvo, se seznanijo z življenjem, delom in institucijami. Čeprav tolikokrat predlagana pobuda, da bi rojaki imeli svojega izvoljenega predstavnika v Državnem zboru, doslej ni zažvela, čeprav Slovenci, živeči v zamejstvu, najbolje vedo, kaj potrebujejo. Pomembna bi bila prisotnost slovenskih zamejcev v odločujočih organih, četudi ne bi imeli slovenskega državljanstva. Lahko pa bi, denimo zamejski konzul v Ljubljani, suvereno zastopal njihove interese. Skrb vzbujajoč je podatek, da celo visoko izobraženi Slovenci ne vedo veliko o Slovincih v zamejstvu, celo čudijo se njihovem znanju jezika, kulturnim ustanovam, knjižnicam in drugim pridobitvam. Žal se v vsakodnevnem življenju pozablja na razliko med narodnostjo in državljanstvom, na odgovornost, da smo za skupni razvoj vsi odgovorni. Dr. Rihard Ruttar iz Vidma je na pretresljiv način pripovedoval o

ne pravice. Našel je nekaj problemov, kot so špeterska dvojezična šola, problem lokalnih uprav, občin in gorskih skupnosti (npr. Režija). Zaščitni zakon št. 38, iz leta 2001, ki naj bi veljal za 22 občin na obmejnem pasu v Videmski pokrajini, ostaja pretežno na papirju. Za nameček so nezavedni Slovenci izbrali protislovensko administracijo, čeprav so njihove narodne korenine in jezik slovenski. Ni ostalo brez polemik glede narečij: nadiško, po naše, rezijsko. Posledice 150-letne raznarodovalne politike so več kot očitne, demografski problemi so, izraženi v številkah, nadvse žalostni: prvo ljudsko štetje l. 1871 v združenih kraljevini Italiji je v desetih občinah pokazalo 22.500 prebivalcev. Po I. svetovni vojni l. 1921 je bilo v Nadiških dolinah 17.600 prebivalcev in v ostalih treh občinah 10.600, skupaj 28.200 prebivalcev, kar je bil zgodovinski višek. Štetje po II. svetovni vojni je pokazalo 24.800 prebivalcev, pet let po potresu 1976 (1981) 11.500 prebivalcev in januarja 2012 le 8.357 prebivalcev. Po njegovem nista edini razlog ekonomska nerazvitost in migracija prebivalstva v boljše razmere. Močno prisotno je bilo vmešavanje politike ter mešetarjenje z narodnostjo in državljanstvom. Si Italijan ali Slovenec? Veliko je bilo prebivalcev, ki, čeprav Slovenci po rojstvu, jeziku in kulturi, tega niso priznavali. Starejša populacija ni razlikovala med Judoslavijo in Slovenijo. Prve so se bali, drugi ne zaupajo, ne poznajo pa ne ene ne druge. Mladi, bodisi zavedni ali ne, o Sloveniji malo vedo. Svetal zgled ostaja dvojezična šola v Špetru, kljub grozečim razmeram, ki jo obkrožajo. Kako pa bo z duhovno domovino Slovenijo? Za ta odgovor bo potrebno počakati, meni dr. Rihard Ruttar, delati, se angažirati, pokazati voljo do razvoja, do sodelovanja.

Tatjana Lesjak Klun

Ad formandum v Gorici

## Open day na gostinski šoli

Ko bom velik, bom ...? To je vprašanje, ki si ga postavljajo tretješolci nižjih srednjih šol, ki bodo konec letošnjega leta opravili malo maturo. Do konca februarja bodo morali namreč odločiti, katero višjo šolo obiskovati v nadaljevanju šolske poti. Ena izmed možnosti, ki jo ponuja šolski sistem, je tudi poklicno izobraževanje in usposabljanje. Tri leta šolanja z velikim poudarkom na praktičnem usposabljanju: to omogoča mladim, da takoj stopijo v stik s poklicem in da po opravljeni poklicni diplomji stopijo na delovno mesto "s poklicem v roki". Diploma, ki jo mladi prejmejo ob koncu triletnega šolanja, je veljavna na deželni, državni in evropski ravni. Zato da si lahko dijaki in starši ogledajo, kako poteka pouk na gostinski šoli Ad formanduma, bodo v januarju dnevi Odprtih vrat. V petek, 18. januarja, in v četrtek, 24. januarja, od 14.00

do 18.00 bodo na gostinski šoli v KBcentru v Gorici dijaki spoznali, kako je organiziran pouk na programu poklicnega izobraževanja in usposabljanja Gostinski delavec. Na



programih poklicnega usposabljanja Gostinski delavec se mladi izučijo za poklic kuharja in natakarja, dva izmed najbolj iskanih poklicnih profilov, tako v Sloveniji kot v Italiji. "Gostinska šola Ad formandum ima zgodovinski sedež v Trstu, kjer deluje pri poklicnem izobraževanju že več kot

dvajset let. Od letošnjega šolskega leta program izvajamo tudi v Gorici in smo pravzaprav edini zavod za poklicno izobraževanje, ki ponuja tovrstno šolanje na gostinskem področju v mestnem središču", pravi direktor zavoda Massimiliano Iacono, ki nadaljuje: "Šolanje na poklicnih zavodih je v času hude krize, ki nas pesti v tem obdobju, solidna alternativa, saj mlade, ki se odločijo za

poklic, temeljito pripravi na vstop v svet dela. Med drugim je v sistemu višješolskega izobraževanja zavod Ad formandum edini, ki ponuja šolanje na gostinskem področju tudi v slovenskem jeziku". Več informacij na [www.adformandum.org](http://www.adformandum.org) in na socialnem omrežju facebook.

V Sloveniji ponovno politična kriza

## Resničen primer ali nov poizkus odstranitve Janeza Janše

Slovenija je ponovno v političnem krču, v ozračju, polnem napetosti, nestrpnosti, obtoževanj med politiki in drugih dogodkov, značilnih za politično krizo. Poglavitni razlog in povod zanjo je bilo poročilo Komisije za preprečevanje korupcije s trditvijo, da sta predsednika obeh največjih političnih strank, Pozitivne Slovenije in Slovenske demokratske stranke, Zoran Jankovič in Janez Janša, vpletene v korupcijo in bi zaradi tega morala prevzeti politične posledice in odgovornost. Odstopila naj bi s sedanjih funkcij. Kar zadeva predsednika SDS in premierja Janeza Janšo, je Komisija zapisala, "da se je njegovo premoženje od leta 2004 dalje nesorazmerno in nepojasnjeno povečalo za vsaj 210.000 evrov".

Poročilo in navedbe komisije, ki zavrača kakršen koli ugovor ali uporabo pravnih sredstev zagotovljenih v slovenski ustavi, so naletele na buren odziv politike in tudi javnosti, ki je že dolgo zaskrbljena in ogorčena zaradi obsega in razširjenosti korupcije v Sloveniji. Predsednikovi partnerji v vladni koaliciji so najprej zahtevali razjasnitev primera, kar je premier napravil, a s pojasnili niso bili zadovoljni, zaradi česar so se poenotili v zahtevi, naj Janez Janša odstopi. Najbolj vztrajno je takšno zahtevo ponavljal in ponavljal Gregor Virant, predsednik stranke Državljanska lista in predsednik parlamenta. Velja za velikega nasprotnika Janeza Janše, s katerim sicer Državljanska lista sodeluje v vladi. Dodajamo, da je Komisija za preprečevanje korupcije Gregorja Viranta vnaprej obvestila o objavi poročila zoper Janeza Janšo, kar je bilo po oceni pravnega izvedenca Míra Cerarja nedopustno.

Postopno pa so v politiki in javnosti začeli bolj umirjeno, bolj stvarno in celoviteje ocenjevati omenjeno poročilo komisije za preprečevanje korupcije. Objavljeni so bili komentariji Janeza Janše, civilno-družbene organizacije, zborna za republiko, inštituta Jožeta Pučnika ter pravnih strokovnjakov oziroma nekdanjih

ministrov za pravosodje, dr. Lovro Šturma in dr. Aleša Zalarja. Janez Janša izjavlja in ponavlja, "da nima težav s podatki o svojem premoženju. Po skoraj 35 letih delovne dobe je moje celotno premoženje vredno manj kot 300.000 evrov, izvor vsega pa sem komisiji dokazal in razložil". Sam meni, "da je bil namen poročila ustvariti politično napetost v Sloveniji in s tem omogočiti vzdušje za odstranitev njega in njegovih privržencev, se pravi celotnega desnega pola politike, z oblasti in območja vpliva v državi. Čas objave poročila komisije za preprečevanje korupcije je bil premisslano in preračunano izbran. Objavljeno je bilo neposredno pred t. i. drugo vseljudo vstojo v Ljubljani z očitnim namenom vzpodbujati nestrpnost in vzdušje linča". Nekdanja generalna državna tožilka Barbara Brezigar je presenečena in zaskrbljena, "ker gre za obsodbo predsednika vlade, ki mu ne priznajo pravice do obrambe. Ustava zanjo zagotavlja jamstva, kot so možnost pritožbe, možnost ugovorov in druga, vendar Komisija vsega tega ni upoštevala. Posledice pa so zelo, zelo hude. Uporabljajo se tudi različni vatli, torej merila in razlage v različnih primerih. To pa zagotovo ni dobro".

V Sloveniji naj bi delovala in odločala Komisija kot nekakšen inkvizicijski organ, ki po mnenju publicista Roberta Kašeta, zapisanem na spletni strani Drugi svet, nima tako velike teže, da bi smela tako temeljito posegati v razmere na političnem prizorišču in celo zamajati trdnost oblasti in države. Na pravne in ustavne pridržke in pomanjkljivosti poročila komisije za preprečevanje korupcije sta opozorila tudi znana pravnikinja iz obeh političnih taborov, nekdanja ministrica za pravosodje, dr. Lovro Šturma in dr. Aleš Zalar. Dr.



Janez Janša

Lovro Šturma je v svojstvu predsednika civilno-družbene organizacije, zborna za republiko, dodal, "da je poročilo komisije za preprečevanje korupcije politično motivirano, Komisija pa se je v svojih razlagah tudi sprenevedala".

V politiki, tudi v Sloveniji, stranke seveda ubirajo svoja pota, tudi tako, da zakone, pravni red in pravice pogosto podrejo svojim povsem praktičnim (pragmatičnim) koristim in ciljem. O usodi sedanje vlade odločajo koalicijski partnerji. Možnosti za pre-

maganje oz. odpravo krize je več. Morda z umikom Janeza Janše s predsedniške funkcije in izbiro drugega mandatarja, kar pa je ob podpori, ki jo uživa v svoji stranki in v celotnem t. i. taboru slovenske pomladi, malo verjetno. Nekateri predlagajo oblikovanje nekakšne strokovne oz. tehnične vlade, ki bi izvajala izvršilno oblast do novih predčasnih državnoborskih volitev. Državljanska lista Gregorja Viranta je premierju postavila ultimatum, da v roku desetih dni odstopi, predlaga novega mandatarja za predsednika vlade, ali pa, da vlada zahteva zapuščeno v parlamentu. Če bi se zgodilo tole, ponavlja Gregor Virant, bo sedem poslancev državljanke liste glasovalo proti vladi. Zoran Jankovič, predsednik največje parlamentarne stranke Pozitivna Slovenija, pa je na strankinem kongresu preteklo soboto, morda zaradi trditve in obtožb, vsebovanih v poročilu komisije

podjetij na Jankovičev račun so prihajala v času, ko se je Jankovič na TRR približal negativnemu limitu, in so tako preprečila "osebni bankrot" ljubljanskega župana. V tem kontekstu je posebej bilo sporno prehajanje sredstev iz ljubljanske mestne občine do podjetja Grep (graditelj Stožic) in preko dveh "poštinih nabiralnikov" (Baza Dante in KLM naložbe) na račun Zorana Jankoviča. Komisija je taka ravnanja označila za korupcijsko tvegana. Pri premierju Janezu Janši pa je bilo spornih transakcij sicer precej manj, a vseeno ni šlo za zanemarljivo vsoto: protikorupcijska komisija je ugotovila nepojasnjeno povečanje Janševga premoženja v višini 210 tisoč evrov: v preprostejših besedah sovenskemu premierju očitajo, da je nakup premoščnin in nepremičnin sofinanciral s sredstvi, ki ne izhajajo iz njegovih uradno znanih prihodkov. 210 tisoč evrov je torej vsota stroškov, ki presega njegove uradne prihodke. Na tnalu sta se tako znašla nakupa stanovanja v Ljubljani in stanovanjske hiše pri Velenju, tukaj je še plačevanje stroškov za

preprečevanje korupcije, sporečil, da bo svoj položaj predsednika stranke začasno zamrznil. Iz vodenja stranke pa se bo umaknil samo do volilnega kongresa Pozitivne Slovenije, ki naj bi bil že čez nekaj mesecev. Trdno pa je odločen ostati župan Ljubljane. Kronika političnega vrenja, v katerem Slovenija zagotovo nadaljuje tudi iskanje prave smeri v trajno in resnično demokracijo, pa je polna tudi drugih aktualnih in pomembnih dogodkov. Informativni tednik Reporter je objavil pogovor s kardinalom dr. Francem Rodetom, v katerem je naš cerkveni dostojanstvenik ocenil tudi afero, ki jo je zoper njega uprizoril največji slovenski dnevnik Delo. Dejal je, "da je njegovo "dramo" spremljal tudi papež Benedikt XVI. Pred Božičem mu je na sprejemu dejal, da mu je razplet afere v posebno zadoščenje". Kardinal dr. Franc Rode ne verjame, da se pri časniki Delo zavedajo, kakšno podobo o Sloveniji so z afero o njegovem očetovstvu poslali v svet. Glede aktualnih dogodkov pri nas je omenil, "da je na nacionalni televiziji z muko spremljal, kako so z revolucionarnim zanosom napovedovali vseslovensko vstajo". Meni, "da protesti na ulicah in trgih niso tako spontani, kakor je videti". O Borutu Pahorju pravi, "da je prvi predsednik Slovenije, ki ima možnost, da se bo v njem prepoznala vsaj krepka večina Slovencev". Časnikarju Dejanu Karbi, piscu člankov o kardinalu dr. Francu Rodetu in o njegovem očetovstvu, je pred nekaj dnevi predsednica uprave časopisa Delo Marjeta Zevnik odpovedala zaposlitev, to je delovno razmerje. Svojo odločitev je utemeljila s poudarkom, "da z odpovedjo zaposlitve varujejo ugled in verodostojnost časopisa Delo".

lovečenega Boga, ki jih sili, da bi po zgledu "Asiškega ubožca" pred svetom s svojim življenjem pričevali, "da so drug drugemu in vsemu stvarstvu brat in sestra". Molitveno srečanje so s petjem in glasbenimi točkami oblikovali Franciškovi otroci in Franciškova mladina s Kostanjevice in iz Vipavskega križa, člani svetnega reda z obeh strani meje, skavtski otroški zbor in pevci s kitarami iz goriške stolnice, goriški zborček pod vodstvom Michele De Castro s Centra Komel ob spremljavi violine in harfe, nekaj pesmi je zapel tenorist Danjel Vidmar ob orgelski spremljavi Neve Klanjšček. Zelo občuteno je bilo tudi branje - slovensko in italijansko - o božičnih dogodkih v Grecciu iz knjige *Naš brat Francišek* španskega kapucina Ignacia Larranage (1928-75), ki posebno učinkovito opisuje Franciškovo mistično izkustvo ob Gospodovem rojstvu. Prav tako so številni navzoči zelo ubrano in zbrano zmolili Franciškovo psalm 15 in molitev ob jaslicah pred Najsvetejšim. Novogoriški dekan Aleš Rupnik je v homiliji poudaril, da so se prisotni zbrali kot prijatelji pred jaslicami, da bi počastili božje Dete, položeno v jasli, da bi se

vprišali, "kje je naš Betlehem, v srcu človeka, v njegovi duši". Ker je v našem vsakdanjem življenju veliko napetosti in preobremenitev, "smo v takšnih trenutkih na poseben način povabljeni, da gremo v Betlehem, da poiščemo Boga, še posebej če peša naša vera", če v srcu čutimo pomanjkanje ljubezni. Pojdimo v Betlehem, da srečamo Jezusa tam, kjer je, ne v nekih izjemnih dogodkih zgodovine, ampak v resničnosti vsakdanjega življenja. V jaslih najdemo tudi Marijo, v nje lahko motrimo eno najglobljih razsežnosti božičnega dogodka; vse, kar se je dogajalo, je ohranila in premissljevala v srcu. Na vse, kar se ji je zgodilo, je gledala z Božjimi očmi. Samo zato je zmogla tolikšno ljubezen, da je v resnici izpolnila božjo voljo. Takšna naj bo ljubezen tudi v naših življenjih, je zatrdil g. Rupnik, ki je sklenil svoje razmišljanje s prelepo

Marijan Drobež

NOVA GORICA Zvesti duhu sv. Frančiška

## Občuteno bratsko srečanje ob jaslicah



Občuteno in prisrčno je bilo bratsko srečanje ob jaslicah, ki sta ga v nedeljo, 13. januarja, organizirali v konkatedrali Kristusa Odrešenika v Novi Gorici krajevni bratstvi Franciškovega svetnega reda Kostanjevica iz Nove Gorice in Goriče. Veliko njunih članov in drugih vernikov se je - ob prisotnosti koprškega škofa Jurija Bizjaka in goriškega nadškofa Carla Redaellija ter duhovnih asistentov, br. Aurelia Blasottija, p. Davida Šrumpfa in p. Tomaža Pinterja - zbralo, da bi se, kot so povedali prireditelji na začetku, kot nekaj svetega Frančiška v Grecciu, "danes tudi nas dotaknilo božje Dete in bi v vsej polnosti, a tudi ponižnosti, začutili, kako je pred dvema tisočletjema Bog resnično stopil iz večnosti v naš čas in prostor, se rodil kot človek in živel med nami ter nas s svojo krvjo odrešil". Pred jaslice jih je pripeljala živa vera v uč-

lovečenega Boga, ki jih sili, da bi po zgledu "Asiškega ubožca" pred svetom s svojim življenjem pričevali, "da so drug drugemu in vsemu stvarstvu brat in sestra". Molitvena ura se je končala s skupnim blagoslovom obeh škofov. Tik pred tem je koprski škof msgr. Jurij Bizjak v krajšem nagovoru povedal, da v božičnem času postanemo vsi kot



otroci, zazremo se v betlehemsko štalico in se zamaknemo. "Ni treba dosti truda, pomembno je, da se človek ustavi". Goriški nadškof msgr. Carlo Redaelli se je srčno zahvalil za vabilo in poudaril veliko Franciškovo intuicijo, saj prek jaslic lahko konkretno občutimo Jezusovo človeškost. Bog je postal otrok in se je izročil nam v roke. Ob otročičku, ki se smeje, joče, hrani, napreduje v starosti, modrosti in milosti, se čutimo bolj ljudje in bratje, osebe, ki odložijo svoje oklepe, težave, zaprtost, predsodke in odkrijejo v Jezusovi družbi pravo družinsko razpoloženje. / DD

otroci, zazremo se v betlehemsko štalico in se zamaknemo. "Ni treba dosti truda, pomembno je, da se človek ustavi". Goriški nadškof msgr. Carlo Redaelli se je srčno zahvalil za vabilo in poudaril veliko Franciškovo intuicijo, saj prek jaslic lahko konkretno občutimo Jezusovo človeškost. Bog je postal otrok in se je izročil nam v roke. Ob otročičku, ki se smeje, joče, hrani, napreduje v starosti, modrosti in milosti, se čutimo bolj ljudje in bratje, osebe, ki odložijo svoje oklepe, težave, zaprtost, predsodke in odkrijejo v Jezusovi družbi pravo družinsko razpoloženje. / DD

lovečenega Boga, ki jih sili, da bi po zgledu "Asiškega ubožca" pred svetom s svojim življenjem pričevali, "da so drug drugemu in vsemu stvarstvu brat in sestra".

Molitveno srečanje so s petjem in glasbenimi točkami oblikovali Franciškovi otroci in Franciškova mladina s Kostanjevice in iz Vipavskega križa, člani svetnega reda z obeh strani meje, skavtski otroški zbor in pevci s kitarami iz goriške stolnice, goriški zborček pod vodstvom Michele De Castro s Centra Komel ob spremljavi violine in harfe, nekaj pesmi je zapel tenorist Danjel Vidmar ob orgelski spremljavi Neve Klanjšček. Zelo občuteno je bilo tudi branje - slovensko in italijansko - o božičnih dogodkih v Grecciu iz knjige *Naš brat Francišek* španskega kapucina Ignacia Larranage (1928-75), ki posebno učinkovito opisuje Franciškovo mistično izkustvo ob Gospodovem rojstvu. Prav tako so številni navzoči zelo ubrano in zbrano zmolili Franciškovo psalm 15 in molitev ob jaslicah pred Najsvetejšim. Novogoriški dekan Aleš Rupnik je v homiliji poudaril, da so se prisotni zbrali kot prijatelji pred jaslicami, da bi počastili božje Dete, položeno v jasli, da bi se

lovečenega Boga, ki jih sili, da bi po zgledu "Asiškega ubožca" pred svetom s svojim življenjem pričevali, "da so drug drugemu in vsemu stvarstvu brat in sestra".

Molitvena ura se je končala s skupnim blagoslovom obeh škofov. Tik pred tem je koprski škof msgr. Jurij Bizjak v krajšem nagovoru povedal, da v božičnem času postanemo vsi kot



Škofa Bizjak in Redaelli

Politična kriza prinaša skok v neznano

## Novi mandatar za koalicijo. Je to mogoče?

Novo politična kriza, ki so sprožile ugotovitve Komisije za preprečevanje korupcije (KPK) v zvezi s prvima slovenskima politikoma, Janezom Janšo in Zoranom Jankovičem, bo močno zarezala v prihodnost celotne Slovenije. Predvsem zaradi posledic, ki jih bo poročilo imelo na sedanjo vladno koalicijo. Ugotovitve komisije, ki so dokončne, postavljajo vodji obeh političnih polov pod zelo neprijetno luč in zahtevajo odgovore. **Osebna odgovornost najpomembnejših slovenskih politikov**

okoli predsednika vlade tisti, ki bo odločen za prihodnost Slovenije. Jankoviču se v bistvu očitajo nejasne transakcije v



Zoran Jankovič

Medtem ko je Jankovič najprej sam sebi dal odvezo in nato "simbolično" zamrznil svoje predsedstvo v stranki (mesto župana očitno zanj ni vprašljivo), je usoda Janše ob koncu redakcije še nejasna. In kljub temu da se Janši očitajo precej manjši nepojasnjeni zneski, je prav razvoj dogodkov

sklopu družinskih podjetij. 1,5 milijona evrov mu je v žep kapnilo iz blagajne podjetja Electa, 580 tisoč evrov pa iz blagajne podjetja Electa naložbe. Obe podjetji sta v 100-odstotni lasti Jankovičevih sinov Jureta in Damjana. 280 tisoč evrov pa je prišlo iz podjetja KLM, ki je v večinski lasti samega Jankoviča. Nakazila iz omenjenih

sklopu družinskih podjetij. 1,5 milijona evrov mu je v žep kapnilo iz blagajne podjetja Electa, 580 tisoč evrov pa iz blagajne podjetja Electa naložbe. Obe podjetji sta v 100-odstotni lasti Jankovičevih sinov Jureta in Damjana. 280 tisoč evrov pa je prišlo iz podjetja KLM, ki je v večinski lasti samega Jankoviča. Nakazila iz omenjenih

sklopu družinskih podjetij. 1,5 milijona evrov mu je v žep kapnilo iz blagajne podjetja Electa, 580 tisoč evrov pa iz blagajne podjetja Electa naložbe. Obe podjetji sta v 100-odstotni lasti Jankovičevih sinov Jureta in Damjana. 280 tisoč evrov pa je prišlo iz podjetja KLM, ki je v večinski lasti samega Jankoviča. Nakazila iz omenjenih

nepremičnine v njegovi lasti v različnih obdobjih (med 2004 in 2011), nakup in vzdrževanje avtomobila, plačevanje zasebnih potovanj in počitnic, plačilo sodnih taks ter prenapihnjena cena prodaje zemljišča v Trenti. To so bili glavni očitki, na katerih je temeljilo negativno mnenje komisije, ki je ob tem še pojasnila, da niti Jankovič niti Janša nista znala prepričljivo pojasniti očitanih nepravilnosti. **Odstop da ali ne?** Najprej se je porodilo seveda vprašanje, ali pomeni tako poročilo tudi prisiljen odstop za oba akterja zgodbe? Formalno ne. Komisija za preprečevanje korupcije nima pooblastil, da bi koga prisilila k odstopu. Niti v poročilu tega ni "svetovala". Popolnoma jasno pa je, da so take ugotovitve zelo obremenjujoče za vsakega javnega funkcionarja, ki jih je deležen. Odstop je v tem primeru (tudi in predvsem) vprašanje politične higiene in integritete politikov. Ničče ni zaradi poročila KPK pravno močno obsojen, politiki pa bi morali vseeno biti pozorni in primerno upoštevati odločbe institucionalnih nadzornih organov: to so pač pravila demokracije.

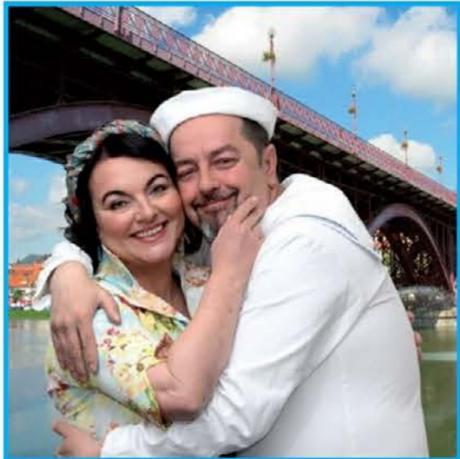
/str. 14  
Andrej Černič

SNG Nova Gorica – Dve gostujoči predstavi

## Čustven skok v preteklost in sočna "kabaretna" igra

V praznično razsvetljenem Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica sta veseli december obogatili tudi dve povsem različni gostujoči predstavi. Dne 12. in 22. decembra 2012 je kot darilo za abonente bila na sporedu "socialna komedija" *Aldo in Micka*, ki je izšla izpod peresa Toneta Partliča, nastala pa je v koprodukciji Cafe teatra, Cankarjevega doma in Maribora 2012 – EPK. Pod režisersko taktirko Vinka Möderndorferja sta "primorskega Romena in štajersko Julijo" poosebila igralca Renato Jenček in Mojca Partlič. Uprizoritev, v kateri je občutiti neko melanholično ozračje, ob protagonističnih Aldu in Micki preleti kar nekaj ključnih obdobij, ki jih je v polpretekli oz. sodobni zgodovini doživela naša domovina Slovenija. Prvi in zadnji prizor se dogajata pod mostom ob Dravi in pomenljivo sklepata celoto. Tam se na tržnici v hudih časih nacističnih in fašističnih let pred drugo svetovno vojno srečata Aldo in Micka: on je pribežnik iz Primorske, kjer gosposujejo črnosrajcniki, ona pa štajerska Ptujkega polja, uboga nezakonska hči dvinarice, ki se preživlja s prodajo luka – čebule. Najprej se pretvarjata, da sta oba iz premožnih družin, potem pa resnično pricurilja na dan in zblížata se ter zaljubita. Ob prihodu Nemcev Aldo zbeži na Ljubljansko s trdno obljubo, da se bo vrnil. Ona nekaj časa v polomljeni nemščini nadaljuje svoje delo prodajalke, potem pa se vrne domov. Kot dvinarica dočaka osvoboditev in postane delavka v kmetijski obdelovalni zadrugi Ptuj in praodaja luk v Mariboru. Aldo se res vrne k njej, in ker ima lep glas, gre na avdicijo v mariborsko opero in dobi tam službo v zboru. Zaradi tega je presrečen. Na hitro se poročita, da bi dobila stanovanje. Tudi Micka zadovoljno doživlja svoj vzpon na socialni lestvici: iz čistilke v gledališču postane rekviziterka. Leta minevajo, Slovenija se osamosvoji, onadva pa morata zaradi privatizacije iz stanovanja, s pomočjo socialne službe vendarle najdeti prostor v domu za ostarele, a kriza jih prežene tudi iz

njega in spet končata pod mostom. Tam na klopci za zmeraj zapita v pričakovanju župana, ki naj bi jima voščil ob 100. rojstnem dnevu. Njuna življenjska pot, posuta s hudimi preizkušnjami, pa tudi obžarjena z malimi uspehi, in zgodovinski dogodki, ki jih doživita, vodijo gledalca z melanholičnim prizvokom v preteklost, ki ni bila vedno lepa, a njen odsev blesti, ker spomini na mladostne dni pogosto zadobijo rožnat pridih kljub prestantim bridkostim. Njun skupni odhod s tega sveta je grenak, a tudi spokojen zaradi skupnih doživetij, ki se zaradi časovne oddaljenosti zasvetijo v bolj prijazni luči in ogrejejo srca. Vsekakor je to lepa, topla predstava, v kateri se pokažeta igralska moč in izrazni razpon obeh igralcev, ki se iz mladostnikov, polnih energije, kar se da spretno – predvsem Partličeva – v kretajah, mimiki, gibih prelevita v ostarele, a še zmeraj ljubeči



zakonski par, ki drug brez drugega ne more ostati v "tej solzni dolini". Druga predstava *Parole, parole ali Ni bila peta, bila je deveta* (Non era la quinta, era la nona) Alda Nicolaja (1920-2004), enega izmed najbolj pomembnih italijanskih dramatikov druge polovice dvajsetega stoletja, je bila na sporedu v petek, 21. decembra, in je bila povsem drugačna uprizoritev. Premiero je v mojstrskem prevodu Srečka Fišerja doživela v Gledališču Koper v oktobru 2012 in je v režiji in scenografski zamisli Jake Ivanca ter dramaturškem branju Andreja Jakliča zadobila vročega, temperamentnega mediteranskega duha v izvedbi treh igralcev, ki so pokazali tudi svoje pevske in plesne vrline. Blesteči komedijanti so bili Igor Štamulak (Bruno), Lara Jankovič (Eva) in Rok Matek (Mario), protagonisti tipičnega ljubzenskega trikotnika, v katerem vleče vse niti Eva,

ki prekipeva od energije, želi biti v središču pozornosti, vse bi rada obvladovala. Ker se je naveličala svojega sicer dobrodušnega moža Maria, ki je nekako vdan v usodo živeti ob taki ženi, išče naivnega možkega, ki bi se zatreskal vanjo in bi z njim po mili volji lahko izvedla umor moža, da bi se polastila njegove dediščine in živela naprej z ljubimcem. Vse, česar se loti ob tej svoji želji imeti vse pod kontrolo, se izkaže kot škoda za tistega, ki ima kaj opraviti z njo. Nerodnega, v svoje samsko življenje zaverovanega Bruna sreča na plaži in ga ujame v svoje mreže: ubožec mora ves polomljen v bolnišnico zaradi prometne nesreče, ki jo je sama zakrivila, potem še v zapor, zaradi Evinega pričevanja, da je bil on za volanom, ker sama hoče rešiti svojo kožo. Nato ga spravi v norišnico, da bi ga rešila zapora ... Kljub vsemu pa se Bruno zaljubljuje vanjo in ona mu predlaga razne variante, kako naj umori njenega moža. Ko se "nasprotnika" seznanita, se stvari zasukajo popolnoma drugače, saj se oba možka odločita se je dokončno znebiti. Zabavna komedija, z veliko nepričakovanimi obrati in smešnimi situacijami sicer z grenkobnim priokusom, je prepredena z glasbo v živo – za klavirjem sedita Davor Hercog, avtor priredb in glasbe, ali pa Joži Salej –, pa tudi s koreografskimi koraki Mihe Krušiča. Pri odrasli publikli, ki so ji dobro znane popevke iz zlatih časov sanjskega festivala, se predstava priljubljuje tudi zaradi izredno dognanih, posrečenih slovenskih prevodov slovitih pesmi Domenica Modugna Nel blu dipinto di blu, Piove / Ciao, ciao bambina, Mine in Alberta Lupa Parole, parole, ki sta jo pred tremi desetletji v priredbi Elze Budal peela Elda Viler in Boris Cavazza, Ornelle Vanoni L'appuntamento in Adriana Celentana Storia d'amore, Sono simpatico in legendarna Il ragazzo della via Gluck, s katero se pravzaprav začne razvijati vsebina. Pesmi je z imenitnim čutom za zven besed, vpetih v glasbeno podlago, poslovenil dr. Igor Saksida. Nadih burleskosti uprizoritvi dajejo tudi pisani kostumi, čudovito ujema se z značjskimi potezami protagonistov. Od časa do časa gledalci res potrebujemo takih lahkotnejših predstav, pa čeprav je ta prežeta s "črnim" humorjem in pridihom kriminalke. Publikli jo je na novogoriškem odru zelo dobro sprejela in se z dolgotrajnim plaskanjem zahvalila igralcem za približno poldruugo uro gledališke sprostitve.

IK

Znanje in veščine – pogoj uspeha

## Nova spoznanja komuniciranja

Okomuniciranju, zlasti na področju tržnega komuniciranja in promocije, je doma in v svetu obilico strokovne in znanstvene literature. O intelektualnem šarmu pa do sedaj še nihče ni razmišljal, pisal in ocenjeval. Na splošno govorimo o šarmu takrat, ko je neka oseba očarljiva, privlačna ipd. Šarmer pa je tisti, ki zna očarati ali privlačiti posameznike ali občinstvo. O šarlatanu pa razmišljamo takrat, ko imamo pred seboj človeka, ki izkorišča lahkovernost ljudi; v določenem smislu je šarlatan tisti, ki slepari, goljufa ali je mazač in celo šušmar.

V teoriji in praksi so nekateri strokovnjaki opredelili komunikacijski kapital, ki ga sestavljajo človeški, strukturalni in odnosni kapital. Vsakega izmed njih je možno posebej razčleniti in opisati oz. uporabljati v praksi. In kaj naj bi predstavljal intelektualni šarm? Po mojem razmišljanju je ta rezultanta oz. seštevek številnih sklopov in področij, kot so komunikacijske veščine, odnos do kulture in etike, ustvarjalnost, poslovnost in korektnost, multidisciplinarnost, spodbujanje motivacije in stimulacije, timsko delo. Intelektualni šarm lahko dosega oseba na področju kulture, prosvete, izobraževanja, zdravstva, gostinstva, turizma, kul-

turnih prireditvev itd. Tudi igralci, glasbeniki in operni pevci so v mnogih primerih taki, ki odlično odigrajo svojo vlogo, zato jim lahko pripišemo, da imajo v sebi intelektualni šarm. Zlasti v managementu in posebej v mednarodnem poslovanju, internacionalizaciji in globalizaciji morajo strokovnjaki poznati stroko, za-



devo, biti iznajdljivi in sploh komunikativni. Tisti managerji, ki dosegajo intelektualni šarm na konkretnem področju, dobro obvladajo številne prvine, ki sestavljajo intelektualni šarm. Morda bi kdo mešal ali povezoval intelektualni šarm in karizmo, genialnost, inteligenco itd. Vedeti moramo, da pod izrazom karizma pojmujejo izžarevanje pozitivnih osebnostnih lastnosti ali osebnostno izžarevanje, s čimer se prepriča druge

ljudi za določene teze, področja in naloge. Izraz karizma so poznali že Grki, izraz je poznan tudi iz latinščine. O genialnosti pa govorimo takrat, ko ima določena oseba lastnosti in značilnosti genija; ta je izredno duhovno ustvarjalen, izstopa po kakovosti, izvornosti in je izjemno nadarjen oz. taka oseba je ustvarjalna in v vsakdanjem življenju intelektualno ali umetniško izrazito prekaša svoje vrstnike. Intelektualec pa je razumnik, umski delavec in podobno. Izraz "intelektualec" izhaja iz latinščine in pomeni umsko in razumsko osebo. Tudi pojem inteligenca izhaja iz latinščine in pomeni razumnost, bistroumnost ali umsko nadarjenost.

Vse to sem navedel iz preprostega razloga, da lažje razmišljam o intelektualnem šarmu kot izvirnem pojmu in področju za vsakdanje delo, poslovanje, ustvarjalnost in medsebojno komuniciranje. Lahko bi za posamezna področja opisovali intelektualni šarm, ki vpliva na uspešno in učinkovito poslovanje. To je odraz clo-

veških sposobnosti pri izvajanju izobraževalnih storitev, izvajanju obrtniško podjetniških storitev, v turizmu, gostinstvu. Tudi za določene politike in sportnike bi lahko govorili, ali imajo intelektualni šarm. Ta razmišljanja bodo lahko prispevala k strokovnim razpravam in dopolnjevanju določenih področij komuniciranja oz. poslovanja.

Gabrijel Devetak

S 13. strani

## Novi mandatar ...

Lahko se z odločbami takih institucij strinjaš ali ne. Kot politik in v še večji meri kot nosilec javnih funkcij pa jih moraš upoštevati. V Sloveniji pa se žal dogaja drugače: obe politični strani funkcionirata po logiki, da nadzorne institucije pravilno delujejo samo v primeru, ko "obsodijo" pripadnika drugega političnega pola, medtem ko je predstavnik njihovega političnega pola vselej žrtev državnih in paradržavnih zarot. To je prišlo na dan tudi v zadnjem primeru, ko sta se na zatožni klopi znašla v tem času najbolj karizmatična slovenska politika, predsednik vlade Janez Janša in opozicijski prvak Zoran Jankovič. Po isti logiki pa so se ravnali tudi v prejšnjem mandatu: takrat je na pobudo računskega sodišča odstopil minister za okolje Karl Erjavec, na "predlog" KPK pa tudi (povsem upravičeno) notranja ministrica Katarina Kresal. Na mestu pa je ostal, recimo, finančni minister Franc Križanič, eden od "močnejših igralcev" prejšnje vladne garniture, kljub pozivu računskega sodišča k odstopu.

**Zamrznjeni Jankovič**  
Jankovič je v izogib poročilu izpeljal spletni manever. Zamrznil je status predsednika stranke in napovedal, da se zato ne bo udeleževal niti sestankov prvakov parlamentarnih strank. Ni pa se odpovedal svoji glavni funkciji, županskemu stolčku, ki je njegov dejanski vzvod oblasti. Kaj pripomore k politični higieni dejstvo, da Jankovič "zamrznjen predsednik" v stranki, v kateri je on eden in edini vodja? Ali bo kaj drugače, če bo formalno svojo funkcijo predal komu drugemu, stranka pa bo vseeno za vsako odločitev čakala na

Jankovičev namig? V Italiji smo videli, kako to gre, ko je Berlusconi prepustil državno tajništvo stranke Angelinu Alfano. Se je kaj spremenilo? Ne, dejanski tajnik je bil vseskozi Berlusconi. Isto se bo zgodilo z "zamrznjenim" Jankovičem v Pozitivni Sloveniji. Na najvišjem stolčku v ljubljanskem Magistratu pa Jankovič kar vztraja. O županskem odstopu ni nikoli pomislil in tega mu niti ni bilo treba, ker ima Pozitivna Slovenija absolutno večino v mestnem svetu. Stranka, ki je bila ustvarjena po Jankovičevi podobi, pa si svoje "zamrznjenega predsednika" ne bo upala defenestrirati.

**Janša in nadomestni mandatar**

Janševo stanje je precej drugačno. Ne govorimo o stranki, v kateri je predsednik SDS že skoraj 20 let "nenadomestljiv" prvi mož slovenske desnice. Ne, v stranki bi tudi Janša, kljub morebitnim zamrznitvam, ohranil vodilno vlogo. Situacija je drugačna, ker je kot predsednik vlade odvisen tudi od drugih koalicijskih partnerjev: Virant, Erjavec in Žerjav so mu podpora že odtegnili, kar pomeni, da je Janševe vlade v današnji obliki konec. Ko končujemo redakcijo, se premier Janša ravno odpravlja na službeno pot v Azerbajdžan in njegova končna odločitev še ni znana. Jasno je vsekakor, da so mu DL, SLS in Desus postavili ultimatum. Mimo politične higiene, o kateri smo že spregovorili, pa se velja vprašati, ali je smotrno, da bi po enem letu že spet v Sloveniji

ostali brez vlade. To bi namreč imelo več posledic. Kratkoročne bi se pokazale v novem valu nezaupanja mednarodnih finančnih trgov in z močnim dvigom cene zadolževanja. Že to bi najbrž bilo dovolj za prihod evropske trojke v Ljubljano in uvedbo "komisarske uprave". Druga, nekoliko daljnoročnejša posledica pa bi bila zaustavitev programa reform, ki ga je začela sedanja vlada: kljub temu da je bil ta program deležen številnih



Janez Janša

critik, pa je treba Janševi vladi in finančnemu ministru Šušteršiču priznati, da sta se reform odločno lotila. In to tudi s številnimi uspehi: v soglasju s sindikati so sprejeli zakon o uravnoteženju javnih financ in pokojninsko reformo. Pod streho je tudi že proračun za letošnje leto, postavljeni so nastavki za poseg v propadli bančni sistem, pred sprejetjem je nazadnje tudi reforma trga dela. Gre za ukrepe, ki jih Evropa nujno zahteva. V sedanjem stanju so zato padec vlade in predčasne volitve zelo slaba rešitev. Vprašanje je, ali bo desnosredinski koalicijski in SDS kot največji stranki v njej uspelo najti novega premierja, ki bo namesto Janeza Janše nadaljeval zastavljeno delo. Sedanji premier tega najbrž ne bo nikoli sprejel, a to bi bilo v tem trenutku za Slovenijo najbolje.

NOVI  
GLASODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.it  
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin  
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it  
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it  
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it

www.noviglas.eu

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,  
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 100 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

Bančni podatki: IBAN: IT 67 M 05484 12401 001570069280, SWIFT ali BIC koda: CIVIIT2C,  
naslovljen na: Zadruga Goriška Mohorjeva - P.zza Vittoria/Travnik 25 - 34170 GORICA.OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.  
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi leteh.

Novi glas je član Združenja za periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu  
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 15. januarja, ob 14. uri.

Meja je samo še daljni spomin ...

## Ježa nad Benečijo

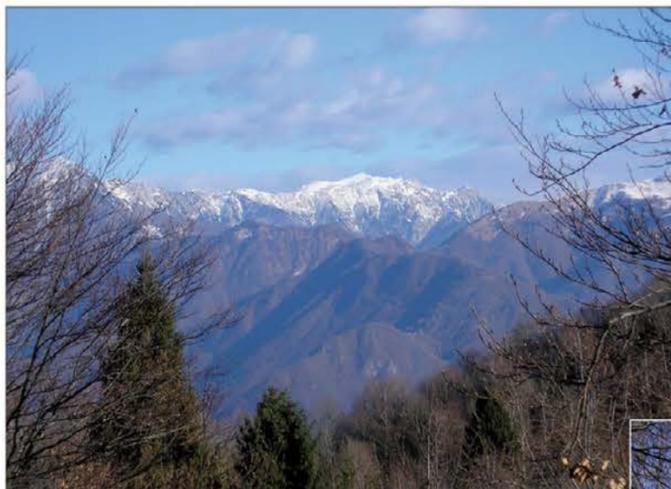
V naših gorah in predgorju so taki kraji, ki so poleti in pozimi množično obiskani ter poznani planincem iz Slovenije in zamejstva. Zgodi se, da ob lepem vremenu in primernem letnem času tja zaidemo kar nekaj nedelj zapored, saj lepe in razgledne poti niso nikoli dolgočasne.

Je pa tudi veliko zanimivih in lahko dostopnih izletniških točk, za katere skoraj nihče ne ve in kamor skoraj nihče ne zahaja. Ena izmed takih je dom pod Ježo in 949m visok istoimenski vrh, ki se dviguje nad Volčami, gledano s slovenske strani, seveda, na drugi strani pa se razprostira naša Benečija. Obiskovalcev iz Trsta in Gorice je malo, morda zato, ker je bila do pred kratkim tu meja in so bili ti vrhovi skoraj nedostopni. Ko si se že sprehajal po njih, te je na vsakem koraku spremljal občutek, da ne smeš čez, da gre lahko mimo tebe policijski avto in te vpraša za dokumente, da se pač sprehajaš po stezi, kjer je neprijazna mejna črta nekako prekinila vsakdanji tok življenja. Ko je pregrada padla, so ti kraji

nenadoma postali zanimivi za nas vse, za pohodnike, planince in radovedneže, pa tudi za vse tiste, ki uživamo, ko vidimo, kako se ljudje različnih narodnosti v naravi lepo ujamejo, kako prisrčno se pozdravljajo na gorskih travnikih in kako nesmiselno je tu v objemu neba in vrhov vsako narodnostno ločevanje. Saj čisto vsi hrepenimo po lepoti, po soncu in sprostitvi.

Izlet na Ježo je primeren za vse letne čase, hoje je malo, nekateri, sama sem med tistimi, bodo rekli celo prelahko, a je vendar tam lepo, predvsem pozimi, ko so dnevi kratki, prekratki za naporene izlete. Na vrh se lahko vzpenjamo iz več smeri, iz doma samega ali s sedla Solarji. Mi smo se odločili za zadnji varianto.

Na sedlo Solarji se je najlažje pripeljati iz Volč, cesta je lepo vzdrževana in udobna. V primeru, da smo se odločili za izlet na Ježo, je najbolje, da na križišču pred sedlom parkiramo in se peš odpravimo levo, po makadamu proti jugu, v smeri Brd in Korade. Najprej gremo po soncu in uživamo v razgledih, ko se cesta spusti



nižje v gozd, pa se lahko odločimo za stezo, ki pelje po grebenu naravnost na vrh, ali gremo še pol ure do planinskega zavetišča Pod Ježo in se tu okrepčamo.

Dom pod Ježo je na gozdnatem severnem pobočju Kanalskega Kolovrata, tik ob meji z Italijo, na nadmorski višini 740 metrov, na cesti, ki povezuje Kobarič z Goriškimi Brdi. Tu je bilo pred padcem meje žalostno in samotno, saj je namesto planinske postojanke stala stara jugoslovanska obmejna stražarnica. Po vstopu v Evropo so jo kanalski planinci in prostovoljci sami preuredili v prijeten dom, ki je vabljiv tako za izlet-

nike kot za kolesarje. Od tod je do nekoliko bolj razglednega vrha Ježe samo pol ure, med jarki in ostanki prve svetovne vojne lahko obiščemo še Očno, ki ji pravimo tudi Deveti konfin, in Globočak (2 uri). Z razgledišč se bomo lahko naužili vrtoglave lepote Soške doline pod nami, Alp in Benečije z Matajurjem. Ob lepem vreme-

nu bo naš razgled segal celo tja do morja.

Z vrha Ježe se na izhodišče lahko vrnemo po lepi in kratki grebensi stezi, če smo sem prišli po gozdu in travnikih, pa krog sklenemo z vrnitvijo po makadamski cesti. Za vse skupaj bomo porabili dobro uro s postanki, nič utrujenosti in bolečih nog, ostalo pa bo ravno dovolj časa, da obiščemo še zavetišče na sedlu Solarji,

na italijanski strani Kolovrata. Nekdaj je bila tu meja, ki je strogo ločevala dva svetova, sedaj pa se človek težko spomni, na kateri strani meje pravzaprav posedla. Nekdaj skeptični Benečani radi pozdravijo v slovenskem jeziku, na steni v koči pa visi ura, na kateri z zlatimi črkami piše "v dar prijateljem iz Benečije, planinci iz Volč". In meja, ki je bila tu na travnikih Kolovrata čisto odveč, je končno samo še zelo oddaljen spomin!!!

Suzi Pertot



JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

141

Ko sem te dni tudi sam bil zaradi grdega vremena prisiljen ostati doma na nedeljsko popoldne, vreme je bilo zares zimsko grdo, sem skušal najti knjigo, s katero bi si polepšal deževni mrzli čas, a mi ni bila nobena prav, odlagal sem jih na kup, kjer bodo čakale na boljše dni.

"We see things not as they are, but as we are. - Stvari ne vidimo takih, kot so, ampak jih vidimo take, kot smo", je nekoč zapisal Henry Major Tomlinson, ki ga nisem nikdar bral, sem pa izvedel na svetovnem spletu o njem, da je v dvajsetih letih minulega stoletja veljal za "drugega Conrada", bil je vojni reporter, časnikar in pisatelj, pisal da je predvsem o morju. Prav ta podatek me je zelo razveselil, ko sem iskal na spletu podatke o njem, saj so ljudje, ki imajo radi morje, po navadi širokega duha in velikih vedut, tudi črno-bela fotografija urejenega gospoda srednjih let mi je spregovorila o tisti melanholiji, ki označuje ustvarjalne, nemirne ljudi, take, ki se nenehno sprašujejo: "Kaj sploh počnem tukaj?" in po moje s tem vprašanjem odidejo tudi v večnost. Da, to globoko čustvo leži na lepo oblikovanem obrazu tega Angleža, za katerega sploh ne bi vedel, če ne bi bilo socialnega omrežja Facebook in ne bi prijatelj Marko postavil v angleščini tega Tomlinsovega stavka na svoj virtualni zid, kot se reče na FB-ju prostoru, na katerega lahko zapišeš svojo ali drugih misel. In jo z drugimi deliš, seveda, saj sem sam prepričan, da na FB-ju lahko delimo vse, še najlepše pa je, če delimo lepo in dobro.

Trditev "Stvari ne vidimo takih, kot so, ampak jih vidimo take, kot smo" mi je dala zelo misliti, dejansko me je že zgodaj zjutraj pospremila v dan, saj sem se z njo globoko strinjaj, še posebej zato, ker sem prepričan, da je doma okrog mene veliko dobrih knjig in tudi takih, ki so vredne branja, a sem sam zadnje čase nekako nepripravljen zanje.

Vse to splošno in površinsko govorjenje čez socialna omrežja in svetovni splet, predvsem s strani tistih, ki ga ne poznajo, me ne gane več, sam sem bil pred leti tarča posmeha tistih, ki bi se morali zjutraj najprej pogledati in ogledalo, predno bi začeli s posmehom, ampak nima smisla o tem, danes se me ne dotaknejo več s svojimi neslanimi in neumestnimi pripombami, ki kažejo predvsem na njihovo nepoznavanje tega sveta, na neumestnost njihovih neumnih pripomb, če že ne njihove neotesanosti in tudi prave hudobije, s katero hodijo po svetu. Svetovni splet je postal del mene, jaz del njega in socialna omrežja tudi, če si hočem to priznati ali ne. Sam to priznavam in sam to živim, če je to komu všeč ali ne.

Minili so namreč časi, ko sem še srečeval prijatelje, se z njimi dolgo v noč pogovarjal o knjigah, ko smo še zmogli ter znali ujeti čas in smo si tudi radodarno delili izkušnje z dolgih sprehodov po duhovnih poljanah knjig in zopet knjig. Tisti čas, lepi čas, je minil, za vedno. Ne srečujemo se več, ne videvamo se več, nismo več skupnost, ampak v svetu raztreseni posamezniki, vsak s svojo zgodbo, vsak s svojim življenjem in svojo samoto. Čisto dovolj sem prebral, znanstvenih in polznanstvenih del, da vem, kako nevaren je lahko svetovni splet, če se v njem dobesedno poistovetiš, lahko seveda tudi izgubiš!, a dejstvo je, da sam prav preko spleta lahko še s kom rečem besedo, dve o knjigah, lepem, dobrem.

In govorjenje o tem, kako je to odtujeno, je zaman, saj prijatelj ni več v bližini, sosedje pa so itak za skrbno zaklenjenimi vrati, občutek imam, da se bojijo tudi pozdraviti, kaj šele, da bi bili še sposobni spregovoriti dobro, prijazno besedo. Tega se vedno zelo dobro in še najbolj zavem po zgodnji jutranji nedeljski maši v vasi, kjer živim, ko vidim več-

no, kako skrbno gleda v tla, ko zapuša cerkev, da ja ne bi bilo treba koga pozdraviti, in odhiti svojemu malemu svetu in svoji osamljenosti naproti.

Svet se je spremenil, mi smo se spremenili, nič novega, pa vendar vse vedno novo, bi se dodal, saj se je samota naselila v nas, o čemer sem razmišljal v nedeljo zjutraj, ko sem odhajal iz tihega oddelka bolnišnice, v kateri svojo samoto starih dni živi moj oče, ki me je sicer bil vesel, a je bil preveč utrujen, da bi se lahko z mano pogovarjal, zato sem ga samo pogrnil s svežo rjuho, mu pomagal spiti kavo, ki sem jo kupil zanj v avtomatu v predverju bolnišnice, ga pozdravil in počakal, da je od bolnižni in zdravil, predvsem pa od dolgega življenja utrujen zaspal. Da, življenje nas je razneslo po svetu, nas uredilo, kot je znalo in vedelo, nekaj smo tudi sami dodali, ne veliko, a čisto dovolj, da smo vsak na svojem koncu tega malega sveta lahko v nedeljo popoldan, ko sta zunaj dež in mraz, čisto sami, ne preveč nesrečni, a tudi ne srečni, nekje vmes in nekje, kjer nas ni, a se zavemo, da smo, ko najdemo misel, ki nas potrjuje, ko se prepoznamo v drugem, ko iščemo in najdemo drugega.

Solange se mi je po FB-ju zahvalila za nedavni zapis iz te rubrike, v katerem sem se spomnil božične zgodbe nenadkriljivega Dostojevskega, saj sta jo z Robijem v Podgori na svečanem koncertu prisotnim prebrala samo zato, ker sta jo našla v mojem zapisu, dodala je še, da je bil Robi tisti, ki je prvi prebral, a vesel sem že bil, da sta tokaj pomislila, da bi bilo lepo imenitno božično zgodbo deliti z drugimi. Prijatelj Andrej me je preko FB-ja opozoril, da je objavil nedeljsko pridigo na svojem blogu, takoj sem jo dal na spletno stran Novega glasa, dodal sem še nekaj novic, med njimi seveda novico o vremenu, ki nas vse še kako zanima, o Tinini zmagi v St. Antonu v Avstriji, kjer nisem nikdar bil in najbrž nikdar ne bom, saj ne smučam, kot sem dodal še nekaj novic, tudi na spletu se ne naredi nič samo od sebe, dobro uro sem urejeval stran tednika in iskal na spletu primerne fotografije, brez katerih nihče niti ne opazi zapisa.

Že sem hotel vstati, ko me je "kliknila" prijateljica iz Gorenjske, napisala mi je, da pri njih divje sneži, da je doma, da je sicer skušala nekaj prebrati, a da ni slo, ker je "bila knjiga", ki jo je vzela v roke "popolnoma bz". BZ pomeni, da je bila knjiga brez zveze. Seveda me je zanimalo, katera knjiga je bila to, in sem izvedel, da je bila to knjiga o sreči, ki so jo pred kratkim izdali z velikim pompom in je v njej uspešni avtor zbral "same pozitivne misli z vsega sveta". Nasmehnil sem se in ji v klepetalnici napisal, da sem knjigo imel tudi sam v rokah, a me "pozitivne misli z vsega sveta" niso navdušile, da je "knjiga tudi meni bz".

Še nekaj misli sva si izmenjala, dodala je še, da je žalostna.

Odpisal sem: "Vem".

Nisem je utrujal z odvečnim: "Mi je žal".

Zato pa sva prijatelja.

Predvsem zato sva, ker si ne sejeva rožic, ker oba dobro veva, da v tej pezebi življenja itak ne bi zrasle. Ko sva se pozdravila, sem se spomnil začetka "najboljšega romana vseh časov", kakor je pred časom za Delo dejal turški nobelovec Orhan Pamuk, ko je govoril o Tolstojevem romanu Ana Karenina in dodal je še misel, ki jo v celoti podpišem: "Naš razum hudo gara, medtem ko beremo neki roman".

Dober roman, se razume.

Škoda, ker prijateljci nisem zapisal, kako se glasi "incipit", izjemni začetek večnega Tolstojevskega romana Ana Karenina: "Vse srečne družine so si podobne, vsaka nesrečna družina pa je nesrečna po svoje".

## Pogled na naše odbojkarske vrste Spodbudni znaki preporoda na Goriškem

Preko teh stolpcev smo bili večkrat kritični do naše domače odbojke. Kdor se spominja starih časov, ko so slovenski klubi pravzaprav krojili odbojkarsko gibanje v deželi, danes ne more biti zadovoljen z zmanjšanimi apetiti društev in zlasti z osipom tekmovalk v ženskem sektorju. V letošnji sezoni pa se vendarle kažejo določeni vzpodbudni znaki napredka.

Sloga Tabor je bila v zadnjih sezonah svetla izjema in pohvalno se lahko o njej izrazimo tudi letos. Lani so se varovanci trenerja Lucia Battistija pravzaprav zanesljivo rešili kot novinci v zahtevni državni B2 ligi. Nedvomno

ca, Kanteta, Privilegija, Veljaka in ostale. Srednjeročno pa se belo-rdeči lahko mirno utrdijo na drugoligaški ravni, kjer je Slogin tabor med drugim cenjen in spoštovan.

Če pa je omenjena zgodba že lepa realnost v našem športu, kaže podčrtati preporod na Goriškem. Val in Olympia se bosta namreč v spomladanskem delu moškega tretjeligaškega prvenstva potegovala za napredovanje v državno B2 ligo. Zelo visoko v začasnem skupnem seštevku pa so tudi igralke Govolleya v deželni D ligi.

Tri primere je treba malce razčleniti. Pri štandreškem Valu se je

nih fantov, nadaljuje pa v bistvu večletno delo, ki so ga v klubu zastavili v mladinskem pogonu. Mogoče so Valovi odbojkarji danes bolj zreli za morebitno merjenje moči v višjem nadstropju, prihodnost pa je prav gotovo Olympiina.

Pomembno poglavje pišejo tudi pri ženski goriški združeni postavi - Govolleyju. V sodelovanju s Sočo nastopa v D ligi ravno tako zelo mlada in perspektivna skupina, ki jo trenira Paola Uršič. Po napredovanju iz pokrajinske prve divizije dekleta pravzaprav presenečajo, vendar v društvu imajo zanje velike načrte, tako da jim bodo zagotovili najboljše vadbene razmere in tudi eventualno (sicer težko izvedljivo) napredovanje med tretjeligašice bi odbor brzkone ne spravilo prekomerno v težave. Ob vseh pozitivnih ugotovitvah glede rasti teh ekip je treba pripisati, da je tekmovalna raven deželnih članskih lig v Furlaniji Juljski krajini izjemno skromna, tako da velikih razlik med C in D ligo ni. Ponavljamo, pravi veliki met je tako pri moških kot pri ženskah prestop v B2.

Kdaj drugič širše o projektu

Zalet o sodelovanju v ženski odbojki na Tržaškem. Ob ugotovitvi, da so to odločilne ure za usodo naše najvišje postavljene šesterke, Zaleta C, ki jo deželni C-ligi lovi dodatno tekmo za vstop v skupino za napredovanje. Lani se zaletovkam ta namera ni posrečila, a tudi letos visijo na nitki. Če bodo do konca meseca stoodstotno uspešne, bi pristale v play-offu, kar bi bilo za punce že kot osvojitve prvenstva. V nasprotnem primeru pa jih čaka vedno neprijetno izmikanje zadnjim mestom, ki vodijo v nižjo ligo.

podvig, potem ko je bilo to tekmovalje polno desetletje pravi tabu za šesterke s Tržaškega. V sezoni 2012/2013 pa nastopajo okrepjeni slogaši še bolj suvereno, nekaj časa so bili zaradi ugodnega razporeda tudi na samem vrhu, njihov domet je objektivno sredina lestvice. Tu lahko samo še ponovimo, da opravljajo pri Slogi Tabor zelo dobro delo v bogatem mladinskem pogonu. Sedanjim nosilci članske vrste so po večini doma vzgojeni fantje, izziv je za klub zdaj nadaljevati ta sloves in pripeljati v prvo ekipo novo generacijo, ki bi nasledila brata Peterlin, Stoparja, Slav-

doslej dobro obnesla združena članska vrsta skupaj s Sočo, v kateri so najboljši posamezniki iz obeh taborov. Vemo tudi, da so vodenjski klub upravlja drugo moštvo, ki išče obstanek v C ligi. Valovci so bili doslej v svoji skupini najboljše ekipa, pot do državne ravni pa je še izredno dolga. Trener Robert Makuc je ambiciozen, ravno tako uprava, ki bi bila, kot kaže, pripravljena na kakovostni preskok. Ta je med deželnim in meddeželnim nivojem strahovit.

Visoke cilje gojijo tudi pri goriški Olympii. Trener Ivan Markič vodi skupino zelo mladih, obetav-



Odbojkarice ekipe Govolley

HC

# To je naša moč...



Italijanska zveza katoliških tednikov

... 168 časopisov,  
milijon kopij  
v vsej Italiji

VSEDRŽAVNA POOBlašČENA OGlašEVALSKA AGENCIJA: PUBLICINQUE SRL  
UL. FATTORI 3/C - 10141 TURIN  
TEL. 011 3350411 - FAKS 011 3828355 - E.MAIL: TORINO@PUBLICINQUE.IT

FISC FEDERAZIONE ITALIANASETTEMANALI CATTOLICI  
UL. AURELIA 468 - 00165 RIM  
TEL. 06 6638491 - FAKS 06 6640339

